

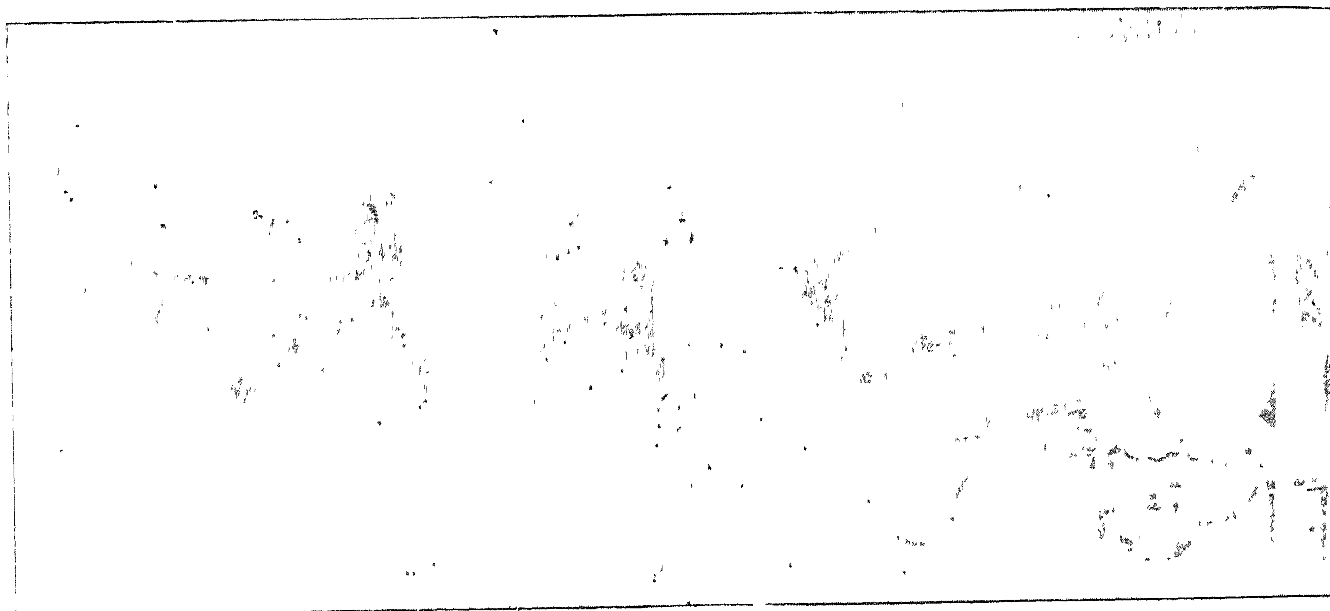
బ్రవరి, 1994

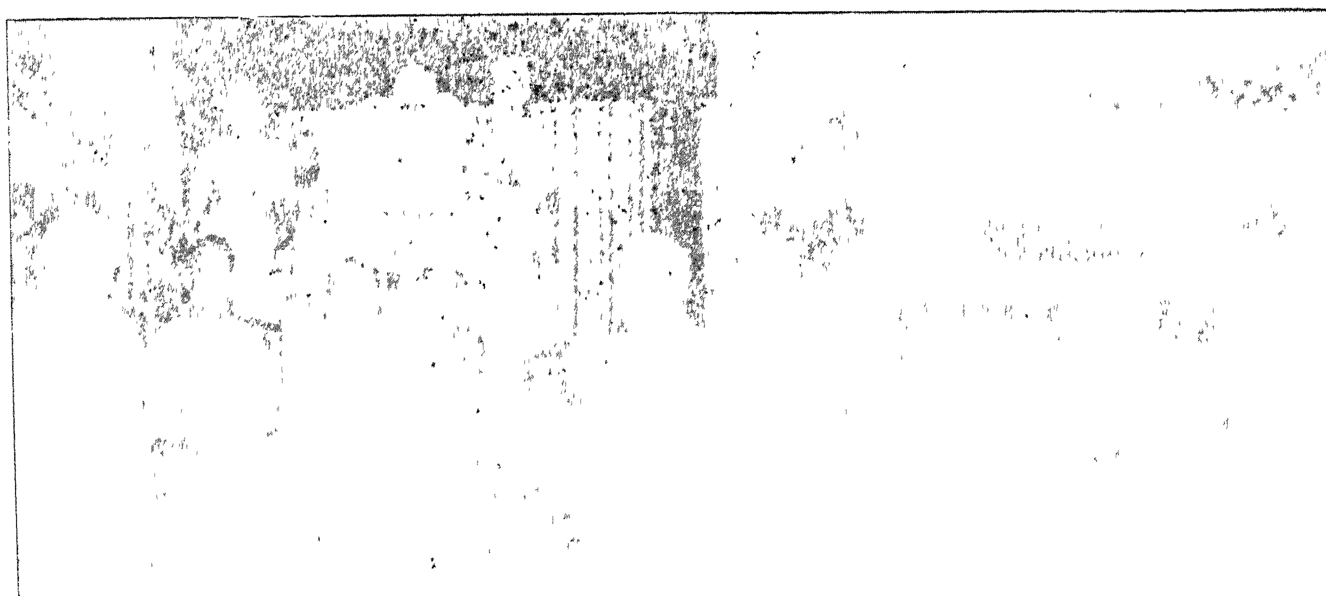
సప్తగిరి

వెల రు. 2/-

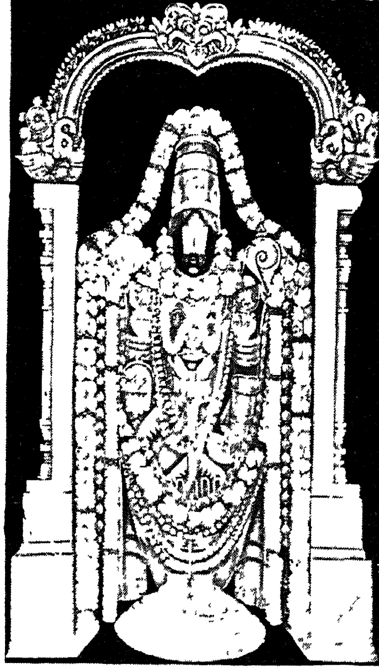
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల సచిత్ర మాసపత్రిక

నీ వేలికవు మాకు, నీ దాసులము నేము
ఆవల నితరుల నేమడుగఁ బొయ్యేమా

పసురమై వుండి యిచ్చీఁ బక్కనఁ గామధేనువు
యెసఁగి మానై వుండి యిచ్చీఁ గల్పవృక్షము
వెస రాయై వుండి యిచ్చీ వేడుకఁ జింతామణి
మసలని శ్రీపతివి మాకు నిచ్చేటరుదా!

గాలి యావటించి యిచ్చీఁ గారుమేఘము మింట
వీలి జీర్ణమై యిచ్చీ విక్రమార్కునిబొంత
కాలిన పైంచై వుండి కప్పెర దివ్యాన్న మిచ్చీ
మైలలేని శ్రీపతివి మాకు నిచ్చుటరుదా.

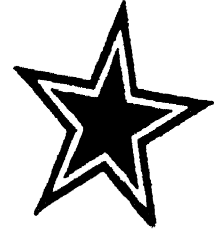
అండనే కామధేనువ వాశ్రితచింతామణివి
పండిన కల్పకమవు భక్తులకెల్లా
నిండిన శ్రీవేంకటేశ నీవు మమ్ము నేలితివి
దండిగా నమ్మితే నీవు దయఁ జూచుటరుదా.

--అన్నమయ్య అధ్యాత్మ సంకీర్తన : 455,
రాగం : లలిత, సంపుట : 1 (1980)

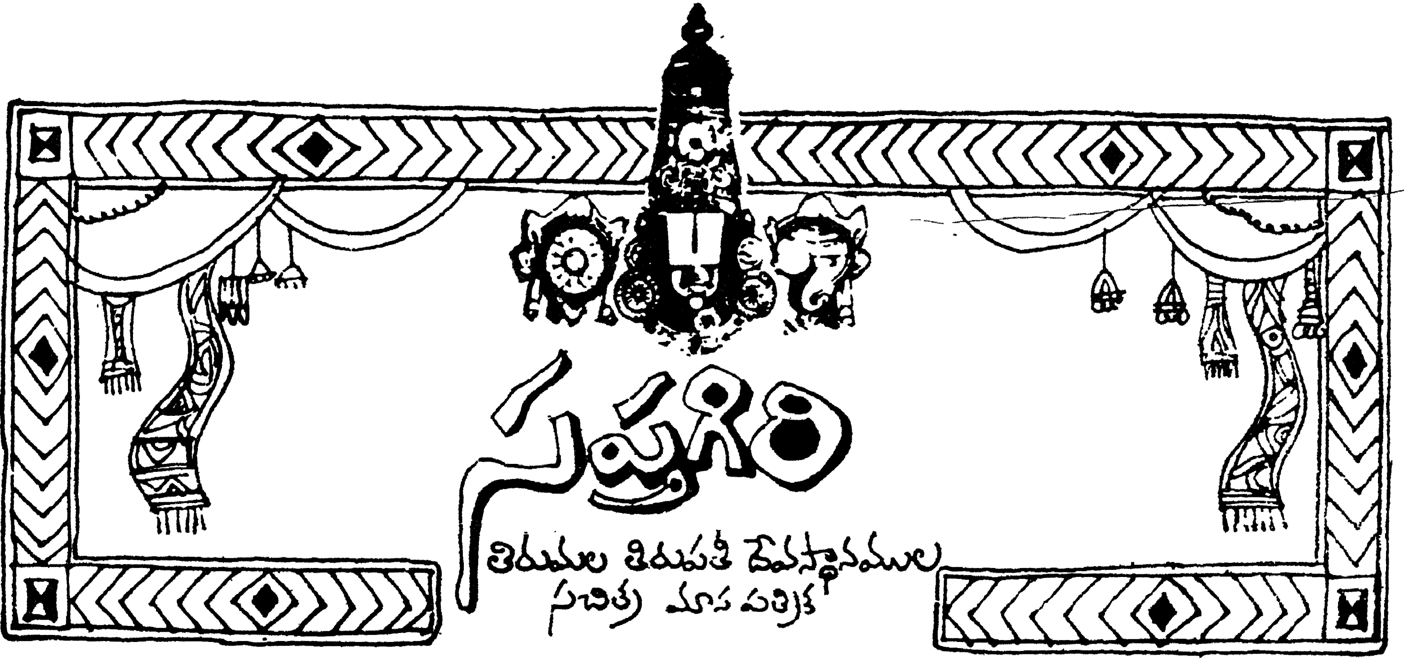
తిరుపతి శ్రీ కోదండరామస్వామివారి బ్రహ్మోత్సవ క్రమము

తేదీలు	వారము	పగలు ఉత్సవములు	రాత్రి ఉత్సవములు
11-3-94	శుక్ర	--	సేనాధిపతి ఉత్సవం, అంకురార్పణం
12-3-94	శని	తిరుచ్చి ఉత్సవం, ధ్వజారోహణం	పెద్దశేషవాహనం
13-3-94	ఆది	చిన్నశేషవాహనం	హంసవాహనం
14-3-94	సోమ	సింహవాహనం	ముత్యపుపందిరివాహనం
15-3-94	మంగళ	కల్పవృక్షవాహనం	సర్వభూపాలవాహనం
16-3-94	బుధ	పల్లకీలో మోహినీ అవతారోత్సవం	గరుడవాహనం
17-3-94	గురు	హనుమద్వాహనం సా॥ వసంతోత్సవం	గజవాహనం
18-3-94	శుక్ర	సూర్యప్రభవాహనం	చంద్రప్రభవాహనం
19-3-94	శని	రథోత్సవం	అశ్వ (గుఱ్ఱము) వాహనం
20-3-94	ఆది	పల్లకీ ఉత్సవం, తీర్థవారి అవభృథోత్సవం, చక్రస్నానం	తిరుచ్చిలో ధ్వజావరోహణోత్సవం

గౌరవ సంపాదకులు
శ్రీ డి.వి.యల్.యన్. మూర్తి, ఐ.ఏ.ఎస్.,
కార్యనిర్వహణాధికారి,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.
ఫోను. 22591.
ప్రచురణకర్త - సంపాదకులు
కాటపాటి సుబ్బారావు, ఎమ్.ఎ.
ఫోను. 22294
ఉపసంపాదకులు
సి. శైలకుమార్, ఎమ్.ఎ.,
జూలకంటి బాలసుబ్రహ్మణ్యం, ఎమ్.ఎ.,
ముద్రాపకులు
ఎమ్. విజయకుమార్ రెడ్డి
ఫోను. 22340
విడిప్రతి - రు. 2-00
సం|| చందా - రు. 24-00
అన్నివివరాలకు:
సంపాదకులు,
సప్తగిరి, తి.తి. దేవస్థానం,
తిరుపతి. ఫోను. 22294.

ఈ సంచికలోని రచయితల అభిప్రాయములు వ్యక్తిగతమైనవి. సంపాదకులుగాని, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం గాని వాటికి బాధ్యత వహించజాలరు. సం||.

ఈ సంచికలో.... ఫిబ్రవరి 1994

సంపుటి 24 సంచిక 9

ముఖచిత్రం : జగద్గురు శ్రీశ్రీశ్రీ కంచి శంకరాచార్య
2వ కవరు పేజి : బెంగుళూరులో జరిగిన సుదర్శనయజ్ఞం దృశ్యాలు.
3వ కవరు పేజి : శ్రీ గోవిందరాజస్వామివారి తెప్పోత్సవం.
4వ కవరు పేజి : శ్రీ పురందరదాసులు.

సంపాదకీయం

"తాపసులకంటే, జ్ఞానులకంటే, కర్మిష్ఠులకంటే కూడ యోగి సర్వశ్రేష్ఠుడు. అలాంటి పరమయోగి కోటానుకోట్లమందిలో ఏ ఒక్కరో వుంటారని, వారిని పరదైవంగా భావించి సేవించి తరించవలసింది" అని నరునికి నారాయణుడిచ్చిన గీతా సందేశం.

ఇలా గీతాకారుడు పేర్కొన్న 'పరమయోగి'కి సరైన దృష్టాంతంగా ఇటీవలికాలంలో శ్రీకంచి కామకోటి పరమాచార్యులవారు దర్శనమిస్తారు.

పురాతన పుణ్యక్షేత్రమైన కాంచీనగరంలో శ్రీ కామకోటి పీఠాధిపత్యాన్ని చిరుప్రాయంలోనే స్వీకరించి, నిండుగా నూరేండ్లపాటు ఆధ్యాత్మిక తేజస్సుతో, "నడిచేదేవుడు"గా విరాజిల్లిన దివ్యమూర్తి, మహాయోగేశ్వరేశ్వరుడు శ్రీశ్రీశ్రీ చంద్రశేఖరేంద్ర సరస్వతీమహాస్వామివారు.

అందుకే వారి దివ్య సమ్ముఖం ఒక పవిత్ర తీర్థంగా, పుణ్యక్షేత్రంగా భాసిల్లి, అనునిత్యం వారి కరుణార్ద్ర దృక్కులతో పునీతులైన ఆర్తులు, జిజ్ఞాసులు, అర్థార్థులు, తత్త్వవేత్తలు, కవులు, గాయకులు, రాజకీయవేత్తలు.... ఇలా ఎందరెందరో కనుపిస్తారు.

ఆయా వ్యక్తులకు వారివారి ఇష్టదైవాలను తనలో దర్శింపజేస్తూ, భక్తలోకంచేత 'నడుస్తున్న దేవుడు'గా కీర్తింపబడ్డ శ్రీ కంచి పెద్దస్వామివారు పరబ్రహ్మస్వరూపమే.

కేవలం హిందూమత పీఠాధిపతిగా తనదగ్గరికి వచ్చిన వారందరినీ కుల, మత, వర్గ, వర్ణ, దేశ, భాషా వివక్షత లేకుండా అన్నివిధాలా, తమ ఉపదేశ స్రవంతిద్వారా సేదదీర్చి, చల్లని చూపులతోను, చేతలతోను అందరినీ ఆశ్వాసించి ఆదుకొని అనునయించిన మహామహిమాన్విత మూర్తి శ్రీశ్రీశ్రీ చంద్రశేఖరులు.

దేశమంతటా శైవ వైష్ణవ ఆలయాల నెన్నింటినో సముద్ధరించారు. ధర్మసంస్థల్ని స్థాపించారు. వేదశాస్త్రాగమసభల్ని నిర్వహించారు. తద్వారా ధర్మాన్ని సముద్ధరించి ధర్మాచార్యులుగా కీర్తి వహించారు. కేవలం తాము మాత్రమేగాక మరెందరో మహనీయులను ధర్మప్రచారానికి ప్రేరేపించిన సాక్షాత్ ధర్మదేవత శ్రీ మహాస్వామివారు.

కేవలం ధర్మ ప్రచారమేకాదు, దేశ క్షేమాన్ని కూడ కాంక్షించి జాతిపిత మహాత్మాగాంధీగారి స్వాతంత్ర్యోద్యమాన్ని సమర్థిస్తూ తమ ఆశీస్సులందించిన, ధార్మిక స్వాతంత్ర్య దీక్షాపరులు, సముజ్జ్వలిత ధార్మిక చైతన్య దీప్తి శ్రీ చంద్రశేఖరేంద్రభగవత్పాదులు.

దరిద్రనారాయణులన్నా, దీనజనులన్నా శ్రీస్వామివారికి అత్యంత ప్రేమ, కరుణ. దేశం నలుమూలలా దీనజన సేవాకార్యంగా వారు ప్రారంభింపజేసిన పిడికెడు బియ్యపు దానకార్యక్రమం ఎందరికో ఆకలి తీరుస్తున్నది.

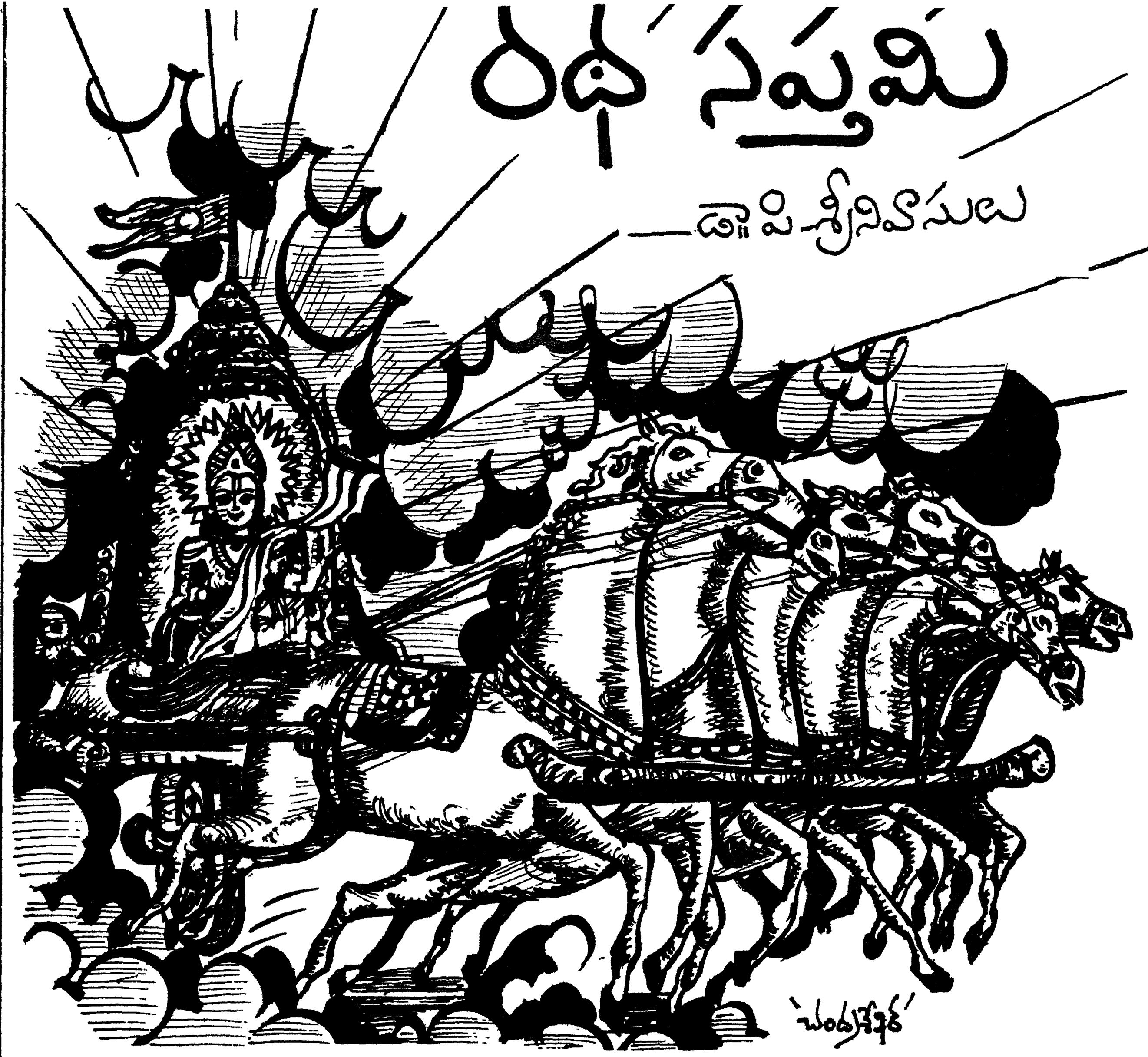
దైవకటాక్షమునకు దారిచూపని జీవిత క్షణములుగానీ, కార్యములుగానీ వ్యర్థములు-- అని వక్కాణిస్తూ పరమాచార్యులవారు ఆశీర్వదించి ఏర్పాటు చేయించిన ధ్యానం, జపం, సామూహిక వార భజనలు వంటి కార్యక్రమాలు ఎందరికో జీవిత సమస్యల నెన్నింటినో పరిహరిస్తూ చిత్తశాంతిని చేకూరుస్తున్నాయి.

ఇలా నూరేండ్లపాటు ఒకవైపు జగద్గురు పీఠాన్ని నిర్వహిస్తూ, మరోవైపు జగత్కల్యాణం కోసం ఎన్నో మానవసంక్షేమ, దేశసంక్షేమ కార్యక్రమాలను ఆచరింపచేస్తున్నా వారు సుదీర్ఘంగా సంభాషించిన సన్నివేశాలు అతి తక్కువ. అలాంటి మహామౌని సన్నిధిలో, వారి మౌనార్ద్ర దృక్కులతోనే, వారిని దర్శించిన శిష్యులు భక్తులు, ఆశ్రితులు... ఇలా ఎందరికో ఎందరెందరికో సంశయ నివృత్తి కలిగేది. సందేహాలు పరిష్కారమయ్యేవి. ఇష్టార్థ సిద్ధి జరిగేది.

ప్రత్యక్షదైవంగా, సద్గురువుగా, ఆపద్బాంధవుడుగా, యోగీశ్వరేశ్వరుడుగా, ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానభాండారముగా, మూర్తీభవించిన ధర్మదేవతగా.....ఇలా ఎందరికో ఎన్నో విధాల దర్శనమిస్తున్న ఆ పరమమౌని ఇటీవల గంభీరమైన అనంతమైన మహామౌనచైతన్యంలో లీనమయ్యారు. అలా ఆ 'నడుస్తున్నదేవుడు' నిర్గుణ నిరాకార పరబ్రహ్మ తత్త్వంలో తాదాత్మ్యమయ్యారు.

బాహ్యదృక్కులకు స్థూలరూపంతో దర్శనమిస్తున్న ఆ గురుతత్త్వం తేజోరూపంగా అఖండమండలమంతా వ్యాపించి సర్వేసర్వత్రా ప్రకాశిస్తున్నది. త్రిమూర్త్యాత్మకమైన ఆ అఖండ పరబ్రహ్మతత్త్వం ఉపదేశించి చూపిన వెలుగుబాటలో చక్కగా సాగిపోదాం. మనలను మనం ఉద్ధరించుకొందాం.

అఖండమండలాకారం వ్యాప్తం యేన చరాచరమ్,
తత్పదం దర్శితం యేన తస్మై శ్రీగురవేనమః

ఉత్తరాయణ పుణ్యకాలంలో సూర్యుని గమనం దక్షిణ దిశనుండి ఉత్తరదిక్కుకు మారే పర్వదినమే రథసప్తమి. మాఘశుద్ధ సప్తమినాడు సర్వజగద్రక్షకుడైన సూర్యభగవానుని ప్రత్యేకంగా పూజించడం సంప్రదాయం.

'సప్త' అనే పదం గురించి భిన్నాభిప్రాయాలున్నాయి. 'సప్త' అంటే ఏడు. సూర్య రథానికి ఏడు గుర్రాలున్నాయని అందుకే సూర్యుని 'సప్తాశ్వరథి' అని అంటారని కొందరి అభిప్రాయం.

" సప్తాశ్వరథ మారూఢం
ప్రచండం కశ్యపాత్మజమ్
శ్వేతపద్మధరం దేవం
తం సూర్యం ప్రణమామ్యహమ్."

అనే శ్లోకం ఈ అభిప్రాయాన్ని ధృవీకరిస్తుంది.

సూర్యుని రథానికి ఒకే గుర్రం ఉందని, దానిపేరే 'సప్త' అని మరికొందరు చెబుతున్నా సూర్యుని రథానికి ఏడు గుర్రాలు, సూర్య కిరణాలకు ఏడు రంగులు ఉన్నాయని అందుకే సప్తమి తిథి సూర్యునికి ప్రీతికరమైందని అనేకులు విశ్వసిస్తారు. మాఘశుద్ధ సప్తమినాడు సూర్యభగవానుడు మొట్టమొదటిసారిగా భూమిమీద సాక్షాత్కరించడం వల్ల ఆ సప్తమి ఎంతో పవిత్రమైందని చెబుతారు.

94 ఫిబ్రవరి 17 రథసప్తమి సందర్భంగా ఈ ప్రత్యేక వ్యాసం ప్రచురిస్తున్నాం

సం॥

మాఘశుద్ధ సప్తమినాడు సూర్యోదయాత్పూర్వమే జిల్లేడు లేదా బదరీ పత్రాలను అక్షతలతో లేదా రేగుపళ్ళతో తలమీద, భుజాలమీద ఉంచుకుని స్నానం చేయడం విధిగా పాటిస్తారు. ఈ స్నానం కూడా గంగాది మొదలైన పుణ్యతీర్థాల్లో చేసినట్లైతే ఏడు జన్మల పాపం హరించబడుతుందని పురాణాల్లో చెప్పబడింది.

రథసప్తమీ వ్రతాచరణవల్ల సత్సంతానం, ఆయురారోగ్యాలు లభిస్తాయని నమ్మకం. 'ఆరోగ్యం భాస్కరాదిచ్ఛేత్' అని సూర్యుడు ఆరోగ్యప్రదాతగా కొలువబడుతున్నాడు. సూర్య కిరణాల్లోగల విటమిన్ డి వల్ల రికెట్స్‌వ్యాధి నయమవుతుంది.

సూర్యారాధన ప్రాచీనకాలంనుండి

భక్తి ద్వారా ముక్తి

శాస్త్ర చోదిత కర్మలను మనం విధిగా చేయవలసి ఉంది. ఇది అవసరమా, అనవసరమా అన్న ప్రశ్నలకు తావులేదు. ఇలా కర్మానుష్ఠానం చేసిన తర్వాత క్రమంగా మనకున్న రాగద్వేషాలు క్షీణించి, చిత్తశుద్ధి ఏర్పడి, మనస్సు సమాహితమై ఈశ్వరానుసంధాన పటిష్ఠమవుతున్నది. ఇదే భక్తి. ఇది రెండవ స్థితి. భక్తి పెరిగితే జ్ఞాన ప్రాప్తి. అది చరమస్థతి.

అందుచేత భక్తిని వదలి ముక్తికోసం ప్రత్యేకం పాకులాడవలసిన పనిలేదు. మనలోని భక్తే తుదకు ముక్తిని అందిస్తుంది. భక్తి కోసం భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తే చాలు. అందుకే మహానుభావులందరూ భక్తి ప్రాధాన్యాన్ని ఉద్ఘాటిస్తూ "భక్తి భిక్షను పెట్టవే" అని అమ్మవారిని ప్రార్థిస్తూ ఉంటారు. ఆ భక్తి మనకు లభించిందంటే ముక్తి కరతలామలకమే.

ధర్మం తార్కికం కాదు

ధర్మం సనాతనం. అది పరిణామబద్ధం కాదు. అందులో ఏ కొంచెం మార్పు వచ్చినా ఈ విశ్వానికే ఆపత్తు వస్తుంది.

అన్ని ధర్మాలకూ వేదాలే మూలం. 'వేదోఖిలో ధర్మమూలం'. వేదాలు అపౌరుషేయాలు. వాటి కర్తలను మనం ఎరగం. ఈ ధర్మశాస్త్రాలను వ్యక్తిగతంగా కాని పరిసరమూలకంగా కాని, సామాజిక వ్యవస్థలద్వారా గాని మార్పు చెయ్యడానికి వీలులేదు. మార్పుచేస్తే ధర్మమే అస్థిరమై పోతుంది. అందుచేతనే అది సనాతన ధర్మ మన్నారు.

శ్రీరాముడు మాటిమాటికీ "ఏష ధర్మ స్సనాతనః" అనడం అందుకే. ధర్మంలో తర్కానికి తావులేదు. "తర్కో అప్రతిష్ఠః" (తర్కం స్థిరత్వం లేనిది) ధర్మం తార్కికం కాదు, కర్తవ్యం.

--కంచిపరమాచార్య శ్రీశ్రీశ్రీ చంద్రశేఖరేంద్రసరస్వతీస్వామి

సేకరణ : శ్రీ నీలంరాజు వెంకటశేషయ్యగారి "నడిచేదేవుడు" గ్రంథం నుండి.

ఉన్నట్లు తెలుస్తుంది. అధర్వణ వేదం, బృహత్సంహిత, సుప్రభేదాగమమం మొదలైన ప్రాచీన గ్రంథాల్లో సౌరప్రతిమా లక్షణం వివరించబడింది. గుప్తులు, శాలంకాయనులు, చాళుక్యులు సూర్యుని ఆరాధించినట్లు తెలుస్తుంది. శాలంకాయనులు సూర్యుని చిత్రరథస్వామిగా కొలిచేవారు. పెదవేగి అనే పట్టణంలో వీరు సూర్యునికొక ఆలయం స్థాపించినట్లు చారిత్రక ఆధారాలవల్ల తెలుస్తుంది.

ఆదికావ్యమైన వాల్మీకి రామాయణంలో రావణ వధకు ముందు అగస్త్యుడు శ్రీరామచంద్రునికి 'ఆదిత్య హృదయం' బోధిస్తాడు.

సర్వదేవాత్మకో హ్యేష
తేజస్వీ రశ్మి భావనః
ఏష దేవాసురగణాన్
లోకాన్పాతి గభస్తిభిః.
....
పూజయస్వైన మేకాగ్రో
దేవదేవం జగత్పతిమ్,
ఏతత్త్రిగుణితం జప్త్వా
యుద్ధేషు విజయిష్యసి.

అంటే -- ఇతడు సమస్త దేవతలకు ఆత్మభూతుడు. తన తేజస్సుచే ఇతర తేజస్సులను తిరస్కరించువాడు. కిరణములు కలవాడు. తన కిరణములచే దేవ, అసుర గణములను, లోకములను పాలించువాడు. నీవు ఏకాగ్రచిత్తుడవై దేవదేవుడు, జగత్పతి అయిన వానిని ఈ స్తోత్రంతో పూజించుము. దీన్ని మూడుసార్లు జపిస్తే యుద్ధాల్లో జయం పొందగలవు అని అర్థం. సూర్య స్తోత్రమైన ఈ ఆదిత్యహృదయం ఎంతో ప్రసిద్ధి పొందింది. నేటికీ పలువురు సూర్యోపాసకులు ఈ స్తోత్రాన్ని నిత్యం పారాయణం చేస్తుంటారు.

ఋగ్వేదంలో, యజుర్వేదంలో, ఉపనిషత్తుల్లో రామాయణ, భారత, భాగవతాది పురాణాల్లో, మార్కండేయ, మత్స్య, బ్రహ్మాండ, భవిష్యాది పురాణాల్లో, కావ్యాల్లో సహితం సూర్యుని ప్రస్తావన ఉండడం సూర్యారాధన యొక్క ప్రాచీనతను తెలియజేస్తుంది.

రామాయణంలో రాముడు సూర్యవంశానికి చెందినవాడు. సుగ్రీవుడు సూర్యపుత్రుడు. హనుమంతుడు సూర్యుని శిష్యుడు.

భారతంలో కర్ణుడు సూర్యాంశ సంభూతుడు. పాండవులకు అక్షయపాత్రను ప్రసాదించింది సూర్యుడే.

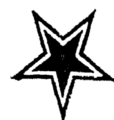
సత్రాజిత్తుకు శమంతకమణిని ప్రసాదించిన సూర్యుడు ద్వాదశాత్మజుడు, గాయత్రీ మంత్రానికి అధీశ్వరుడు.

శ్రీనాథుడు గాయత్రి మంత్రానికి అధీశ్వరుడైన సూర్యునికి తపనుడు, సహస్రాంశుడు, వికర్తనుడు మొదలైన ఎన్నో పేర్లున్నాయని పేర్కొన్నాడు.

పేతుఁడై యుర్కుఁ డొసఁగు
సేవకుల కాయురారోగ్య ధీ
వివేక భాగ్య సౌభాగ్య
వైభవ ప్రాభవములు

అంటూ శ్రీనాథుడు హరవిలాసంలో పేర్కొన్నాడు.

ఇలా సూర్యుని ప్రాచీనకాలంనుంచీ ప్రతి నిత్యం పూజిస్తున్నా మాఘశుద్ధ సప్తమినాడు సూర్యజయంతి అని ప్రత్యేకంగా పూజించి పండుగ జరుపుకోవడం ఆచారం.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ధర్మ ప్రచారపరిషత్, చిత్తూరుజిల్లా శాఖ ఆధ్వర్యంలో ఇటీవల నారాయణవనంలోని అవినాక్షమ్మ దేవాలయంలోను ఐరాలమండలం గుండ్లపల్లిలోని శ్రీభగవాన్ రామతీర్థసేవాశ్రమంలోను, నగరిమండలం మునగమాకులకొత్తూరులోని శ్రీపట్టాభిరామస్వాములవారి దేవస్థానంలోను, పుత్తూరులోని శ్రీసదాశివాలయంలోను, ఎర్రావారిపాళెంమండలం ఎనుమలవారిపల్లి శ్రీరామాలంలోను, బంగారుపాళెంలోని శ్రీశక్తిదేవాలయంలోను, వడమాలపేట మండలం బొమ్మరాజుపురంలోని శ్రీకృష్ణభజనమండపంలోను, చంద్రగిరిలోని శ్రీరామభజనమందిరంలోను, పైడి పల్లిలోని శ్రీరామాలంలోను, రేణిగుంటమండలంలోని తాతయ్యకాల్వలోని శ్రీరామాలయంలోను, బంగారుపాళెం మండలం పాలేరులోని శ్రీకోదండరామాలయంలోను, పలమనేరులోని శ్రీసీతారామాంజనేయస్వామి దేవస్థానంలోను, వెదురుకుప్పంమండలం ఎల్లారెడ్డి కండ్రిగలోని శ్రీకృష్ణ భజనమందరంలోను, వెదురుకుప్పంమండలం ఎల్లారెడ్డి కండ్రిగలోని శ్రీకృష్ణ భజనమందిరంలోను, చిన్నగొట్టిగల్లు మండలం రంగన్నవారిగడ్డలోని శ్రీచౌడేశ్వరి అమ్మవారి దేవాలయంలోను, తవణంపల్లి మండలం ముట్టుకూరు శ్రీధర్మరాజుల దేవస్థానంలోను, కమ్మపల్లిమండలం కుప్పంబాదురులోని శ్రీవిఘ్నేశ్వరస్వామి దేవాలయంలోను వెదురుకుప్పంమండలంలోని మాంచేడు హరిజనవాడలోను ధార్మికప్రవచనాలు, భజనలు, హరికథలు, కుంకుమపూజలు జరుపబడ్డాయి. పై కార్యక్రమాల్లో ఆయా గ్రామప్రజలేగాక చుట్టుప్రక్కల గ్రామాలప్రజలు కూడ పాల్గొన్నారని, దేవస్థానం, ధర్మప్రచారపరిషత్ వారు ఏర్పాటుచేసిన ఈ ధార్మిక కార్యక్రమాలపట్ల చాలామంది ఆకర్షితులై రావడం జరిగిందని చిత్తూరుజిల్లా శాఖ ఆర్గనైజరు డా॥ రోశిముని తెలియజేశారు.

ఇవేగాక ఇటీవల తలకోనలో హరికథలతోపాటు శ్రీవేంకటేశ్వర వైభవం, బ్రహ్మోత్సవాలు, చలనచిత్ర ప్రదర్శన మున్నగు దృశ్యశ్రవణ కార్యక్రమాల ద్వారా కూడ ధర్మప్రచార కార్యక్రమాలు జరిగాయి. పై ధార్మిక కార్యక్రమాలన్నీ ధర్మప్రచారపరిషత్ చిత్తూరు జిల్లా శాఖ ఆర్గనైజరు పర్యవేక్షణలో జరిగాయి.

పొర్లు దండాలతో కొండపైకి

భక్తులు తమ ఇష్టానుసారం తిరుమలస్వామివారికి మొక్కులు చెలిస్తుంటారు. అందుకే తిరుమలవెంకన్నను 'మొక్కుబళ్లదేవుడు' అని అంటారు.

94 జనవరి 8న తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంలోని తిరుమల వైకుంఠం క్యూకాంప్లెక్సులో పనిచేస్తున్న శ్రీబాలాజీ పొర్లుదండాలతోనే తిరుపతినుంచి తిరుమలకు కాలినడకదారిలో వెళ్లి తన మొక్కును చెల్లించుకున్నాడు. తెల్లవారుజామున 3 గంటలకు తిరుమల అలిపిరినుండి దొర్లడం ప్రారంభించి సాయంత్రం 4 గంటలకు శ్రీవారి ఆలయం మహాద్వారం చేరుకున్నాడు. ఇదికాక శ్రీబాలాజీ తిరుమలకు 108 శనివారాలు దీక్షతో నడచి వెళ్లాలని మొక్కుకొని, ఇప్పటికే 72 శనివారాలు పూర్తి చేశాడని తెలిపారు.

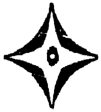

పైన: తిరుమలయాత్రా దీక్షాపరులైన శ్రీ గోవిందనామమాల వ్రత భక్తులు చేస్తున్న హోమదృశ్యం.

ప్రక్కన: రాజమండ్రిలో ఇటీవల జరిగిన కుంకుమపూజాదృశ్యం.

క్రింద: పార్వతీపురంలో ఇటీవల జరిగిన ధార్మిక కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న పండితప్రముఖులు.

(గత సంచిక తరువాయి)

శాసన మిడి సుగ్రీవుడు శౌర్యశాలి
వెంటనే సర్వసైన్యము ఓలువ నంపి
సంతసిల్లుచు తనదు నాజ్ఞలకు తానె
కాంచనేగెను కామసుఖమ్ము మరం.

మొయిలు మృగవిహంగాదులు పూలు లతలు
సలిలపూరాలు శైలదృశ్యాలు కనుచు
కామశోకకర్శితుడైన రామవిభుడు
చింతనందె నీ రీతిని సీత దలచి.

ఏగుదెంచె శరత్కాల మిపుడు సౌమ్య!
కదనతలమున కురుకంగ కాల మిదియె
కాముకుండు సుగ్రీవుడు కానరాడు
చెప్పు మతనితో నీవు కిష్కింధ కేగి.

పనులు దీరంగ చేసిన బాస తప్పి
తేలియాడుచు భోగాల, దీను నన్ను
మరచితివి; నీదు ధర్మము నెరపకున్న
అగ్రజుం డేగు దారినే యరుగ గలవు."

రావుల రామాయణము

"తనివి తీరంగ విరులను తరుల గనుచు
పక్షిజాతుల మధుర రవాలు వినుచు
మున్ను పొందెడిదానవు ముదము సీత!
ఈ వియోగ మే గతి భరియింతు వీవు?"

భ్రాత సౌమిత్రి జాలితో పలికె నిట్లు
"దైన్యమును చేరగానీక ధైర్య మొప్ప
స్వీయబలమున కార్యము చేయదగును
వశపరచుకొన సీత నెవ్వాని వశము?"

అనియె రాముడు తమ్మున కప్పు డిట్లు
చల్లచల్లగ నెల్లెడ జలము గురిపి
సస్యములశ్యామల మొనర్చి సర్వధరణి
అరిగె మేఘంబు లెటకొ అంబరము వీడి.

రామవిభుక్రోధమునకు సంభ్రమము నొంది
రాజపుత్రుడు సౌమిత్రి తేజమలర
పలికె "సుగ్రీవు గావింతు బాణహతుని
అవనిజాన్వేషణ మొనర్పు అంగదుండు."

"నీవు పరమకృతఘ్ను సుగ్రీవు జంపు
పాపకృత్యమొనర్పంగ పాలుపడకు;
ధీయుతుండవై లక్ష్మణా! తెలియ జెప్పు
సౌమ్యగతి" నంచు శ్రీరామచంద్రు డనియె.

కాముకుండైన క్రోధను రామవిభుని
అతులకోపంబు లక్ష్మణుం డంది వనియె
వనవరపురంబునకు మేటిధనువు దాల్చి
అతని గని కపులెల్ల భీతాత్ము లైరి.

డాక్టర్
రావుల సూర్యనారాయణమూర్తి

భీషణంబుగ వచియించె రోష మంది
మిత్రు నంగదు గాంచి సుమిత్రసూతి
వానరాధిపతికి తాను వచ్చె ననుచు
శీఘ్రమే లోనికిం జని చెప్పు మంచు.

స్వీయ పత్నియౌ రుమను విశేషసక్తి
మాపు తారను జతగూడి సుప్తిగాంచు
విభుడు రయమున మేల్కాంచె వికలమతులు
కపులు చేసెడు ధ్వనికి లక్ష్మణుని మ్రోల.

తనదు తల్లి తారకు పినతల్లి రుమకు
వాలిసుతుడు లక్ష్మణు రాక వడిగతెలిపె
విభుడు లేవంగ సచివులు వేడుకొనిరి
సరససన్మిత్రు సౌమిత్రి శాంతపరుప.

కోపహేతువు నూహింప గోర విభుడు
హనుమ సచివమధ్యంబున అనియె నిట్లు
"లభ్య మీ శరత్కాలము; లక్ష్మణుండు
కినుక బూనియుండు వెడలకునికి నీవు.

ప్రతిన విస్మరించిన అపరాధి వీవు
సముచితంబు కుపితుని ప్రసన్నుజేయ
ఇంద్రసమతేజు శ్రీరామచంద్రుశక్తి
ఎరుగవే మున్ను? దాటకు మితని ఆజ్ఞ."

భూతలస్వర్గముగ దోచు భూరిపురిని
దివ్యమైన సుగ్రీవు మందిరము చేరి
వీర సౌమిత్రి మ్రోగింప వింటినారి
శౌర్యశాలి కపీంద్రుడు సంచలించె.

తత్క్షణంబె సుగ్రీవుడు తార నంపె
సాంత్వనోక్తుల ఆతని శాంతపరుప
చూడ నిజము మహాత్ములు చూప రెపుడు
కోమలుల పట్ల దారుణ క్రోధ మనుచు.

"ఎవరు గావించి రపచార మిపుడు మీకు?
ఎవ్వని తరంబు మీమాట కెదురుచెప్ప"
వనిత యిటు పల్క సౌమిత్రి వ్రతపరుండు
అతిమనోజ్ఞ ధర్మయుత వాక్యంబు లనియె.

"మదనమోహితుండైన నీ మరది మగడు
పానలోలుండు చేసిన ప్రతిన మరచె;
తరుణీ! వీడంగ మిత్రుని ధర్మపరుని
అర్థ కామ ధర్మములతో నంతరించు.

తోడనే తార సౌమిత్రితో వచించె
"లక్ష్మణా! ఆగ్రహింప కాలమ్ముకాదు
మీదుమిక్కిలి నమ్ముడౌ మిత్రుపైన
దోషమయము, సత్త్వమ్మును దొలచు కినుక.

కాంచితిని నేను దేహజకామబాధ
తీవ్ర మర్కజకామము తెలియు నాకు
నే నెరుగుదు నీ ఇంద్రియనిగ్రహమ్ము
కామము నెరుంగ కోపము కలుగ దింత.

కామవశుడు వివేకము గాంచలేడు
పరమబుధు లెందరో కామవశులుకాగ
నీవు భ్రాతను కపిని మన్నింప లేవె?
సహజచపలు డొనర్చె దుష్కర్మ మనుచు.

కాముకుం డయ్యు పంపెను కపుల బిలువ
సీతకోస మన్వేషణ చేయ దలచి;
రమ్ము లోనికి, మిత్రదారలను జూడ
తప్పుగా దుత్తమచరిత్ర! తలపబోకు."

అచట ఆభ్యంతరగృహాన అరసె నతడు
స్వర్ణపీఠిని సుందరీసహితు డగుచు
కూరుచుండ సుగ్రీవుడు కొమరుమిగుల
ఆగ్రహవశుండు లక్ష్మణుం డనియె నిట్లు.

"రాజ్య సుఖమొంది గుణశాలి రామువలన
బాస మదిలో దలంపని పాతకుడవు
మూర్ఖతను వాలిమార్గాన పోదలంప
నిశితశరమున నీల్గుదు నిముస మందె."

త్రాస సంభ్రాంత చిత్తయై తార పలికె
"పురుషపుంగవ! మీ మేలు మరువలేడు
దీర్ఘకాలము కామసంతృప్తి కనక
దేహధర్మము నాతండు తీర్చుకొనియె."

రాజ్యరమను రుమను నన్ను రాముకొరకు
వీడు సుగ్రీవుడు నిజంబు; నేడె వచ్చు
కదన రంగమ్మునం దూక కపిగణంబు
వాలి తెలిపెను రావణువార్త లెన్నొ."

మహిత మృదుల మానసుని లక్ష్మణుని గాంచి
ప్లవగపతి పల్కె నిట్టులు భయము గదుర
పృథ్వి శైలసహితము కంపింప జేసె
విభుని శ్రీరామచంద్రుని వింటిమ్రోత.

రామచంద్రుండు సత్యపరాక్రముండు
రావణాసురు వధియించి రణమునందు
సీత బడయు; సాయము నేను చేయు
టెంత?
అతని వెనువెంట చనుటె భాగ్యమ్ము నాకు."

లక్ష్మణుడు శుభలక్షణలక్షితుండు
"విజయ మందును మా భ్రాత వీర్యశాలి
సాయ మొనరింప నీవు నిస్సంశయముగ
నే ననిన మాటలన్ని మన్నింపు" మనియె.

వానరపతి సుగ్రీవుడు పజ్జ నున్న
సచివు హనుమంతు నరసి శాసనము చేయ
వనగిరి సముద్ర పర్యంత వసుధ వెలయు
క్రోతు లెల్లరు వచ్చిరి కోట్లకొలది.

మిత్రులగు అర్కజుండు సుమిత్రసూతి
బయలుదేరగ శిబికపై వానరాళి
కదలె ప్రస్రవణంబను గ్రావమునకు
రాము జేరంగ నతని కార్యంబుకొరకు.

రామచంద్రుడు పరమధర్మజ్ఞు డపుడు
చరణముల వ్రాలు సుగ్రీవు శిరము నెత్తి
కౌగిటను బట్టి మిక్కిలి కరుణ జూపి
కూరుచుండగ జేసి వాక్రుచ్చె నిట్లు.

కాల మెరిగి ధర్మార్థ కామాల నెవడు
తగినరీతి చరించు నతండె రాజు
కామలోలుపు బ్రదుకు వృక్షంపుకొనను
నిదురజెంది మేల్కొనుటయే నేలబడగ.

శాత్రవుల జంపి సఖులను సంగ్రహించు
ప్రభుడు నిజధర్మ మొనరించు రమ్యయశుడు
అదను వచ్చెను సీతను వెదుక నిదిగో
శత్రుసూదన! కపులతో సంప్రదించు."

"నీ యపారకృపను నాకు శ్రీ యు గీర్తి
పరగ వానరరాజ్యసంప్రాప్తి గలిగె
నీదు పదపద్మసన్నిధి నిలుపగలరు
కామరూపులు సీతను రామచంద్ర!"

ప్రాంజలించి సుగ్రీవుడు పలుకనట్లు
రాము డనుపమకరుణాంతరంగు డగుచు
వానరేంద్రుని కౌగిట పట్టి పలికె
కదనమున గూల్తు రావణు ఖలు" నటంచు

వానరులు లక్షలును కోట్లు వచ్చిరంత
ధీరవర్యులు పెనుధూళి దిశల గ్రమ్మ
ప్రార్థన మొనర్చె కపిరాజు రాము నరసి
ప్రాజ్ఞులగు వారికి తగిన ఆజ్ఞ నొసగ.

భీమవిక్రము డతనితో రాము డనియె
"తెరవ బ్రతికియున్నదో లేదొ తెలియవలయు
రావణుని దేశ మెరిగి కర్తవ్య మవల
చేయుదము వీర! యోచనచేసి మనము."

(సశేషం)

సర్పపురక్షేత్ర మాహాత్మ్యము

శ్రీమతి ఎం. పద్మకుమారి

తెలుగు వాఙ్మయంలో కవిసార్వభౌములు ముగ్గురు. వారు శ్రీనాథుడు, కూచిమంచి తిమ్మకవి, శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి. వీరిలో తిమ్మన సుమారు 16 పద్యకృతులు వ్రాసి పోతన-శ్రీనాథులవలె పేరుగాంచినవాడు. పోతనవలె తన కావ్యాలు భగవంతునకే అర్పించిన ఘనుడు. ప్రస్తుత క్షేత్ర మాహాత్మ్యము కూడ అంతే. శ్రీ భావనారాయణస్వామికి అంకిత మిచ్చినాడు. భావనారాయణస్వామి కాకినాడకు సమీపములో సర్పవరము (సర్పపురము) అను గ్రామములో వెలిసియున్నాడు. దేవర్షి అయిన నారదుడు ఈ దేవునిక్కడ ప్రతిష్ఠించినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ క్షేత్ర వైభవము బ్రహ్మవైవర్త పురాణమునందు తెలుపబడినది.

కవిసార్వభౌముడైన కూచిమంచి తిమ్మకవి ఈ క్షేత్ర విశేషములను లోకానికి వెల్లడించిన ఘనుడు. నన్నయ కాలమునుండి నేటివరకు విస్తరించిన సర్వాంధ్ర సాహిత్య ప్రక్రియలలో పద్యకావ్యములకు పట్టాభిషేకము జరిగినదనుట నిర్వివాదమైన విషయము. అందుకు కారణము ఛందోబద్ధమైన పద్యకావ్యములకు రాజాశ్రయము లభించుట, కవులు తమ అభిరుచులను ప్రభువుల అభిరుచులను జోడించి పద్య కావ్యములు రచించుట జరిగినది. రచనలను బట్టి కవులకు సన్మానములు, బిరుదులు లభించినమాట నిజమే. అయితే అట్టి సన్మాన బిరుదులకు ఆశపడక దైవ సన్నిధిని కోరినవాడే ఈ తిమ్మకవి.

18వ శతాబ్దములో ఆంధ్ర కవులలో గణనీయమైన వ్యక్తిత్వముగలవాడితడు. తిక్కన సోమయాజివలె తన కృతులను హరిహరనాథునకు అంకితమిచ్చినాడు. తిక్కనవలె శివకేశవులకు అభేదము కల్పించి యున్నాడు.

వేదం -- రామనామం

వేదవేద్యుడగు పరమపురుషుడు దశరథాత్మజుడుగ అవతరించినందున రామాయణరూపం దాల్చిన వేదసారం రామనామంలో అణగి వుంది. ఆ రామనామం చిత్తమాలిన్యాన్ని పోగొట్టి వేరొక దానిపై ఆశ కలుగనీయక సదా ఆనందంగా వుండేటట్లు చేస్తుంది.

--కంచిపరమాచార్య శ్రీశ్రీశ్రీ చంద్రశేఖరేంద్రసరస్వతీస్వామి

సేకరణ : శ్రీ నీలంరాజు వెంకటశేషయ్యగారి "నడిచేదేవుడు" గ్రంధం నుండి.

అంతేకాక స్వతంత్రముగ రచన సాగించిన సాహిత్యమూర్తి. కొన్ని కావ్యములకు మూలములు గలవు. కొన్నింటికి లేవు.

ఈ సర్పపుర క్షేత్రము భూలోకములో వెలసినట్టి పుణ్యక్షేత్రములలో ఒకటి. కూచిమంచి తిమ్మకవికి విష్ణుమూర్తి కలలో కనిపించి "ఎన్నో సత్కృతులు వ్రాసి శంభునకర్పించిన ఘనుడవు. ప్రతిభతో నాకొక కృతి యిమ్మని స్వప్నమున కోరినట్లు కవియే" చెప్పుకొన్నాడు. తిమ్మకవియు భగవంతుని కోరికమేరకు ఈ కథకు ఆధారమగు మూలము బ్రహ్మవైవర్త పురాణమునుండి గ్రహించినట్లు వెల్లడించినాడు.

అంబరీషుడను రాజు నిండుసభదీర్చి యుండగా వసిష్ఠమహాముని అచటి కరుదెంచెను. అప్పుడు మహర్షికి ఉచితాసనమిచ్చి హితగోష్ఠి ప్రసంగమున "సర్పపురమననేది? భావనారాయణుడెవరు? ఎట్లు వెలిసెను? ఆ దేవుని ఎవరు ప్రతిష్ఠించిరి? అచటి పుణ్య సరోవరము లెవ్వి? ఆ తీర్థస్నాన ఫలమేమి? మీవలన వినగోరుచున్నాను" అనుగ్రహింపుమని వేడుకొన్నాడు.

వసిష్ఠుడు అంబరీషమహారాజునకు చెప్పిన సర్పపురమాహాత్మ్య కథ పూర్వకాలమున శౌనకుడు నైమిశారణ్యమున గాలవ, కౌశిక, ఉద్దాలక, శాండిల్యాది మునీంద్రులకు చెప్పెను. గోదావరికి తూర్పున తుల్యభాగము నకు పశ్చిమమున, వారణాసికి క్రోసెడు దూరమున సర్పపురమను క్షేత్రముగలదు. దీనిని దర్శించిన వారు ముక్తులగుదురు. ఇచట అనంత సరస్సు, నారద సరోవరము, ముక్తికాసారము అను మూడు నామములతో ఒక గుండము గలదు. దానిని నారదుడు ప్రతిష్ఠించెను. ఇచటనే శ్రీ భావనారాయణుడు దేవపూజ్యుడై వెలిసెను. దీనిని 335 గద్య పద్యములలో మూడు ఆశ్వాసములు గల క్షేత్ర మాహాత్మ్యముగా కూచిమంచి తిమ్మకవి తీర్చిదిద్దినాడు.

పూర్వకాలమునుండి ఈనాటి వరకు లోకములో సవతిపోరు ప్రసిద్ధమే. అట్టి కథలలో గంగాగౌరీ కద్రూవినతలు ప్రసిద్ధులు. కద్రువ కుమారులు తన మాట వినక మడిసిరి. ఆమె కొడుకులలో ఒకడు 'అనంతుడ'నువాడు అందరివలెగాక శ్రీహరిని గూర్చి తపస్సుచేసి, హరిని ప్రత్యక్షము గావించుకొనెను. వరము కోరుమనగా "మీకు నేను నిత్యము శయ్యమగునట్లు వరము నిమ్మని కోరినాడు." విష్ణుమూర్తి ఈ స్థలమునే వరము ప్రసాదించినాడు. అందువలననే దీనికి "అనంత సరస్సు" సర్పవరము (పురము) అని నామము కల్గినది.

నారద సరోవరమనగా బ్రహ్మదేవుడు కొలువుండగా ఆ సభలో సకల చరాచర జీవరాశియు తిరిగి తిరిగి జననమును, మరణమును పొందుననియు, పాపమార్గము నవలంబించు జనులుందురనియు, రమాపతిని, ఉమాపతిని కొలిచిన నరుడు సుఖములు పొందుననియు చెప్పెను. ఈ మాటలు నారదుడు విన్నాడు. వెంటనే లేచి దేవా! నీవు చెప్పినది నిజము. కాని నేను విష్ణుమాయను అతిక్రమించి సుఖముగా నున్నానని గర్వోక్తులాడెను. సభలోని వారందరు తలలు దించుకొనిరి. వెంటనే బ్రహ్మ నారదుని నీవు భూలోకమున స్త్రీవై జన్మింపుమని శపించెను. శాపగ్రస్తుడైన నారదుడు లేచి నాయనా! నేను నీ పుత్రుడను, కరుణింపుమని వేడుకొనెను. బ్రహ్మ దయతో బిడ్డా! నీవు వందమంది సుతులను కని శాపవిముక్తిని గాంచ గలవని పలికెను. అందువలన నారదుడు భూలోకములో సర్పవరమున ఈ కాసారములో స్నానమాడి శాపవిముక్తిని పొందెను. కావున నారద సరోవరమని దీనికి నామము కల్గెను.

నారదుడు భూలోకములో స్త్రీగా మారి సుదతియను పేరున చంద్రవంశపు రాజగు వీరబాహుని జ్యేష్ఠ పుత్రుడు నికుండమహారాజునకు భార్యయయ్యెను. కొన్నాళ్లు సుఖజీవనము గడపిన తర్వాత నూర్గురు పుత్రులు గల్గిరి. అందరును మిక్కిలి బలశాలులు. నికుండరాజు శత్రువగు రిపుంజయుడను రాజుతో యుద్ధము జరిగి, దైవబలము లేక రణరంగమున ఇతడు పుత్ర మిత్రులతో సహ వీరస్వర్గము పొందెను. సుదతి దిక్కులేనిదై ఏడ్చుచు ఆకలి దప్పులతో వనమున తిరుగుచుండెను. కొంతసేపటికి ఒక మామిడి చెట్టు కన్పించెను. పండ్లు కోయబోవగా అవి ఆమెకు ఎంతకును అందవయ్యెను. చెట్టు కొమ్మలు ఎత్తున ఉన్నందున, తన పుత్రుల కళేబరములను తెచ్చి ఒక దానిపై ఒకటి పేర్చి, వాటిపై నెక్కి పండ్లు త్రెంపబోయెను. అంతలో ఒక వృద్ధ బ్రాహ్మణుడు (విష్ణుమూర్తి) కనిపించి అమ్మా! నీవు ఈ చేరువలోనున్న కాసారములో స్నానమాడి రమ్ము. నీకు అవి లభింపగలవని చెప్పి అదృశ్యమయ్యెను. సుదతి సర్పపురమున గల అనంత సరస్సులో స్నానమాడిన వెంటనే "నారద" రూపము దాల్చెను. కావున దీనికి నారదకుండము అని పేరు గల్గెను.

నారదుడు ఇచటనే గల శ్రీ భావనారాయణ స్వామిని పూజించి తన తప్పు క్షమించుమని వేడుకొనెను. బ్రహ్మ కూడ కరుణించెను నారదుడు విష్ణుమూర్తిని ఈ ప్రాంతమున నిలిపి పూజలు ఆరంభించెను. కావుననే ఈ క్షేత్రమును దర్శించినవారు పావనులగుదురని పురాణ గాథ.

ప్రపంచం ఉద్భవించినది మొదలు నేటి వరకు ప్రజల ప్రత్యక్షదైవం, తన వెలుగు కిరణాలను భూమిపై ప్రసరింపజేసి ప్రాణికోటిని సంరక్షించి, చీకటిరేఖలను రూపుమాపి, ఆరోగ్యప్రదాతగను, మనకు కనుపించు ఆ మహోన్నత స్వరూపుడే సూర్యభగవానుడు. వైదికయుగం నుండి, వేదాలలోను, పురాణేతిహాసాలలోను, రామాయణ, భారత భాగవతాది గ్రంథాలలోను, హవిస్సులను గైకొని ఆదిదేవతగా, ఆరాధనీయుడైన శక్తిమంతుడు సూర్యుడు. స్థూలంగా చెప్పవలెనన్న సకలదేవతలకు ఆద్యుడు, పూజ్యుడగు ఈ సూర్యదేవుడు త్రిమూర్తి స్వరూపుడు. ఆకాశవీధిని విడిది గృహంగా కల్గిన జగన్మోహనాకారుడే మన సూర్యనారాయణుడు.

నిర్వచనం :

సూర్యుని గురించి పలువురు పలురకాలైన నిర్వచనాలనొసంగిరి. "సరతి చరతీతి సూర్యః" 'సృ గతౌ' సంచరించువాడనే అర్థమున, 'సువతి ప్రేరయతి వ్యాపారేష్వితి సూర్యః' అంటే వ్యాపారములయందు ప్రేరేపించువాడనియు "భాసం కరోతి భాస్కరః" అంటే కాంతిని కలుగజేయువాడనియు, "దివా దినం కరోతీతి దివాకరః" అనిన పగలు జీవులను వ్యాపారవంతులను చేయువాడనియు అమరకోశకారుడు అమరసింహుడు వక్కాణించియున్నాడు.

సూర సూర్యార్యమాదిత్య
ద్వాదశాత్మ దివాకరాః,
భాస్కరాహస్కర బ్రధ్న
ప్రభాకర విభాకరాః

వ్యుత్పత్తి : జగత్తున ఎల్లలోకములకు సూర్యుడు తన దివ్యశక్తిచే జ్యోతిని ప్రకాశింపజేసి మానవాళిని మేల్కొల్పడానికి తనకిరణరేఖల ప్రభావమని తెలియుచున్నది.

"అరుణోదయం బెరుపు, అర్కమండల మెరుపు, ఫణి ఫణాదులు ఎరుపు, అగ్ని ఎరుపు"-- అని లోకోక్తి తెలుపుచున్నది.

సూర్యుని వివిధ నామములు

సాధారణముగా లోకమునందరి ప్రజలు తమ బిడ్డలకు ముద్దుగాముచ్చటగా కొన్ని పేర్లను బెట్టి ఆపేర్లతో పిలుచుచుందురు. సామాన్య మానవులైన మనమే ఆ విధంగా మన నామధేయాలను అనేక రూపాలతో పిలిపించుకుంటుంటే ఎల్ల జగత్తును తన కిరణ సమూహంతో వెలిగింపజేసే ఆ దివ్య మణికి అసంఖ్యాకముగా నామధేయములున్న వనుటలో అతిశయోక్తి లేదు. సూర్యునికి సంబంధించిన నామధేయములీ క్రిందివిధముగా నున్నవి.

> 94 ఫిబ్రవరి 17 రథసప్తమి సందర్భంగా ఈ వ్యాసం ప్రచురిస్తున్నాం.
> సం॥

అర్కుడు, ఆదిత్యుడు, తీక్ష్ణకరుడు, క్రాంతదర్శి, ప్రభాకరుడు, భానుడు, భాస్కరుడు, మార్తాండుడు, రవి, దినకరుడు, దివాకరుడు, సూరి, సూరీదు, సూర్యుడు, సూర్యనారాయణుడు, సూర్యభగవానుడు, పద్మబాంధవుడు, హిరణ్యగర్భుడు అని అనేక విధములుగా ఆ దేవదేవుని భక్తజనులు కీర్తించుచున్నారు. ఓ ప్రదేశంలో 'సూర్యదేవ్' అనే నామం తరచు కనబడుతుంది. 'ఆదిత్య' బిరుదం రాజవంశాలలో వ్యాప్తిగా ఉండేది. ఋగ్వేదంలో వర్ణింపబడిన మిత్రుడే తరువాత సూర్యుడుగా, పూషగా, ఆదిత్యుడుగా అధర్వవేదంలో అభివర్ణింపబడ్డాడు.

యాత్రికులకు సదవకాశం!!

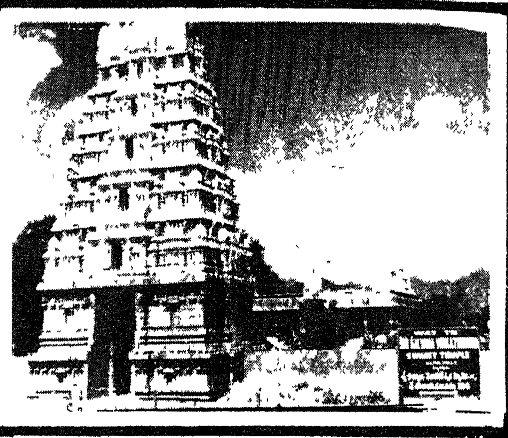
ఆలయ దర్శనం

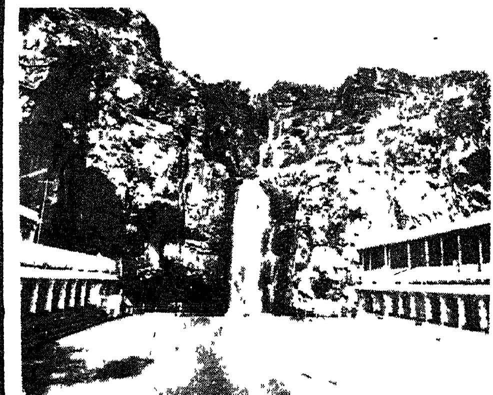
శ్రీ గోవిందరాజస్వామి ఆలయం!
స్వామి, శ్రీరామానుజులవారు
ప్రతిష్ఠించినది.

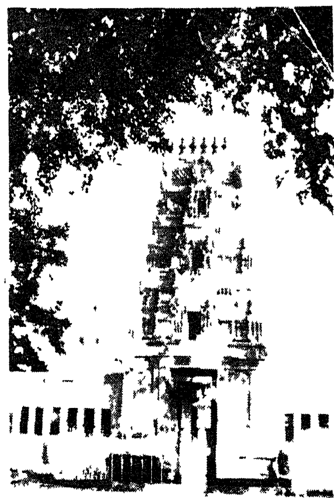
శ్రీ కోదండరామాలయం!
స్వామికి వరప్రసాది
అని పేరు.

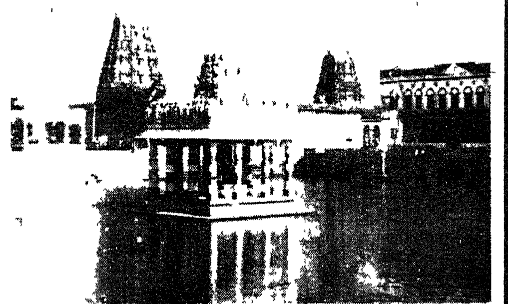
శ్రీ కల్యాణ వెంకటేశ్వరస్వామి!
-శ్రీనివాస మంగాపురం
పద్మావతితో వివాహానంతరం
కొన్ని నెలలు నివసించిన పుణ్యక్షేత్రం

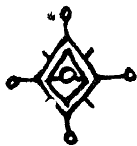
శ్రీ కపిలేశ్వరస్వామి!
తిరుపతిలోని ఏకైక శివాలయం
కపిల మహర్షి అర్చించినది.

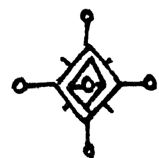

శ్రీ అగస్త్యేశ్వరాలయం-తొండవాడ.
కల్యాణి తీరాన ఉన్న పురాతన దేవాలయం

శ్రీ పద్మావతి అమ్మవారి ఆలయం! తిరుచానూరు
శ్రీనివాసుని రాణి పద్మావతి
అర్చామూర్తిగా నెలకొన్న దేవాలయం

బయలుదేరు స్థలం:-
తిరుపతి లోని దేవస్థానం
రెండవ ధర్మసత్రం
బయలుదేరు వేళలు:-
ఉదయం: 6గం॥కు, 10గం॥కు
సాయంత్రం: 3గం॥కు

టిక్కెట్టు వెల:
పిల్లలకు : రూ. 10/-
పెద్దలకు : రూ: 20/-
ప్రతిచోటా ప్రత్యేక
దర్శన సౌకర్యం కలదు

CHANDRASEKHAR_

సూర్యనామ వ్యుత్పత్తి

సూర్యుడు సప్త కిరణాల గల్గినవాడు. ఈతనికి ఏడు రశ్మలు గలవు. ఈ కిరణాలకు 'వృష్టివని' అని పేరు. ఈతని నామము లలో ప్రాముఖ్యత వహించినవి మరికొన్ని గలవు. అత్యంత శీఘ్రగతిలో నడిచేవాడు గనుక 'తరణి' అనియు, లోక ప్రజలందరికిని దర్శనీయుడు కనుక విశ్వదర్శితుడని, దివ్య ప్రకాశాన్ని ప్రసాదించుటచేత 'జ్యోతిష్కృతు' డని పిలువబడుతున్నాడు (శుక్ల యజుస్సం హిత 33-36) ఇతడు భాగ్యప్రదాత, అన్న ప్రదాత కూడా.

'అదితి' కశ్యపుని సహధర్మ చారిణి. ఈమె సూర్యుని గూర్చి తపము చేయగా 'సుషుమ్న' అను కిరణప్రభావంచే జన్మించిన బాలుడే మార్తాండుడని, ఈ తేజస్సునకు తాళలేక దానవసంహారం జరిగినదని మార్కం డేయ పురాణం దెల్పుచున్నది.

బ్రహ్మాండము మృతినొందినపుడు (రెండు శకలములైనపుడే) జన్మించెను కనుక మార్తాండుడని మత్స్యపురాణం తెలుపుచు న్నది.

విశ్వకర్మ తపోనిష్ఠా గరిష్ఠుడై యున్న సమయంబున కామరూపిణియగు 'సురభి' యనునొక కన్యనుగాంచి కామమోహితుడై యున్న సమయంబున బ్రహ్మవచ్చి 'మార్తో భవ' అని ఆ కన్య నిచ్చెను. కనుక వానికి మార్తాండుడను నామమేర్పడినది.

సూర్యుని పుట్టు పూర్వోత్తరాలు

సృష్టికి మూలపురుషుడగు శ్రీమన్నా రాయణుని అంశలో సూర్యుడుద్భవించినట్లు భగవద్గీత ఈ క్రింది పద్యమున పేర్కొం టున్నది.

అనాది మధ్యాంత మనంతవీర్య
మనంత బాహుం శశిసూర్యనేత్రమ్
పశ్యామి త్వాం దీప్త హుతాశ వక్త్రం
స్వతేజసా విశ్వ మిదం తపంతమ్.

--శ్రీమద్భగవద్గీత
విశ్వరూపసందర్శన యోగః -- శ్లో.19

ఓ దేవా! ఆది మధ్యాంత రహితుడవై, అపరిమిత పరాక్రమశాలివై, నిప్పు ముఖము నందు గల్గి ఈ యెల్ల లోకములను నీ కాంతిచే, దపింప జేయువాడవుగా నా కగ పడుచున్నావు అని అర్జునుడు పరమాత్మ కన్నులలో సూర్యచంద్రులను దర్శించియు న్నాడు.

బహుశా సూర్యదేవునికి పుట్టుక పర మాత్మలో లీనమైయున్నట్లు తెలియుచున్నది. అట్టి ఈ సూర్యుడే స్థావరజంగమ జగత్తునకు ఆత్మ (7-5) అని శుక్ల యజుస్సంహిత తెలపుచున్నది.

హవిర్భాగములను సురులకందకుండా నసురులే యపహరించు చుండిరి. అందు వలన దేవతలు భయభ్రాంతులైరి. దేవత లను రక్షించుటకై 'కశ్యపుని' ధర్మపత్నియగు 'అదితి' సూర్యునారాధించెను. సూర్యుడు ప్రత్యక్షముకాగా 'నీ యంశమున నాకు పుత్రు డుదయించి దేవతలను రక్షింపవలయున'ని యామె కోరెను. ఆ దివ్యకిరణ ప్రభావంతో 'సుషుమ్న' అను రశ్మి అదితి గర్భమున ప్రవే శించి 'మార్తాండుడ'య్యెనని మార్కండేయ పురాణము దెల్పుచున్నది. ఒక్కమాటలో చెప్పవలయునన్న అదితికశ్యపుల కుమారుడే సూర్యభగవానుడు.

సూర్యుని కుటుంబం : సంతతి

సూర్య కుటుంబమనగా గ్రహమండలము లేదా నక్షత్ర సముదాయముతో కూడిన సూర్యుడని శాస్త్రజ్ఞుల అభిప్రాయము. కాని సూర్యుడు విష్ణు స్వరూపుడని ఆతని తేజము విష్ణు తేజమై ప్రజ్వరిల్లుచున్నదని పురాణ ములు ఘోషిల్లుచున్నవి. త్వష్ట్ర ప్రజాపతి సూర్యుని సానపట్టగా రాలిన పొడి శంకరు నకు త్రిశూలమును, విష్ణువునకు చక్రమును, కుమారస్వామికి శక్తియును మరియు అనేక దివిజులకు ఆయుధములుగా తయారయ్యె నని విష్ణుపురాణము (పు.79) తెలుపుచు న్నది. అట్టి సూర్యుడే విశ్వకర్మ కమార్తె యగు సంజ్ఞను వివాహమాడెను. సంజ్ఞా సూర్యుల రథమెక్కి మేరు పర్వతము చుట్టు తిరుగుచుందురు. సూర్యుని రథసారథి అనూరుడు. సప్త రథాశ్వరూఢుడగు సూర్యభ గవానుని యొద్ద హనుమంతుడు, యాజ్ఞవ ల్క్యుడు వేద శాస్త్రముల నభ్యసించిరి.

సూర్యునికి గల్గిన సంతతి ఈ క్రింది విధముగా జెప్పబడినది.

శ్రాద్ధ దేవుడు

సూర్యునికి సంజ్ఞయందు జన్మించిన కుమారుడు శ్రాద్ధదేవుడు (వైవస్వతుడు) పుట్టి మనువయ్యెను.

యముడు

సంజ్ఞ సూర్యప్రభావ తేజస్సును జూడ జాలక కన్నుల మూసి కొనుటచే సూర్యునికి కోపమువచ్చి "నీకు నఖిలజనైక సంయమ

రెండు నిమిషాలు నాకు దానమివ్వండి

"మీరందరూ నావద్దకు అనేక కానుకలు తీసుకుని వస్తున్నారు. పుష్పఫలాదులు తెస్తున్నారు. ధనమిస్తున్నారు. వీటిని నేను కోరడం లేదు. దినానికి రెండు నిమిషాలు మాత్రం నా కివ్వండి. ఆ రెండు నిమిషాలు నిశ్చలమైన భక్తితో పరమేశ్వరుని ధ్యానించండి. అదే నాకు అత్యంత ప్రీతికరమైన కానుక. దినమంతా మీరు లౌకిక వ్యాపారాలతో గడుపుతారు. రెండు నిమిషాలు ఈ బీద సన్యాసికి దానమివ్వలేరా? నాకు కావలసినదంతే."

--కంచిపరమాచార్య శ్రీశ్రీశ్రీ చంద్రశేఖరేంద్రసరస్వతీస్వామి

సేకరణ : శ్రీ నీలంరాజు వెంకటశేషయ్యగారి "నడిచేదేవుడు" గ్రంథం నుండి.

శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారి ఆలయం
తిరుచానూరు
నిత్యపూజానివేదనలు

సుప్రభాతం: ఉ. 5-00 గం. నుండి 5-30 గం. వరకు
సహస్రనామార్చన: ఉ. 5-30 గం. నుండి 6-00 గం. వరకు
శుద్ధి, మొదటిగంట: ఉ. 6-00 గం. నుండి 6-30 గం. వరకు
సర్వదర్శనం: ఉ. 6-30 గం. నుండి 11-30 గం. వరకు
శుద్ధి, రెండవగంట: ఉ. 11-30 గం. నుండి 12-00 గం. వరకు
సర్వదర్శనం: మ. 12-00 గం. నుండి సా. 6-00 గం. వరకు
శుద్ధి, మూడవగంట: సా. 6-00 గం. నుండి 6-30 గం. వరకు
సర్వదర్శనం: సా. 6-30 గం. నుండి రాత్రి 8-45 గం. వరకు
శుద్ధి రాత్రి 8-45 గం. నుండి 9-00 గం. వరకు
ఏకాంతసేవ: రాత్రి 9-00 గం. నుండి 9-30 గం. వరకు

శుక్రవారాలలో

అభిషేకం: ఉ. 9-00 గం. నుండి 10-00 గం. వరకు
(రూ. 100-00 టిక్కెట్‌తో ఒక్కరికి మాత్రమే ప్రవేశం)
అభిషేక దర్శనం: ఉ. 9-00 గం. నుండి 10-00 గం. వరకు
(ఒక్కొక్కరికి రూ. 5-00 టిక్కెట్)

ఆర్జిత సేవలు

తిరుచ్చి ఉత్సవం	...	రూ. 63-00
గజవాహనం	...	రూ. 32-00
తిరుప్పావడ	...	రూ. 3000-00
డోలోత్సవం	...	రూ. 150-00

ఆర్జిత ప్రసాదాలు

దోసె	...	రూ. 100-00
దధ్యోదనం	...	రూ. 75-00
పులిహోర	...	రూ. 100-00
పొంగలి	...	రూ. 200-00
చక్కెర పొంగలి	...	రూ. 200-00
కేసరి బాత్	...	రూ. 300-00
శాకరిబాత్	...	రూ. 250-00
సీరా	...	రూ. 400-00

ఇవిగాక, భక్తాదులు రూ. 1-50 టిక్కెట్‌తో తమ
గోత్ర, నామాదులతో అమ్మవారికి అష్టోత్తరశతనామ పూజ చేయించవచ్చును.

మడైన సుతుడు పుట్టునని భార్యతో" ననెను. అందువలన నామెకు యముడుద్భవించెను.

యమునానది (స్త్రీ)

సంజ్ఞ సూర్యుని ప్రేరణమున చంచలదృష్టితో జూచుటచే విలోలితయైన కుమార్తెను గన్నది. ఆమెయే యమున.

శని, సావర్ణి, శమనుడు

సంజ్ఞ సూర్యునికి భయపడి 'ఛాయ'ను వీని కడనుంచి ఉత్తర కురు దేశములకేగి బడబ రూపముగ నుండెను. సూర్యునికీ విషయము దెలియక ఛాయను మోహించెను. సూర్యుని అంశలో ఛాయకు శని, సావర్ణి, శమనుడను పుత్రులు కల్గిరి.

తపతి (స్త్రీ)

ఛాయకు సూర్యునివలన జన్మించిన పుత్రి.

సుగ్రీవుడు

ఒకనాటి మలిసంధ్యా సమయమున సూర్యుడు వచ్చుచున్న మార్గమునందొక స్త్రీ రూపమున నున్న 'ఋక్షవిరజు'ని జూచెను. చూచిన తోడనే ఇతనికి చిత్త చాంచల్యతచే రేతః పతనమయ్యెను. అది ఆ స్త్రీ కంఠమున బడి సుగ్రీవుడదయించెను.

కర్ణుడు

దుర్వాస మహర్షి మంత్ర బలముచే కన్యకయగు కుంతి సూర్యుని ప్రార్థించి సద్యో గర్భమున గవచ కుండలములతో 'కర్ణుని'కి జన్మనిచ్చి కన్యాత్వ దూషితము కాని వరమును బొందెను.

-- మహాభారతం -- కర్ణపర్వ అ.5

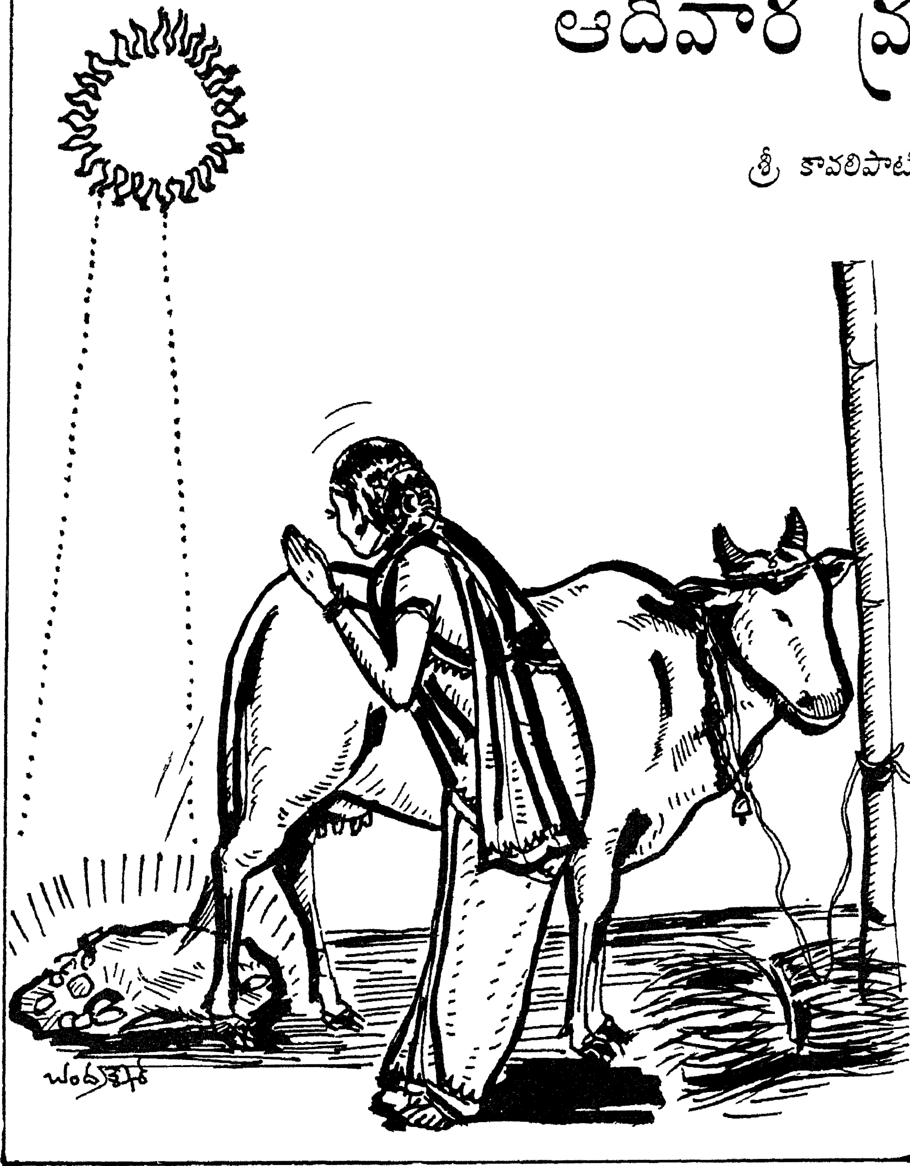
అశ్వినులు

యముడు తన సవతి తల్లి యగు ఛాయ తనను సరిగా ఆదరించుట లేదని తండ్రియగు సూర్యునితో దెల్పెను. సూర్యుడు ఛాయను జేరి యామె వృత్తాంతమును గైకొని సంజ్ఞ బడబ రూపమున నుండట ఎరిగి తానును అశ్వరూపముదాల్చి యామె కడకేగెను. సంజ్ఞ

(33వ పేజీలో)

ఆదివార వ్రత మహత్వం

శ్రీ కావలిపాటి సూర్యప్రకాశరావు

సూర్యుడు సమస్త ప్రాణికోటికి - చెట్లకు ప్రాణదాత అన్న సంగతి అందరికీ తెలిసిందే కదా! భూగోళానికి అనేక లక్షల మైళ్ల దూరంవున్నా తన కిరణ ప్రసారముచే శక్తిని అందిస్తున్నాడు. ఇవన్నీ విజ్ఞానశాస్త్రం ఋజువు చేసినవే.

ఎక్కువగా మంచుకురిసే దేశాల్లో - సూర్యుడు కనబడిన రోజున పండుగ చేసుకుంటారు. సూర్య నమస్కారాలు చేస్తూ ఆరాధించిన సాంబుడనే కవికి కుష్ఠురోగ వ్యాధి నివారణమైంది అని చరిత్ర చెబుతుంది. పురాణాల్లో - 'ఆదిత్య హృదయం' అనే స్తోత్రాన్ని బ్రహ్మాస్త్రానికి జోడించి ప్రయోగిస్తేనేగాని రావణాసురుడు చావలేదు. ప్రపంచంలో అన్నిచోట్లా ప్రజలు ఏదోరకంగా సూర్యుడ్ని ఆరాధిస్తూనే వున్నారు అన్ని యుగాల్లో. అంతెందుకు - మనిషికి సంతోషం వస్తే 'అహో!' అంటాడు. అహో అంటే సూర్యుడనే అర్థం వుంది. అహఃస్కర - భాస్కరా. సూర్యుని అనుగ్రహం వల్లనే శమంతకమణి ప్రతిరోజూ బారెడు బంగారాన్ని ఇచ్చేది.

వీటిని బట్టి చూస్తుంటే ఆరోగ్యానికి, ఐశ్వర్యానికి, శత్రు నాశనానికి సూర్యుని శక్తి అనుగ్రహం అవసరమని తేలుతోంది.

పూర్వం ఒక పెద్దావిడ ప్రతి ఆదివారం పొద్దుటే లేచి స్నానం చేసి శుచిగా తయారై - తన ఇంటికి పక్క ఇంటి నుండి తెచ్చిన ఆవుపేడతో అలికి సూర్యుణ్ణి - భగవంతుణ్ణి పూజించి - వంటచేసి వారికి నైవేద్యము పెట్టి తర్వాత తాను తినేది. ఇలా ఆవిడ చేస్తూండడంవల్ల ఆ ఇంట్లో అందరూ సుఖంగా, సంతోషంగా వుంటున్నారు.

ఇదంతా పక్క ఇంటి ముసలమ్మ గమనిస్తూ వుండేది. నెమ్మదిగా అసూయ ఆమెను ఆవేశించింది. "నా ఆవుపేడ కదా ఈ భాగ్యానికి కారణం - అది అందకుండా చేస్తే నా కళ్లు చల్లబడతాయి" అని ఆలోచించి తన ఆవును ఇంట్లో కట్టేసుకుంది.

భక్తురాలైన పెద్ద ఆవిడ మామూలుగా గోమయం కోసం చూస్తే - ఆవు దొడ్లో లేదు. పొద్దుటే పక్కవాళ్లని లేపడం దేనికి అని ఆవేళ ఇల్లు అలకలేదు. అలకని ఇంట్లో వంట చెయ్యడం ఇష్టంలేక ఆవేళ దేముళ్లకు నైవేద్యం లేదు. ఆవిడ భోజనం చెయ్యలేదు. నీరసం వచ్చి పడుకుంది. ఆమె నిష్ఠకి, అచంచలమైన భక్తికి ఆ రాత్రి నిద్రలో భగవంతుడు ఆమెకు కనపడి 'ఏం అవ్వా! వంట ఎందుకు చెయ్యలేదు! నాకు నైవేద్యం నాగా పడిపోయిందే?' అని అడిగాడు. 'ప్రభూ! గోమయం దొరక్క ఇల్లు అలకలేదు. పరిశుభ్రం లేని చోట వంట చెయ్యడం మంచిదికాదు. ఆ కారణంచేత పొయ్యి అంటించలేదు. ఇంక ఏదైనా నైవేద్యం పెఢదామంటే నా దగ్గర ఇంకేమీ లేవు. మన్నించండి దేవరా!' అని దీనంగా తన బాధను వెల్లడించింది.

"ఈ రోజుకి ఫర్వాలేదు - మరి రేపు!" అని భగవంతుడు అడగగా-- "రేపు ఇంతే!" స్వామి అని అవ్వ చెప్పగా "సరే నీ పట్టుదలకు ప్రశంసనీయము. మహా మహా వేదాంతులు ఆచరణలో పెట్టలేనివి క్రియా రూపకంగా చేసి చూపించావు. కనుక నీకు ఒక గోవును బహూకరిస్తున్నాను. వెళ్లి నీ దొడ్లో మాసుకో!" అని అనంతుడు అంతర్థానమైనాడు.

సంతోషం ఉండబట్టలేక ఆమె అప్పుడే లేచి వెళ్లి పెరటి ఆవరణలో పరికించింది.

స్వకర్మానుష్ఠానం

స్వకర్మానుష్ఠానానికి మించిన ఈశ్వరపూజా, ఈశ్వరారాధనమూ లేదు. ఎవరి వంతుకు వచ్చిన కర్మలను వారనుష్ఠిస్తూ తద్ద్వారా ఈశ్వరార్చన పరులై శ్రేయం సంపాదించుకొనాలి.

తనను ఉద్ధరించుకున్న వాడే ఎదుటివారిని ఉద్ధరించగలడు.

దుస్సాంగత్యమనే వ్యాధికి చికిత్స సత్సాంగత్యం.

ప్రతికర్మకూ ప్రత్యేకమైన కాలమూ, మంత్రమూ, దేవతా, ద్రవ్యమూ ఉన్నాయి. అన్నిటికీ పరమతాత్పర్యం పరమేశ్వరార్పణం.

--కంచిపరమాచార్య శ్రీశ్రీశ్రీ చంద్రశేఖరేంద్రసరస్వతీస్వామి

సేకరణ : శ్రీ నీలంరాజు వెంకటశేషయ్యగారి "నడిచేదేవుడు" గ్రంథం నుండి.

ఆశ్చర్యం! కామధేనువులా ఒక ఆవు, అందమైన దూడతో సహా కనబడ్డాయి. దణ్ణం పెట్టి వాటిని కట్టేసి మేత, నీరు సదుపాయములు చేసింది.

ఇంకా విచిత్రం. దాని గోమయం బంగారపు ముద్ద. ఈ వింత ఆ పెద్దావిడ గమనించలేదు చీకట్లో.

ఇదంతా పక్కన ఉన్న చుప్పనాతి పెద్దమ్మ కనిపెడుతోంది. ఆమె ఈర్ష్యతో ఉడికిపోయి వెళ్లి గుట్టుచప్పుడు కాకుండా ఆ గోమయాన్ని ఎత్తుకుపోయి - ఆ స్థానంలో తన ఆవుపేడని వుంచి చక్కా పోయింది.

పాపం! ఆ అమాయికపు ఆవిణ్ణి ఇలా మోసం చేసింది. అయితే కర్మసాక్షి కళ్లు కప్పగలదా! ఆ సాయంత్రం తుఫాను సృష్టించాడు. భక్తురాలు ఆవుని ఇంట్లో కట్టేసుకుంది. ఉదయమే లేచి చూసేసరికి ఆవు వెనుక బంగారపు ముద్ద కనబడింది పేడ బదులు. ఆమె ఆనందానికి అవధులు లేవు. ఇలాంటి ఆవును దొడ్లో కట్టకూడదు అని ఆరోజునుంచి ఇంట్లోనే కట్టేసుకుంటోంది.

పక్కన ఉన్న టక్కరి పెద్దమ్మ ఆటకట్టింది. అసూయ తలకెక్కింది. "తనకు లేకపోతే మానె, - పక్క వాళ్లు ఎందుకు బాగుపడాలి?"

ఆ దేశపు రాజుగారి దగ్గరకెళ్లి - శూర్పణఖలా ఆ ఆవు గురించి-- "రాజా! ఇలాంటి ఆవు మీ ఆస్థానంలో వుంటే ఆ ధనంతో ప్రజలకు ఉపయోగపడే పనులు చేయించవచ్చును. ఆ పిచ్చి పెద్దమ్మ రోజూ వచ్చే బంగారాన్ని ఏం చేసుకుంటుంది దాచుకోవడం తప్ప!" అని విషపు ఆలోచన ఎక్కించింది. బంగారం అంటె ఎవరికి ఆశ పుట్టదు! వెంటనే ఆ రాజు నౌకర్లని పంపి ఆ ఆవుని దూడతో సహా తోలుకురావల్సిందిగా ఆజ్ఞాపించాడు.

రాజు తలచుకుంటే అడ్డేముంది? బంగారం మీద భ్రమకొద్ది రాజుగారు ఆవును తన పడకగది పక్కనే కట్టేయించుకున్నాడు. రాత్రి సరిగ్గా నిద్ర పట్టలేదు అయ్యగార్కి. తెల్లవారుతుండగా లేచి ఆవుదగ్గర కెళ్ళి చూసాడు.

మామూలు పేడ, మురికి కంపుతో ఆ స్థలం అసహ్యంగా కనపడింది. రాజుగారు కోపంతో చిత్తగించారు. వెంటనే ఆ గోవును పెంచుతున్న పెద్దావిణ్ణి పిలుచుకు రమ్మని భటుల్ని పంపాడు. ఆవిడ వచ్చి నమస్కరించింది.

నీ పక్కన వుండే ముసలమ్మ మాటలు నమ్మి నీ ఆవుని తెప్పించాను. నిన్ను అడగకుండా చేసిన పనికి మన్నించు. పొరపాటు నాదా? మాయ మాటలు చెప్పిన ముసలమ్మదా? నిజం చెప్పు? అని గౌరవంగా అడిగాడు.

జరిగినది జరిగినట్లుగా నిజం చెప్పింది. గత ఆదివారం రాత్రి భగవంతుడు తనకు కలలో కనపడి "శ్రద్ధగా ఆదివారపు వ్రతము జేసినవార్కి ఆరోగ్యము, ఐశ్వర్యము, శత్రు విజయము చేకూరుతాయి. అంత్యమందు శివ సాయుజ్యము లభిస్తుంది అని శలవిచ్చాడు" రాజా!

అంతా విన్న రాజుగార్కి ఆమెయందు గౌరవం పెరిగింది.

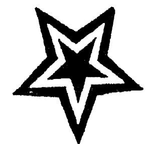
"నీ తిండికి, ఆవుల మేతకి లోటు లేకుండా జరగడానికి ఐదు ఎకరాల వరి పొలం నీకు దానం ఇస్తున్నాను" అని చెప్పి మంత్రికి ఆజ్ఞ జారీ చేసాడు అది వెంటనే అమలుపర్చమని.

పక్క పెద్దమ్మని పిలిపించి సంజాయిషీ అడిగాడు. ఆమె మాటలు రాక రాజుగారి కాళ్లమీద పడింది. ఈ నీ పొరుగు పిశాచికి తగిన శిక్ష విధిస్తాను. మవ్వేమంటావు తల్లీ! అని అడిగాడు అసలు అవ్వని. "వద్దు ప్రభూ! అపకారికి ఉపకారము చెయ్యమని పెద్దల మాట! కనుక ఆమె బ్రతికి వున్నంతకాలమూ నా గోవుకు సేవ చెయ్యమనండి. అది ఆమె ఇహ పరాలకు మేలు చేస్తుంది" అని చెప్పింది.

రాజుగారు ఆమె ఔదార్యానికి మెచ్చుకొని పొరుగు ఆమెతో "నిన్ను దయ తలచింది. కాని నువ్వు ఇక పొరపాటు చేస్తే మాత్రం నేను దయ తల్చను. పుర్రె ఎగిరిపోతుంది. జాగ్రత్త!" అని హెచ్చరించాడు.

అప్పటినుంచి ఆయన ప్రతి ఆదివారం శ్రద్ధగా ఆదివారపు వ్రతం తాను చెయ్యటమే కాకుండా ప్రజలు వినేలా దండోరా వేయించాడు. ఇలా "ఆదివారపు వ్రతం చేసుకోండి. ఫలితము ప్రత్యక్షంగా కనబడుతుంది. దాని వల్ల ఇహమందు సర్వ సౌఖ్యాలు, ఆరోగ్యం, సంపదలు కలుగుతాయి. పరమందు మోక్ష ప్రాప్తి. ఇది నా సూచన."

మంచి సలహా ప్రజలు ఎప్పుడూ వింటారు.

అహంకారం అనర్థ దాయకం

-శ్రీ డి. నాగసిద్దారెడ్డి

దేవతలకు రాజు దేవేంద్రుడు. ఆయన రథాన్ని తోలే వ్యక్తి పేరు మాతలి. అతని కూమార్తె గుణకేశి అందాలరాశి. మాతలి ఆమెకు అనురూపుడైన వరునికోసం అన్వేషిస్తూ సుముఖుడనే పేరుగల నాగరాజ కుమారుడు తన కూతురికి అన్నివిధాలా తగిన వరుడని నిశ్చయించాడు. ఆ సుముఖుడు ఆర్యకుడనే నాగరాజుకు మనుమడు. మాతలి ఆర్యకుణ్ణి దర్శించి తన అభిప్రాయాన్ని వెల్లడించాడు. అతని కోరికను అంగీకరించలేక నాగరాజు "మాతలీ! ఈ సుముఖుని తండ్రి అయిన చికురుణ్ణి గరుత్మంతుడు చంపాడు. అంతేగాక ఒక నెల దినాల్లోగా ఈతణ్ణి కూడ సంహరిస్తానని చెప్పి వెళ్లాడు. గరుత్మంతునిచేత వీనికి ఎలాగూ చావు తప్పదు. కాబట్టి అల్పాయుష్కుడైన నా ఈ మనుమణ్ణి అల్లునిగా చేసికొంటే నీకూతురికి వైధవ్యమూ, మనకు మనోవేదనా తప్ప ఒరిగేదేముంది" అని విన్నవించాడు. ఆ మాటలకు మాతలి నిరుత్సాహపడకుండా ఆర్యకునితో ఇలా అన్నాడు. "నాగరాజా! నేను దేవేంద్రుణ్ణి ప్రార్థించి ఆయన దయతో ఈ సుముఖునికి దీర్ఘాయువును ఇప్పిస్తా. ఆ తర్వాతనే వివాహం చేద్దాము. అధైర్యపడవద్దు."

ఈ విధంగా ఆర్యకునికి ధైర్యం చెప్పి సుముఖుణ్ణి వెంటబెట్టుకొని ఇంద్రుని దగ్గరికి వెళ్లాడు. మాతలి అదృష్టవశంతో ఆ సమయంలో దేవేంద్రుడు - శ్రీ మహావిష్ణువు ఒకేచోట ఇష్టాగోష్ఠిలో వినోదిస్తూ వున్నారు. మాతలి వారికి నమస్కారం చేసి "మహాత్ములారా! నా కూతురైన గుణకేశినికి నాగరాజ కుమారుడైన ఈ సుముఖుణ్ణి వరుడుగా నిశ్చయించాను. దురదృష్టవశాత్తూ ఇతణ్ణి ఒకనెలలోగా చంపుతానని వైనతేయుడు నిశ్చయించాడట. మీరు దయతో ఇతనికి సంపూర్ణాయుష్షును ప్రసాదించి రక్షించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను" అని మనవి చేశాడు. విష్ణుదేవుని అనుమతి తీసుకొని దేవేంద్రుడు మాతలి కోరికను మన్నించి సుముఖునికి దీర్ఘాయువు దయచేశాడు. అందుకు మాతలి ఎంతో సంతోషించి గుణకేశినికి - సుముఖునికి అత్యంత వైభవంగా వివాహం జరిపించాడు.

గరుత్మంతుడు ఈ సమాచారమంతా విన్నాడు. అతనికి పట్టరాని కోపం కట్టలు తెంచుకొనింది. సరాసరిగా దేవేంద్రుని దగ్గరకు వచ్చి విష్ణుదేవుని సమక్షంలోనే తీవ్రస్వరంతో "దేవేంద్రా! అదితి కుమారుడవు నీవైతే వినత కుమారుణ్ణి నేను. మనం ఇద్దరమూ కశ్యపుని బిడ్డలమే. మనమిద్దరమూ రాక్షసుల్ని

చదవండి! చదివించండి!!

సప్తగిరి

చందాదారులకు మనవి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారి ఆధ్యాత్మిక సచిత్ర మాస పత్రిక 'సప్తగిరి'. తెలుగు, తమిళం, కన్నడం, హిందీ, ఆంగ్లం మున్నగు ఐదు భాషల్లో విడి విడిగా నెల నెలా వెలువడుతున్న పత్రిక 'సప్తగిరి'. ఆధ్యాత్మిక వ్యాసాలు - పండుగలు - పిల్లల కథలు - వేంకటేశ్వర లీలలు - మన దేవాలయాలు ఇలా ఎన్నో విషయాలతో, విశేషాలతో మీ ముందుకు వస్తున్న పత్రిక 'సప్తగిరి.'

మీరు 'సప్తగిరి' పత్రిక కొత్త చందాదారునిగా నమోదు చేయించుకోదలచారా?

అయితే క్రింది సూచనలను జాగ్రత్తగా గమనించండి.

1. సంవత్సర చందా రు. 24-00లు మాత్రమే. ఈ చందాను ఎన్ని ఏండ్లకైనా ముందుగనే కట్టవచ్చును.
2. తమ చందా మొత్తాన్ని "ఎడిటరు, సప్తగిరి, తి.తి. దేవస్థానములు, తిరుపతి" వారి పేర మనియార్డరు గానీ, డిమాండు డ్రాఫ్టుగానీ, పోస్టలు ఆర్డరు గానీ పంపవచ్చును. (చెక్కులు అంగీకరింపబడవు).
3. <u>మీకు ఏ భాషా సప్తగిరి కావలెనో స్పష్టంగా రాయండి.</u>
4. మీ పూర్తి చిరునామాను విడి విడి అక్షరాలలో స్పష్టంగా రాయండి.
5. చందా పంపిన మరుసటి నెలనుండి మీకు సప్తగిరి పంపబడుతుంది.
6. చందా మొత్తాన్ని పంపిన 30 రోజులలోగా మీకు సప్తగిరి రానిచో, ఎం.ఓ. రసీదు నంబరు లేదా డి.డి. నంబరు, పంపిన తేదీ వగైరా వివరాలతో, మీ పూర్తి చిరునామాతో స్పష్టంగా రాయండి.

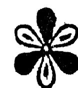
మీరు ఇంతకు ముందే చందాదారులా? అయితే క్రింది సూచనలను గమనించండి.

1. మీ చందా ముగియుటకు ఒక నెల ముందుగానే సప్తగిరి పత్రికలో తెలియజేస్తున్నాం.
2. మీ చందా ముగిసిపోయే నెలకు - ఒక నెల ముందుగనే చందా మొత్తాన్ని పంపి మీ చందాను పునరుద్ధరించుకోండి.
3. మీ చిరునామాలో మార్పుగాని, మీరు చందా పంపటంగాని చేసేటప్పుడు, మీ చందా నంబరుతో కూడ పూర్తి చిరునామాను తెలపండి.

చంపుతున్నాము. నీవు నాకంటే ఏ విధంగా గొప్పవాడవో చెప్పు. నేను ఈ సుముఖుణ్ణి చంపాలని వుంటే నీవు వానికి దీర్ఘాయుష్షును ప్రసాదించి నాకు అడ్డుపడవచ్చునా?" అని గద్దించి ప్రశ్నించాడు. అందుకు ఇంద్రుడు "గరుత్మంతా! సుముఖునికి ఆయువును ప్రసాదించడంలో నా పాత్రేకాదు విష్ణుదేవుని ప్రమేయం కూడ వుంది. ఈ విషయంలో నామీద కోపపడవద్దు" అని వివరించాడు. ఆ మాటలకు గరుత్మంతుడు చాల బాధ పడి "నీవూ, విష్ణువూ ఇద్దరూ కూడ నా గొప్పతనాన్ని గుర్తించలేక నన్ను అల్పుడుగా లెక్కకట్టారు. నేను తలచుకొంటే నా ఒక్క ఈకచేతనే సమస్త దేవతల్నీ భరింపగలను. నా సామర్థ్యాన్ని లక్ష్యపెట్టక నన్ను ఈ విధంగా అవమానించావు" అంటూ కళ్లల్లో నిప్పులు కురిపించాడు.

గరుత్మంతుని మాటలకు విష్ణుమూర్తి చాల కోపగించుకొని నవ్వుతూ "మూర్ఖుడా! నీవు నీ బలంతో నన్ను మోస్తున్నానని అంటున్నావు. కానీ నేనే నిన్ను నడుపుతూ వున్నాను. ఈ సత్యాన్ని గుర్తించకుండా గర్వంతో ఎగిరెగిరి పడుతున్నావు. ఇంత పొగరు పనికిరాదు" అని అంటూ విష్ణుదేవుడు తన చేతిని గరుత్మంతుని వీపు మీద మోపాడు అంతే. ఆ భారాన్ని మోయలేక రెక్కలు టప టప కొట్టుకుంటూ, ముక్కుపుటాలు తెరుస్తూ క్రిందపడి పెద్దగా అరచాడు. గరుత్మంతుని దైన్యావస్థను చూచి విష్ణువు దయతో అతణ్ణి లేవనెత్తి, భయాన్ని పోగొట్టి ఓదారుస్తూ "గరుత్మంతా! అహంకారమూ, పొగరుబోతు తనమూ, ఎంతటి గొప్ప వాడికైనా పనికిరావు. ఇకమీద బుద్ధి కలిగి బ్రతుకు"-- అని హెచ్చరించి పంపాడు.

కాబట్టి "పిల్లలూ! ఈ కథ ద్వారా మనం నేర్చుకొనవలసిన నీతి ఏమంటే అహంకారం ఎంతవారికైనా అనర్థాన్ని కలిగిస్తుందనే కదూ!"

ఆరోగ్యం భాస్కరాదిచ్ఛేత్

శ్రీ సూరుమంచి సాంబశివశర్మ

మానవునకు ఎంత ఐశ్వర్యమున్నను ఆరోగ్యములేనిదే సుఖశాంతులు లభించవు. శాంతి లభించుటకు ఆరోగ్యము ముఖ్యము. పూర్వ జన్మములందు చేసిన దుష్కృతములు వ్యాధులరూపమున బాధించుననియు, అట్టి వ్యాధులు నివారించుటకు సూర్యుని ఉపాసించవలెనని శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి.

పూర్వజన్మకృతం పాపం
వ్యాధిరూపేణ బాధతే,
తచ్ఛాంతి రౌషధైర్దానై
ర్జపహోమ సురార్చనైః.

పూర్వజన్మలలో తానొనరించిన దుష్కృతములు వ్యాధుల రూపమున బాధించును. అట్టి దుష్కృతములు నశించి ఆయురారోగ్య భాగ్యములు లభించుటకు, ఔషధములు సేవించుట, దానము, జపము, హోమము, దేవతా పూజలాచరించి నలుబదిరోజులు అరుణములో చెప్పబడిన ప్రకారము సూర్యారాధన చేయవలెను.

సూర్యభగవానుడు కంటికి కనిపించు ప్రత్యక్షదైవము. భగవంతుడు సృష్టిని ప్రారంభించుచు ఈ సూర్యుని మొదట సృజించెనని యజుర్వేదము ఆరణ్యకములో చెప్పబడినది.

అంజలినా పురస్తా దుసాదధాత్
ఏవాహ్యేవేతి ఆదిత్య ఉపతిష్ఠత్
సా ప్రాచీదిక్ అథారుణః
కేతుర్దక్షిణత ఉపాదధాత్
ఏవాహ్యేవేతి తతోవా అగ్నిరుదతిష్ఠత్
సా దక్షిణా దిక్.

అని భగవంతునిచేత సూర్యుడు మొదట సృజింపబడెను. అందుచేతనే మన పూర్వులు "గ్రహాణామాదిరాదిత్యః" అని పలికిరి. గ్రహములలో మొదటి గ్రహము సూర్యగ్రహము. పూర్వులు "ఆదిదేవ నమస్కారః" అనిరి. ఓ సూర్యభగవానుడా నీవు ఆది దేవుడవు. నీకు నమస్కారము. నీవు మా ఆధ్యాత్మిక, ఆధిదైవిక, ఆధి భౌతిక తాపత్రయములను పోగొట్టి మమ్ములను కాపాడుమని ప్రార్థింతురు. ఈ సూర్యుడు--

ఉదయం బ్రహ్మ స్వరూపం
మధ్యాహ్నే తు మహేశ్వరః,
అస్తమానే స్వయం విష్ణుః
త్రయీమూర్తిర్ దివాకరః.

కర్మ సాక్షి యైన సూర్యుడు ఉదయం బ్రహ్మ స్వరూపునిగాను, మధ్యాహ్నం మహేశ్వర స్వరూపునిగాను, సాయం సమయమున విష్ణు స్వరూపునిగాను మన పూర్వులు వర్ణించిరి. ఈ సూర్యునికి పండ్రెండు నామములు కలవు. ఈ నామములను ప్రతివారు పఠించి సూర్య నమస్కారములు చేయుట ఆచారములో నున్నది.

ఓం మిత్రాయ నమః
ఓం రవయే నమః
ఓం సూర్యాయ నమః
ఓం భానవే నమః
ఓం ఖగాయ నమః
ఓం పూష్ణే నమః
ఓం హిరణ్యగర్భాయ నమః
ఓం మరీచయే నమః
ఓం ఆదిత్యాయ నమః
ఓం సవిత్రే నమః
ఓం అర్కాయ నమః
ఓం భాస్కరాయ నమః.

దీర్ఘవ్యాధులచేత బాధలనుభవించువారు సూర్య నమస్కారములు చేసినను, అశక్తులు సూర్య నమస్కారములు చేయించుకొన్నను వ్యాధి నివారణయై ఆయురారోగ్య భాగ్యములు లభించును. సూర్యారాధనచేసి ధర్మ

రాజు అక్షయపాత్రను పొందెను.. సత్రాజిత్తను రాజు సూర్యుని తపముచే మెప్పించి శమం తకమణిని పొందెను.

సూర్యుని అనుగ్రహమును పొంది ఆంజ నేయుడు వ్యాకరణమును నేర్చుకొనెను. శ్రీరాముడు, రావణుని సంహరింపబో వుటకు ముందుగా, అగస్త్యమహర్షివలన ఆదిత్య హృదయమును ఉపదేశముపొంది, మూడు మారులు పఠించి సూర్యానుగ్ర హమును పొంది రావణుని సంహరించెను. కుంతి, సూర్యుని ఉపాసించి, సహజ కవచ కుండలశోభితుడగు కుమారుని పొందెను. ఈవిధముగా ఎందరో సూర్యదేవునారాధించి వారి వారి అభీష్టములను నెరవేర్చుకొనిరి. సూర్యుని ఆరాధించుటవలన ఆత్మశక్తి పెరు గును. "ఆత్మప్రభావశక్తిశ్చ పితృచింతా రవేః ఫలమ్" -- ఆత్మకారకుడు సూర్యుడు. ఆత్మ శక్తిని పెంపొందింపజేయువాడు సూర్యుడు, పితృకారకుడు సూర్యుడు. సూర్యారాధనవలన ఆత్మ జన్యదోషములు నశించి అజ్ఞానము తొలగి జ్ఞానము కలుగును. సూర్యోపాసనచేత ఈ క్రింది దీర్ఘవ్యాధుల నివారణయగునని మహాసౌరమలో చెప్పబడినది.

కుష్ఠు, అపస్మారము, హృదయరోగ బాధ, ఉదరము, గుల్మము, భూర్గుతార్షము, రక్తరోగము, జలోదరము, భగంధరము, పాండురోగము, కాస, శ్వాస, స్ఫోటకము, అజీర్ణము, శిరోరోగము, ప్రమేహము మొద లగు రోగములు నశించి దీర్ఘాయుర్దాయము కలుగును. గుండెనొప్పితో బాధపడువారు ఈక్రింది సూక్తమును పఠించినచో హృద యవ్యాధి నివారణయగునని కర్మవిపాకము చెప్పుచున్నది.

పరహృదయ పీడాకరో
హృద్రోగే చ జాయతే.

ఇతరుల మనస్సునకు బాధ కలిగించు వారికి హృదయవ్యాధి కలుగును. ఆ వ్యాధి నివారణకు "ఉద్యన్నద్యేతి" సూక్తమును పఠిం చవలెను.

సూక్తము

ఉద్యన్నద్య మిత్ర మహః
ఆరోహన్నుత్తరాం దివం
హృద్రోగం మమ సూర్య
హరిమాణం చ నాశయ
శుకేషు మే హరిమాణం
రోపణాకాసు దధ్మసి
అథో హారిద్రి వేషు మే
హరిమాణం నిదధ్మసి
ఉదగా దయ మాదిత్యో
విశ్వేన సహసా సహ
ద్విషంతం మహ్యం రంధ
యన్మో అహం ద్విషతే రధం.

ఈ సూక్తమును పఠించి ఆదివారము గోధుమలు, ఎర్రని వస్త్రము, ఎర్రని ఫలము తాంబూల దక్షిణ, రాగిపాత్ర, సూర్యుని ప్రీతికి దానము చేయవలెను. సూర్యజపముచేసి సూర్య మంత్రమును అర్చించవలెను. సూర్య అష్టోత్తర శతనామములతో ఎర్రని పుష్పము లతో సూర్యుని పూజించవలెను. సూర్యునికి ప్రీతియైన గోధుమ క్షీరాన్నము, అరటిపండ్లు, ఆవుపాలు నివేదన చేయవలెను. సూర్యమం త్రముచేత తెల్ల జిల్లేడు సమిధల చేత సమ స్తవ్యాధులు నివారించుటకు ఆవు నెయ్యితో హోమము చేయవలెను. సూర్యుని ద్వాదశ నామములతో పండ్రెండ్రుసార్లు సాష్టాంగ నమస్కారములు చేయవలెను. "నమస్కార ప్రియో భానుః" శీఘ్రముగా వ్యాధులు నివా రణమగుటకు నలుబది రోజులు లేక ఇరువది రోజులు శక్తిలేని వారు పండ్రెండు రోజులు మహాసౌరము, త్రిచ, అరుణములతో సూర్య నమస్కారములను చేయించి తీర్థము స్వీక రించవలెను.

మాఘశుద్ధ సప్తమి రథ సప్తమి. సూర్యు నికి ప్రీతియైన దినము. ఈ రోజు తెల్ల జిల్లేడు ఆకులు హృదయము, భుజములు శిరస్సు, మెడయందు ధరించి రక్త చంద నము అరగదీసి ఆ గంధమును రాగిపాత్రలో నుంచి జలమును పోసి ఆ నీటితో స్నాన మాచరించి త్రిమూర్త్యాత్మక స్వరూపుడైన భాస్కరుని ఎర్రని పుష్పములతో అర్చించి ఆవుపాలతో తయారుచేసిన క్షీరాన్నమును నివేదన చేయవలెను. సూర్యదేవుని సంవ త్సరము ఉపాశించవలెనని యజుర్వేదము తెలుపుచున్నది.

"సంవత్సర మేత ద్వ్రతం చరేత్
దౌవా మాసౌ నియమస్సమాసేన
తస్మి న్నియమవిశేషాః
బ్రహ్మచర్యేణ తపస్సైవ దేవాః".

అను వేదప్రమాణము ననుసరించి, నియ మము కలవారై, సంవత్సరము సూర్యుని ఉపాసించిన, భాస్కరుడు సమస్తవ్యాధులను నశింపజేసి, ఆరోగ్యమును అనుగ్రహించును. ఇదివరలో చెప్పిన సూర్యుని ద్వాదశ నామము లతో నమస్కారములను చేసికొనవచ్చును.

ఈ చెప్పబోవు మంత్రములతో కూడ సూర్య నమస్కారము లాచరించవచ్చును.

ఓం భూర్భువః స్వః
ఓం హ్రాం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః
హ్రాం ఓం మిత్రాయ నమః
నమస్కారం సమర్పయామి
ఓం భూర్భువః స్వః
ఓం హ్రీం ఆరోహన్నుత్తరాం దివం
హ్రీం ఓం రవయే నమః
నమస్కారం సమర్పయామి
ఓం భూర్భువవః స్వః
ఓం హ్రైం హరిమాణంచనాశయ
హ్రైం ఓం భానవే నమః
నమస్కారం సమర్పయామి
ఓం భూర్భువః స్వః
ఓం హ్రౌం శుకేషు మే హరిమాణం
హ్రౌం ఓం ఖగాయ నమః
నమస్కారం సమర్పయామి
ఓం భూర్భువః స్వః
ఓం హ్రః రోపణాకాసు దధ్మసి
హ్రః ఓం పూష్ణే నమః
నమస్కారం సమర్పయామి
ఓం భూర్భువః స్వః
ఓం హ్రాం అథో హారిద్రవేషు మే
హ్రాం ఓం హిరణ్యగర్భాయ నమః
నమస్కారం సమర్పయామి
ఓం భూర్భువః స్వః
ఓం హ్రీం హరిమాణం నిదధ్మసి
హ్రీం ఓం మరీచయే నమః
నమస్కారం సమర్పయామి
ఓం హ్రూం ఉదగాదయమాదిత్యః
హ్రూం ఓం ఆదిత్యాయ నమః

నమస్కారం సమర్పయామి
ఓం భూర్భువః స్వః
ఓం హ్రైం విశ్వేన సహసా సహ
హ్రైం ఓం సవిత్రే నమః
నమస్కారం సమర్పయామి
ఓం భూర్భువః స్వః
ఓం హ్రైం విశ్వేన సహసా సహ
హ్రైం ఓం సవిత్రే నమః
నమస్కారం సమర్పయామి
ఓం భూర్భువః స్వః
ఓం హ్రౌం ద్విషంతం మహ్యం రంథయన్
హ్రౌం ఓం అర్కాయ నమః
నమస్కారం సమర్పయామి
ఓం భూర్భువః స్వః
ఓం హ్రః మో అహం ద్విషతే రథం
హ్రః ఓం భాస్కరాయ నమః
నమస్కారం సమర్పయామి.

ఈవిధముగా సూర్యునకు సాష్టాంగ నమస్కారములు చేసిన భగవదనుగ్రహము కలుగును.

రక్తాంబరం రక్తవర్ణం
రక్తనేత్రాబ్జ యుగ్మకమ్,
ఛాయాశక్తి సహాయుక్తం
ఘృణి సూర్యమహం భజే.

వినతాతనయో దేవః
కర్మసాక్షి సురేశ్వరః
సప్తాశ్వ సప్తరజ్జుశ్చ
అరుణోమాం ప్రసీదతు

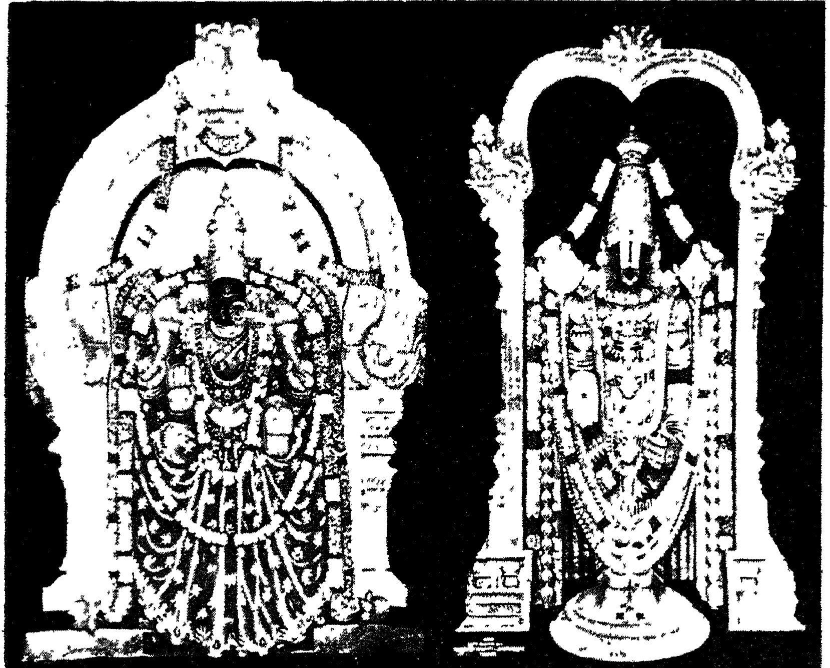
ఉదయగిరి ముపేతం
భాస్కరం పద్మహస్తమ్,
సకల భువన నేత్రం
నూత్న రత్నోపధేయమ్.

తిమిరకరి మృగేంద్రం
బోధకం పద్మినీనామ్,
సురవర మభివంద్యం
సుందరం విశ్వరూపమ్.

ఈ విధముగా హరిహర బ్రహ్మాత్మక స్వరూపుడగు సంజ్ఞాఛాయోషాసమేత శ్రీసూర్యనారాయణుని అనన్యభక్తితో నారాధించి సమస్త వ్యాధులు నశింపచేసికొని, ఐహికాముష్మిక సుఖములను పొందవచ్చును. అందువల్లే మన పూర్వులు "ఆరోగ్యం భాస్కరాదిచ్ఛేత్" అనిరి. ★

శ్రీ వేంకటేశ్వర నుతి

"జీవి"

దండమయా దయామయా
ఏడుకొండలవేంకయా
ఎపుడు నిన్ను గొలుతునయా
నన్ను కరుణ నేలుమయా.

కండ బలము లేదయా
కొండ లెక్క లేనయా
రద్దీ మెండుగ నుండెనయా
బస్సు లెక్క లేనయా.

ఆలు బిడ్డ లుండిరయా
వారి నెట్లు తెత్తునయా
దయను జూపి యేలు మయా
దరిని జేర్చు కోవయా.

శక్తి యుడిగి పోయెనయా
ఆశ నిలిచి యుండెనయా
భక్తి తరుగు చుండెనయా
ముక్తి గోరు చుంటినయా.

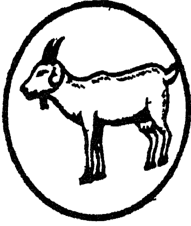
కోర్కె లేమి యెక్కువయా
ముడుపులేమి తక్కువయా
మ్రొక్కు కొనుచు నుందునయా
చిక్కుల నన్ను బెట్టకయా.

ఆపదలను భక్తులుండ
ఆదు కొనగ రావయా
వడ్డీ తోడ ముడుపు గొనుచు
భక్తి తతుల బ్రోవుమయా.

నీవు ధనము నిచ్చితివయా
బదులు గుడులు వెలసె నయా
పెక్కు కళల నభ్యసించి
పెక్కురు యశము నందిరయా.

తండ్రి యొక్క చోట నయా
తల్లి మరొక చోట నయా
బిడ్డ లెటుల జూతురయా
భక్త తతికిది పరీక్షయా.

అల్ప జ్ఞానుడగుటయా
తోచి నటుల కోరితయా
దాసుల దోస మంతయును
దండమిడగ జెల్లునయా.

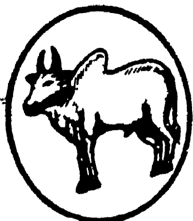

మేషరాశి

(అశ్వని, భరణి, కృత్తిక-1)

(ఏప్రిల్ 14 - మే 15 తేదీల మధ్య జన్మించినవారు)

ఈ సంవత్సరం ఈ రాశివారికి ఆరంభంలో అంతా అనుకూలంగా కనిపిస్తుంది. వృత్తి వ్యాపారాలు సాఫీగా నడుస్తాయి. బంధుమిత్రుల సహాయం, మాట సాయం లభిస్తాయి. ప్రయాణాలు కూడా ఫలిస్తాయి. కాని గురు శనులు మంచి ఇళ్లలో ఉన్నా వేధ కారణంగా పూర్తిగా శుభఫలాలు ఇవ్వలేరు. సంవత్సరంలో మధ్యకాలంలో రాహుకేతులు ఇళ్లుమారుతారు. అయినా పెద్దగా ఉపకారము లేదు. కాని జూన్ జూలై నెలల తర్వాత కుటుంబంలో సుఖ శాంతి వాతావరణం, ఇంట్లో శుభకార్య ప్రయత్నాలు, సంతానానికి విద్యా వివాహాది రంగాల్లో ప్రగతి వంటి శుభఫలాలు కనిపిస్తాయి. సంవత్సరం ఫిబ్రవరి భాగంలో కోర్టు వ్యవహారాలు కొంత త్రిప్పట కలిగిస్తాయి. లేదా ఆఫీసులో వాతావరణం అనుకూలంగా ఉండదు. కాని ఫర్వాలేదు. మొత్తంమీద ఈ రాశివారికి సంవత్సరం మొదటి భాగం బాగా గడిచి, రెండవ భాగంలో సమస్యలు, ఖర్చు, వెచ్చాలు వంటి ఫలితాలు కనిపిస్తాయి. సంవత్సరం చివరకు అన్నీ సర్దుకొంటాయి.

వృషభ రాశి

(కృత్తిక 3, రోహిణి, మృగశిర 2)

(మే 16 - జూన్ 15 మధ్య తేదీలలో జన్మించినవారు)

ఈ రాశివారికి ఈ సంవత్సరం అంత అనుకూలంగా కనిపించదు. ముఖ్యమైన గ్రహాలేవీ అనుకూలంగా లేవు. వ్యవహార రీత్యా ఒడిదుడుకులు, వ్యర్థ ప్రయాణాలు, ఖర్చు కనిపిస్తాయి. జూన్-జూలై నెలలు దాటాక కొంతవరకు ఈ చికాకులు తగ్గి సానుకూలమైన కాలం వచ్చినట్లుంటుంది. సంవత్సరం ముగిసే కాలానికి రాను రాను బాగుంటుంది. విద్యార్థులకు కష్టపడి చదవవలసే కాలం. లాయర్లకు పని జాస్తిగా ఉంటుంది. కోర్టు కచేరీ వ్యవహారాలు వేగంగా ముగియవు. వ్యాపారస్థులకు లాభాలు మంద కొడిగా ఉన్నా మొదట్లో ఉన్న ఉత్సాహం సంవత్సరంలో మొదటిభాగం కన్న రెండవ భాగంలో కొంత తగ్గుతుంది. సెప్టెంబరు నుండి కొంతవరకు అన్నిటా ఆశాజనకంగా ఉంటుంది. వివాహ వయస్సులో ఉన్నవారికి ఈ సంవత్సరం ఆశాభంగంగానే ఉంటుంది. ఇంట్లోవారికి, తనకూ కూడ ఆరోగ్యం అంతగా బాగుండదు. సంవత్సరం చివరి భాగంలో పుణ్యయాత్రలు, ప్రయాణమూలకంగా స్వల్ప లాభాలు కనిపిస్తాయి.

మిథునరాశి

(మృగశిర 2, ఆరుద్ర, పునర్వసు 3)

(జూన్ 16-జూలై 16 మధ్య జన్మించినవారు)

ఈరాశి వారికి ఈ సంవత్సరం పట్టిన దల్లా బంగారమన్నట్లు రూపిస్తుంది. ఆరోగ్య సుఖం, ధనమానాభివృద్ధులు, వృత్తి వ్యాపారాలలో మంచి ప్రోత్సాహం, అనుకున్న రీతిలో అన్ని పనులు సక్రమంగా నెరవేరడం వంటి సత్ఫలితాలెన్నో కనిపిస్తాయి. విద్యార్థులు సుఖంగా విజయమందుతారు. వివాహ యోగ్య వయస్కులకు వివాహ సంబంధాల సమకూరుతాయి. ఉత్సాహంగా కాలం గడుస్తుంది. సంవత్సరం మధ్యకాలంలో కొన్ని అననుకూలమైన పరిస్థితులు, అక్కరమూలిన స్నేహసంబంధాలు, తన్మూలంగా ఖర్చు వెచ్చాలు ఏర్పడతాయి. కాని తర్వాత ఇవి వేగంగానే సర్దుకొంటాయి. సంవత్సరంలో రెండవభాగం లాయర్లకు, రాజకీయవాదులకు, ఉపాధ్యాయవృత్తిలో ఉన్నవారికి మంచి అనుకూలమైన కాలం ఏర్పడుతుంది. సంతానానికి సుఖ సంతోషాలు, వారివల్ల ఆనందం కలుగుతాయి. ప్రయాణాలు లాభదాయకంగా ఉంటాయి. పెద్దల స్నేహం, సహాయలాభం కూడ కనిపిస్తాయి. అన్ని విధాలా శుభకాలం.

కర్కాటక రాశి

(పునర్వసు 4, పుష్యమి, ఆశ్లేష)

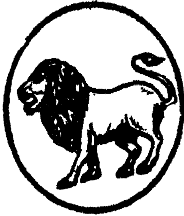
(జూలై 17-ఆగస్టు 16 తేదీల మధ్య జన్మించినవారు)

1994లో

డా॥ ముట

ఈరాశివారికి అష్టమ శనివల్ల చాలా విషయాలలో ఆటంకాలు, అనారోగ్యం, బంధువులతో విరోధం వంటి అనిష్ట ఫలాలు కనిపిస్తాయి. ఇవి సంవత్సరం రెండవ భాగంలో ఎక్కువగా ఉంటాయి. ఉద్యోగ వృత్తులలో ఉన్నవారికి బదిలీలు, అధికార వర్గంతో పేచీలు ఏర్పడతాయి. అక్టోబరు నుండి సంవత్సరం ఆఖరు వరకు ఏ వ్యవహారంలో నిలకడ, ఉత్సాహం గోచరించవు. నూతన ప్రయత్నాలకు ఇది కాలం కాదు. విద్యార్థుల సంవత్సరం పూర్వ భాగంలో విజయావకాశాలు ఎక్కువగా పొందుతారు. స్వతంత్ర వృత్తిలో ఉండేవారికి ఈ సంవత్సరమంతా అనిశ్చిత స్థితిలోనే నడుస్తుంది. లాయర్లు, ఉపాధ్యాయులు, రాజకీయవాదులు శ్రమ మీదగాని లాభాలు గడించి, సుఖశాంతులు సంపాదించలేరు. వివాహం వెనకపడుతుంది. ఇంట్లో బంధుమిత్రుల తాకిడి జాస్తి. ఖర్చు

కూడ అలాగే ఉంటుంది. ఈ రాశివారు శనికి జపమో, రుద్రాభిషేకమో చేయించి సుఖశాంతులు పొందవలెను.

సింహరాశి

(మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1)

(ఆగష్టు 17 - సెప్టెంబరు 16 మధ్య జన్మించినవారు)

ఈ సంవత్సరం ఈ రాశివారికి మంచి చెడ్డలు మిశ్రమంగా అనుభవానికి వస్తాయి.

రాశిఫలాలు

సంగమేశం

సంవత్సరంలో మధ్యభాగం చాలా అనుకూలంగా కనిపిస్తుంది. వృత్తి వ్యాపారాలు లాభిస్తాయి. ప్రయాణాలు సుఖంగా గడుస్తాయి. తిరిగి సంవత్సరం ఆఖరున కొంత అనుకూలంగా కనిపిస్తుంది. ఈ రాశివారికి జూలై ఆగష్టు ప్రాంతాలలో ఉద్యోగలాభం, వృత్తిలో విశేష ప్రోత్సాహం కనిపిస్తాయి. వివాహానికి ఆటంకాలున్నా, అనుకూల సంబంధాలు కుదిరి సంవత్సరాంతానికి ఆ ప్రయత్నాలు ఫలించవచ్చును. రాజకీయవాదుల ఫలితాలు మధ్యరకంగా ఉంటాయి. చొరవ గలవారు బాగా రాణిస్తారు. విద్యార్థులు సంవత్సరం రెండవ భాగంలో విజయావకాశాలు ఎక్కువగా పొందగలరు. వ్యాపారస్థులకీ సంవత్సరం పెద్దగా అనుకూలమనిపించదు. సర్వీసులో ఉన్నవారు, కార్ఖానాల్లో పనిచేసేవారు కొంత వరకు ధనాదాయం పొంది సంతోషిస్తారు.

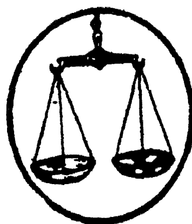

కన్యారాశి

(ఉత్తర 3, హస్త 4, చిత్త 2)

(సెప్టెంబరు 16 - అక్టోబరు 16 మధ్య జన్మించినవారు)

ఈ రాశివారికి ఈ సంవత్సరం చాలా వరకు విజయావకాశాలు ఎక్కువగా కనిపిస్తాయి. కోర్టు కచేరీ వ్యవహారాలు లాభసాటిగా ముగుస్తాయి. వృత్తి వ్యాపారాలలో ధనాదాయం బాగుంటుంది. వివాహ సంబంధాలు కలిసివస్తాయి. విద్యార్థులకు జయావకాశాలు మెండుగా ఉంటాయి. సంవత్సరము రెండవభాగంలో ఇంట్లోను, వంట్లోను కూడ అనారోగ్యపు బాధలు, తన్మూలకంగా ఖర్చులు కనిపిస్తాయి. అక్టోబరు ప్రాంతంలో ఆరోగ్యం భద్రంగా చూసుకోవాలి. లాయర్లకిది మంచి కాలం. రాజకీయవాదులు కూడ కొంతవరకు జయలాభాలు, పలుకుబడి సంపాదించగలరు. సంవత్సరాంతంలో స్వప్రయోజకత్వంతో చాకచక్యంగా వ్యవహరించి కార్య సాధన చేసుకోవాలి. మాట మంచి ఎక్కువగా ఉపకరిస్తుంది. మొత్తం మీద ఈ రాశివారికి ఇష్టఫలాలే ఎక్కువగా కనిపించగలవు.

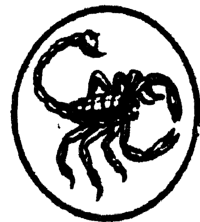

తులారాశి

(చిత్త 2, స్వాతి, విశాఖ 3)

(అక్టోబరు 16 - నవంబరు 15 మధ్య జన్మించినవారు)

ఈరాశివారికి ఈ సంవత్సరం చాలా సమస్యలతో గడ్డుగా గడుస్తుంది. ఏదీ కలసిరాదు. అన్నీ ఆటంకాలతో, ఆలస్యమౌతూ ఉంటాయి. శనిగ్రహం కొంతలో కొంత సాయపడుతూ ఉన్నా తక్కిన గ్రహాలు ఆటంకదాయకంగా ఉంటాయి. వేధ గోచారంవల్ల పెద్ద గ్రహాలు అననుకూలంగా ఉన్నా పెద్దగా చికాకులు కల్పించలేదు. సంతానమూలకంగా సమస్యలుంటాయి. ఇంట్లో అప్పుడప్పుడు అనారోగ్య బాధలు గోచరిస్తాయి. బంధుమిత్రుల సహాయం అంతంతగా ఉంటుంది. వ్యయం జాస్తిగా కనిపిస్తుంది. ప్రయాణాలు ఫలించవు. ఏదో విధంగా కాలం గడిచినట్లుంటుందికాని ఉత్సాహకరంగా ఉండదు. వీరు గురు రాహు గ్రహాలకు శాంతి చేయించుకోవడం మేలు. నూతన వ్యాపార ప్రయత్నాలు ఈ సంవత్సరం వాయిదా వేయవలసి వస్తుంది. వివాహ ప్రయత్నాలు కూడ వాయిదా పడతాయి.

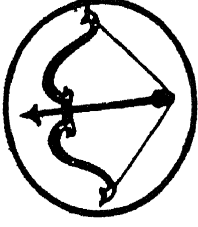
వృశ్చిక రాశి

(విశాఖ 4, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ)

(నవంబరు 16-డిసెంబరు 15 మధ్య జన్మించినవారు)

ఈ సంవత్సరం ఈ రాశివారికి అన్ని విధాలా ఆటంకమయంగా, నిరుత్సాహంగా గడుస్తుంది. అన్ని విషయాలలోను అపజయంగానే కనిపిస్తుంది. శత్రువుల తాకిడి ఎక్కువగా కనిపించినా, చివరకు వారే ఓడిపోయి శాంతిస్తారు. సంవత్సరం మధ్యకాలంలో కొంత అనుకూలంగా ఉన్నట్లు కనిపించినా అది నిలకడగా ఉండదు. ఆరోగ్య విషయంలో కూడ అర్ధాష్టమ శని ప్రభావం కనిపిస్తుంది. ఇంట్లో వారికి కూడ ఆరోగ్యపు తొందరలుంటాయి. బంధువర్గానికి కూడ అంత బాగుండదు. సంవత్సరం చివరి మాసాలు తిరిగి బాగుంటాయి. అప్పటికి చికాకులన్నీ తొలగిపోయి నూతనోత్సాహం కనిపిస్తుంది. అంతవరకు వాయిదా పడిన

వ్యవహారాలన్నీ అప్పుడు జయ ప్రదంగా ముగుస్తాయి. మొత్తంమీద ఈ రాశివారికి ఈ సంవత్సరంకంటె వచ్చేసంవత్సరం అన్ని విధాలా ఆశాజనకంగా ఉంటుంది.

ధనూరాశి

(మూల, పూర్వాషాడ, ఉత్తరాషాడ 1)
(డిసెంబరు16-జనవరి 14 మధ్య జన్మించినవారు)

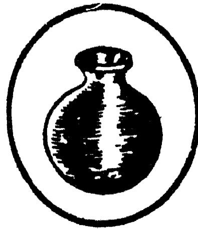
ఈ సంవత్సరము ఈ రాశివారికి అన్ని విధాలా సుయోగ్యమైన కాలం. ఏ పని తల పెట్టినా సుకరంగా సునాయాసంగా లాభ ప్రదంగా ముగుస్తుంది. అన్ని రంగాలలోను జయం లభిస్తుంది. విద్యార్థులు సంతోషంగా పరీక్షలలో నెగ్గుతారు. వివాహ యోగ్య వయస్కులైనవారికి తగిన సంబంధాల సమకూరుతాయి. విద్యా వైజ్ఞానిక రంగాలలో పనిచేసేవారు, లాయర్లు, వ్యాపారస్థులు, రాజకీయవాదులు కూడ మంచి అభివృద్ధి సాధిస్తారు. సంవత్సరాంతంలో ఈ రాశివారికి అన్ని విధాలా మరింతగా ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటుంది. డాక్టర్లకు సంవత్సరపు మధ్యకాలంలో ప్రాక్టీసులో ధనలాభం, పేరు ప్రసిద్ధులు కూడా కలుగుతాయి. సంవత్సరమంతా ఇంట్లోను ఒంట్లోను కూడా ఆరోగ్యకరంగా ఆనందదాయకంగానే గడుస్తుంది. కాని సంవత్సరం మొదటి భాగంలో కొంచెం ఒడిదుడుకులుంటాయికాని అవి లెక్కలోకి రావు. అంతా యధా లాభంగానే గడిచిపోతుంది.

మకర రాశి

(ఉత్తరాషాఢ 3, శ్రావణం, ధనిష్ఠ 2)
(జనవరి 15-ఫిబ్రవరి 12 మధ్య జన్మించినవారు)

ఈ రాశివారికి ఈ సంవత్సరం మిశ్రమ ఫలాలు అనుభవానికి వస్తాయి. సంవత్సరం మొదటి భాగం కంటె రెండవ భాగం క్లిష్టంగా కనిపిస్తుంది. వృత్తి వ్యాపారాలలో సమస్యలు, ఆర్థికంగా కష్టనష్టాలు, ఆరోగ్యం విషయంలో కొంచెం తొందరలు అన్నీ ఒకటి తర్వాత ఒకటిగా వచ్చి నిరుత్సాహ పరుస్తాయి. వ్యాపారస్థులకు, బయటికి లాభ సాటిగా కనిపించినా, నికరంగా సంతృప్తి కలుగదు. ఉద్యోగస్థులకు ఆఫీసులో సమస్యలు తలెత్తుతాయి. కాని పెద్దగా నష్టం కలుగదు. ఈ శనిగ్రహం స్వక్షేత్రంలో రెండవ ఇంటిలో గురుదృష్టిలో ఉన్నందున ఏలినాటి శనికాలం ముగిసి పోతున్నందున ఈ రాశి వారు ఓపికతో ఈ సంవత్సరం గడిపితే వచ్చే సంవత్సరం అన్ని విధాలా ఆనుకూల్యాలు అనుభవించగలరు. సంతాన విషయంలోను కుటుంబ సౌఖ్యంలోను మాత్రం ఏ విధమైన చికాకులు ఉండవు. అంతా తృప్తిగానే ఉంటుంది.

కుంభరాశి

(ధనిష్ఠ 2, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 3)
(ఫిబ్రవరి 13 - మార్చి 15 మధ్య జన్మించినవారు)

ఈరాశివారికి ఈ సంవత్సరం రెండు వంతులు శుభప్రదంగా గడుస్తుంది. జన్మ శని వల్ల ఆరోగ్య విషయంలో జాగ్రత్తగా ఉండదగిన కాలం. తక్కిన విషయాలలో సమస్య లేవీ పెద్దగా బాధించవు. విద్యార్థులు కష్టపడి చదివి జయలాభాలు పొందగలరు. వివాహ ప్రయత్నాలు కూడ కలిసి వస్తాయి. సంతానానికి సుఖ సంతోషాలు, వారి మూలంగా సంతృప్తి కలుగుతాయి. ఉద్యోగులకు ప్రయాణాలు, బదిలీలు ఉన్నా లాభసాటిగానే ఉంటాయి. దీర్ఘ యాత్రాదికం కూడ కలిసివస్తుంది. అక్టోబరు నుండి సంవత్సరాంతం వరకు అన్ని రంగాలలోను అంతకంత మేలనిపిస్తుంది. గౌరవాదరాలకు లోటులేదు. బంధుమిత్ర సహాయం బాగా లభిస్తుంది. అయితే అన్ని రంగాలలోను ఏదో ఆలస్యం, ఏదో లోపం ఉన్నట్లు కనిపిస్తూ ఉంటుంది. ఈ అసంతృప్తి శని గ్రహానికి జపశాంతులు చేయించి నివారించుకోవలెను.

మీనరాశి

(పూర్వాభాద్ర 4, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి)
(మార్చి 16 - ఏప్రిల్ 14 మధ్య జన్మించినవారు)

ఈ రాశివారికి ఏలినాటి శని ప్రారంభమైంది. గోచారంలో అక్టోబరు వరకూ గ్రహాలేవీ అంతగా అనుకూలంగా లేవు. వేధ గోచారంవల్ల శని గురుల ప్రభావం అంతగా కనబడదు. కాని పెద్దగా అనుకూల ఫలాలు ఆశించడానికి తగిన కాలం కాదు. ఇంట్లో ఆరోగ్య విషయంలో తొందరలుండవు. కాని బయట పేచీలు, లావాదేవీలు ఉంటాయి. ప్రయాణాలు తరచు. ప్రమాదాలు రాకుండా చూసుకోవాలి. సంవత్సరాంతంలో ఆర్థికంగా కూడ చికాకులు కలుగవచ్చును. మాట నేర్పుతో వ్యవహారాలు నడపుకోవాలి. లేకపోతే అనవసరపు జగడాలు వ్యర్థంగా ఖర్చులు కలుగుతాయి. మార్చి, జూన్, డిసెంబరు నెలలు కొంత సాఫీగా అనుకూలంగా గడుస్తాయి. కొందరికి కోర్టు కచేరీ, దాయాది తగవులలో జయం లభించవచ్చును. సంవత్సరం ఆఖరున అంతా సవ్యంగా గడుస్తుంది.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల
శ్రీ వేంకటేశ్వర వనాభివృద్ధి పథకం

"వృక్షో రక్షతి రక్షితః".

వృక్షాలను రక్షించేవారిని భగవంతుడు రక్షిస్తాడు.
వృక్షాలను పెంచి పోషించేవారిని భగవంతుడు ప్రేమిస్తాడు.

పవిత్రమైన తిరుమలలోని అడవులు మానవాళికి శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు ఇచ్చిన వరం. ఆ అడవుల్ని రక్షించడానికి, వాతావరణ సమతౌల్యాన్ని సాధించడానికి శ్రీ వేంకటేశ్వర వనాభివృద్ధి పథకం పేరుతో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములవారు అద్భుతమైన పథకాలను ప్రవేశపెట్టారు. తి.తి. దేవస్థానముల అడవుల విభాగం వారి సహాయంతో అధిక సంఖ్యలో వృక్షసంతతి అభివృద్ధి చేసేందుకు ప్రజలందరూ ఈ పథకంలో భాగస్వాములు కావచ్చు.

శ్రీ వేంకటేశ్వర వనాభివృద్ధి పథకంలోని ముఖ్యాంశాలు.

వృక్ష సంవర్ధనం

ఈ పథకం క్రింద దాదాపు ఒక ఎకరా భూమిలో వృక్ష సంపద అభివృద్ధి చేయబడుతుంది.

సౌకర్యాలు :

* వృక్షసంపదకు దాతపేరును లేదా దాత సూచించిన వారి పేరును పెడతారు.
* మామూలు రోజుల్లో సంవత్సరానికి 2 రోజులు చొప్పున 10 సంవత్సరాలపాటు తిరుమలలో ఉచిత వసతి.
* 10 సంవత్సరాలపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.15,000/-.

వృక్ష ప్రసాదం

ప్రతి సంవత్సరం 100 ఫల పుష్ప మొక్కలను పెంచటానికి నిర్దేశించిన పథకం.

సౌకర్యాలు :

* దాతపేరుతో ప్రతి సంవత్సరం 100 ఫల పుష్ప మొక్కలను వితరణ చేస్తారు.
* మామూలు రోజుల్లో సంవత్సరానికి 2 రోజులు చొప్పున 10 సంవత్సరాలపాటు తిరుమలలో ఉచిత వసతి.
* 10 సంవత్సరాలపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.10,000/-.

స్మారక వనాలు

ఈ పథకంక్రింద 10 సస్యజాతి మొక్కలు నాటి వాటిని 5 సంవత్సరాలపాటు పెంచి పోషిస్తారు.

సౌకర్యాలు :

* ఈ పొదకు దాత పేరును పెడతారు.
* 5 సంవత్సరాలపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.2,000/-.

వన సంరక్షణ భాగస్వామ్యం

ఈ పథకంక్రింద తిరుమల కొండపై వున్న సహజారణ్యాలను రక్షించి, అభివృద్ధి చేస్తారు.

సౌకర్యాలు :

* దాత పేరును ప్రదర్శిస్తారు.
* 5 సంవత్సరాలపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.1,000/-.

అభయారణ్య వనాలు

ఈ పథకంక్రింద తిరుమల ఉద్యానవనంలో రకరకాల సస్యజాతి మొక్కల పెంపకం, అభివృద్ధి చేపడతారు.

సౌకర్యాలు :

* మొక్కవద్ద దాత పేరును ప్రదర్శిస్తారు.

విరాళం : రు.500/-

వృక్ష దత్తత

ఈ పథకంక్రింద తిరుమలలోను, ఘాట్ రోడ్డులోను వృక్షాలను దత్తత తీసుకోవడం, నాటటం చేస్తారు.

సౌకర్యాలు :

* దాత పేరును వృక్షం వద్ద ప్రదర్శిస్తారు.

విరాళం : రు.250/-.

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి నిలయమైన తిరుమలకొండలపై వున్న అమూల్యమైన వన సంపదను రక్షించేందుకు భక్తులు, దాతలు విరివిగా విరాళాలు ఇవ్వవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.

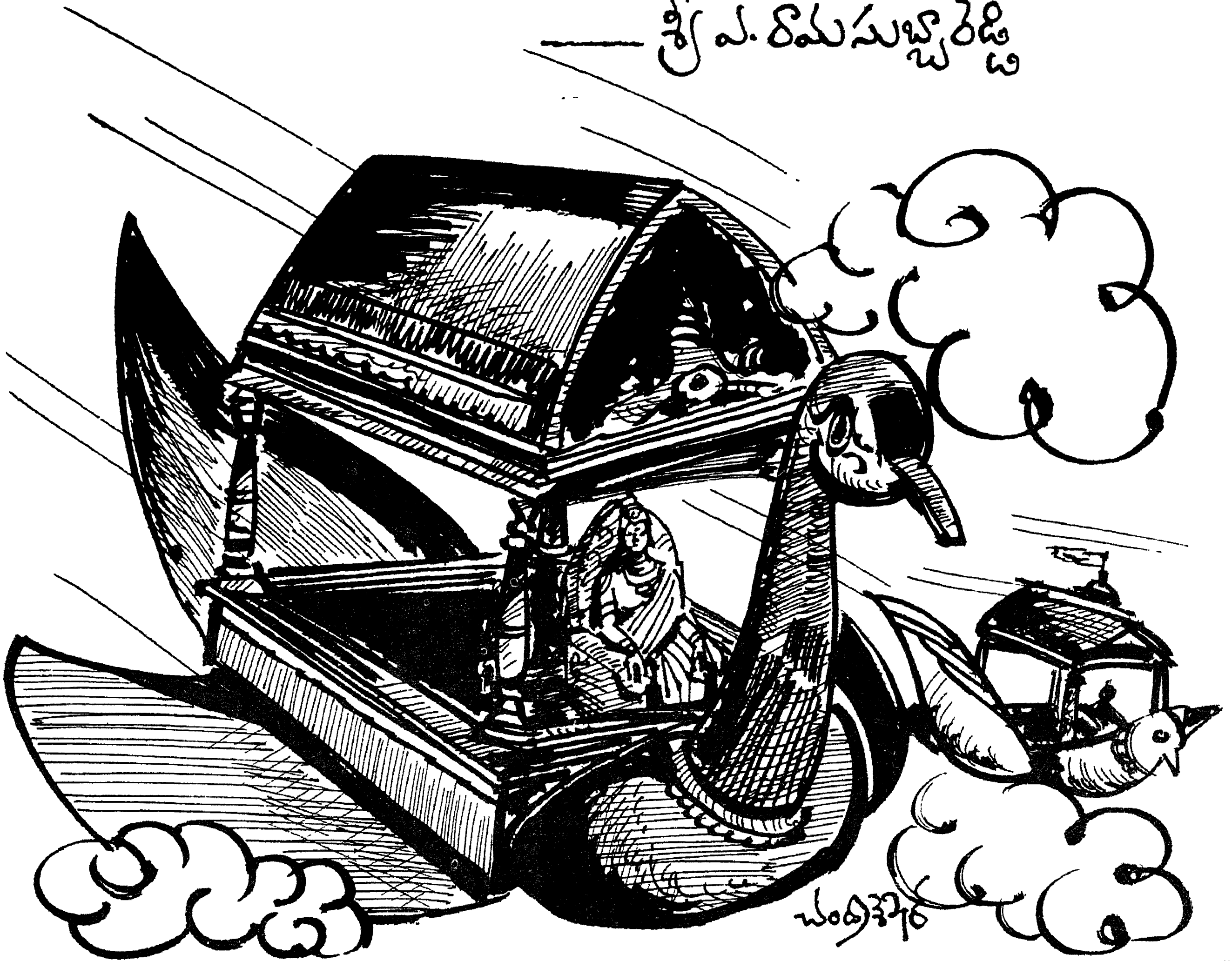
మీ విరాళాలు డిమాండుడ్రాఫ్టుద్వారా ఈ క్రింది వారికి పంపండి.

కార్యనిర్వహణాధికారి,
తి.తి. దేవస్థానములు, తిరుపతి.

కార్యనిర్వహణాధికారి

ప్రాచీన భారత దేశము - వైమానిక కళ

— శ్రీ ఎ. రామసుబ్బారెడ్డి

వర్తమాన కాలమున మన ప్రాచీనులు తెలిపిన వైమానిక విద్యను గూర్చి మనమంతా మరచిపోయినామనే చెప్పవచ్చు. కాసింత శ్రద్ధ కలిగి ఆ విద్యను పరిక్షిస్తే అంతటి ఔన్నత్యమున మన పూర్వులు ఉండినారా ఏమి? అనే అనుమానము కలుగక పోదు. విమానాన్ని కనిపెట్టినవారు పాశ్చాత్యులని చెప్పుకుంటారు. దేనికంటే దాని ఆవిష్కరణ ఆధునిక యుగమున వారే చేశారు కనుక.

భరద్వాజమహర్షి వ్రాసిన "యంత్ర సర్వస్వము" అను ప్రాచీన గ్రంథమున విమానమును గూర్చిన పూర్తి సమాచారమును గాంచగలము. మన ప్రాచీనులు ప్రయోగాలు గావించి పొందినంత ఫలితాన్ని నేడు పాశ్చాత్యులుగూడా ప్రయోగాలు జరపలేదనవచ్చు.

ఈ 'యంత్ర సర్వస్వము' అను గ్రంథము నేడు 'బడౌదా' (బరోడా) యందలి రాష్ట్ర పుస్తకాలయమందు హస్త లిఖిత గ్రంథ రూపమున మనకు దర్శనమిస్తుంది. అందు కొంత భాగము శిథిలమై పోయింది. అందు బోధానంద మహర్షి వ్రాసిన అంశములను గూడా జోడించియున్నారు. దానిముందు ప్రకరణమునందు ప్రాచీన విజ్ఞాన విషయాల గూర్చిన ఏబది (50) గ్రంథముల సూచికను గూడా ఇవ్వడము జరిగింది. అందు అగస్త్యకృతమైన 'శక్తి సూత్రము' ఈశ్వరకృతమైన 'సౌదామనీ కళ', భరద్వాజకృతమైన "అంశుమత్తంత్రము" ఆకాశ శాస్త్రము, 'యంత్ర సర్వస్వము', శకటాయన కృతమైన 'వాయుతత్త్వ ప్రకరణము', నారదకృతమైన 'వైశ్వానర తంత్రం', 'ధూమ ప్రకరణము' ఇత్యాదివి గలవు.

వృత్తికారుడైన బోధానందుడు ఇట్లా వ్రాస్తాడు--

నిర్మథ్య తద్వేదాంబుధిం
భారద్వాజో మహాముని:,
నవనీతం సముద్ధృత్య
యంత్రసర్వస్వ రూపకమ్

ప్రాయచ్ఛత్ సర్వలోకానా
మీప్సితార్థ ఫలప్రదమ్,
తస్మిన్ చత్వారింశతి-
కాధికారే సంప్రదర్శితమ్.

నానా విమాన వైచిత్ర్య-
రచనా క్రమ బోధకమ్,

తిరుమలలో యాత్రికులు చేయవలసినవి

- ❁ తిరుమలకు బయలుదేరేముందు మీమీ ఇష్టదేవతలను పూజించండి
- ❁ మీ ప్రయాణానికి కావలసిన టిక్కెట్లను, తిరుమలలో వసతిని ముందుగా ఏర్పాటు చేసుకోండి.
- ❁ శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామిని దర్శించే ముందు శ్రీవారి పుష్కరిణిలో స్నానంచేసి, శ్రీ వరాహస్వామిని పూజించండి.
- ❁ స్నానం చేసి శుచిగా, శుభ్రమైన వస్త్రాలతో శ్రీవారి ఆలయంలోకి ప్రవేశించండి
- ❁ ఆలయంలో ఉన్నపుడు స్వామివారిపైనే మీ ధ్యానం వుంచండి.
- ❁ ఆలయంలో పూర్తిగా నిశ్శబ్దాన్ని పాటిస్తూ 'ఓం శ్రీవేంకటేశాయ నమః అని మీలో మీరు శ్రీవారిని స్మరించండి.
- ❁ తిరుమల సమీపంలోవున్న ఆకాశగంగ, పాపనాశనం తీర్థాలలో స్నానం చేయండి.
- ❁ తిరుమలలో ఉన్నపుడు మన ప్రాచీన ఆచార వ్యవహారాలను విధిగా పాటించండి.
- ❁ సాటి యాత్రికులను గౌరవించి వారిలో భక్తి భావాలు పెంపొందించండి.
- ❁ మీ కానుకలు శ్రీవారి హుండీలోనే సమర్పించండి.
- ❁ శ్రీవారి ఆలయంలో మీరు జరిపించ దలచిన పూజలకు గాని వలసిన సమాచారంకోసంగాని తిరుమలలోని లేదా తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములవారి ఏ సమాచార కేంద్రంలో అయినా అడగండి.

తిరుమలలో చేయకూడనివి

- ❁ విలువైన ఆభరణాలు, ఎక్కువడబ్బు మీవద్ద వుంచుకోకండి.
- ❁ మాంసాహారాన్ని భుజించకండి.
- ❁ ఏ విధమైన మత్తు పదార్థాలు సేవించకండి
- ❁ పొగత్రాగకండి.
- ❁ వసతి సౌకర్యంకోసం అపరిచితులను ఆశ్రయించకండి.
- ❁ శ్రీవారి సులభ దర్శనంకోసం దళారీలను ఆశ్రయించకండి.
- ❁ ఆలయంలో సాష్టాంగ దండప్రణామాలు చేయకండి.
- ❁ వీధి వర్తకులనుంచి నకిలీ ప్రసాదాలు కొనకండి.
- ❁ శ్రీవారి దర్శనంకోసం కాకుండా వేరే ఇతర ఉద్దేశములతో తిరుమలకు రాకండి.
- ❁ శ్రీవారి దర్శనంకోసం త్వరపడకండి. క్యూలో మీవంతు వచ్చేవరకు ఆగండి.
- ❁ ఆలయ ప్రాంగణంలో ఉమ్మి వేయటంవంటి అసహ్యకరమైన పనులు చేయకండి.
- ❁ ఆచార వ్యవహారాల ప్రకారం ఆలయార్హత లేని సందర్భాలలో ఆలయంలోకి రాకండి.
- ❁ తిరుమలలో పువ్వులు పెట్టుకోకండి. పువ్వులన్నీ శ్రీవారి పూజే.

అష్టాధ్యాయై ర్విభజితం
శతాధికర ణాన్వితమ్.

సూత్రైః పంచశతైర్యుక్తం
వ్యోమయాన ప్రధానకరమ్
వైమానికాధికరణ
ముక్తం భగవతా స్వయమ్.

అనగా-- భరద్వాజ మహర్షి వేదరూపిణియైన సముద్రమును మథించి యంత్రసర్వస్వమను వెన్నను చిలికియున్నాడు. అది మానవమాత్రులకు కోరిన ఫలితాన్ని ఒసుగుతుంది. అందు 40వ ప్రకరణమందు వైమానిక ప్రకరణమని ఉల్లేఖించి అందులో విమాన విషయాలను ఎనిమిది అధ్యాయాలుగా విభజించి వంద ప్రకరణములు ఐదువందల సూత్రములను తెలిపియున్నాడు. అందున విమాన విషయమే ప్రధానమైనది.

"భరద్వాజ మహర్షి విధిపూర్వకముగా, మంగళాచరణము గావించి రెండవ శ్లోకమున విమాన శాస్త్రమున పూర్వాచార్యులను, వారిచే లిఖించబడిన గ్రంథముల పేర్లను వివరించి యున్నాడు. విశ్వనాథుని అభిప్రాయాను సారము వారి పేర్లు ఇవి-- నారాయణుడు, శౌనకుడు, గర్గుడు, వాచస్పతి, చాక్రాయణి, ధుండీనాథుడు అని ఈ ఆరుగురు గ్రంథకారులూ, విమాన చంద్రిక, వ్యోమయాన తంత్రము, యంత్రకల్పము, యానబిందు, ఖేటయాన ప్రదీపిక, వ్యోమయానార్క ప్రకాశము, అను గ్రంథములు వరుసగా వారు రచించియున్నారు."

విమానమునకు నిర్వచనమునుగూడా తెల్పియున్నారు--

విమాన రహస్యాలను తెలుసుకున్నవాడే దానిని నడిపే అధికారము కలిగియుంటాడు. శాస్త్రమందు తెలియచేసినన్ని వైమానిక రహస్యాలు విమానచోదకులకు కరతలామలకముగా ఉండవలెను. అప్పుడే వారిని మంచి చోదకులని చెప్పడము జరుగుతుంది. విమానమును నిర్మించుట, నేలనుండి ఆకాశమునకు తీసుకవెళ్లుట, నిలుపుట, ముందుకు నడిపించుట, వంకరటింకరగా వేగముగా నడిపి వలయాకారముగా తిరిగివచ్చుట, విమానవే

గాన్ని తగ్గించుట, అధికము చేయుట మొదలైన కృత్యాలు అనుభవములేనిదే విమానమును నడుపుట అసంభవమని మనకు ఆ సూత్రాల ద్వారా విదితమౌతుంది.

విశ్వకర్మ, ఛ్ఛాయాపురుషుడు, మను మయ దానవుడు మొదలైన విమాన శాస్త్రకారులు వ్రాసిన శాస్త్రాలను పరిశోధించుటచేత ఆయా ధాతుక్రియలు ఏది సామర్ధ్యము కలిగియున్నదో అవగాహన చేసుకొని ఇచ్ఛానుసారముగా నూతన విమానమును నిర్మించవలెను.

"గూఢము" అను ఐదవ రహస్యము వాయుతత్త్వ ప్రకరణమందు తెలిపినట్లు, వాత స్తంభమందలి 8వ ప్రకరణమున, మార్గ యాస, వియాస, ప్రయాస, ఇత్యాది వాయుశక్తులద్వారా సూర్యకిరణాలయందుగల అంధకారశక్తిని ఆకర్షించి విమానమునకు ఆ శక్తిని సంధాన పరచుటచేత విమానము కనుపించకుండా పోతుంది.

అపరోక్షమనే 9వ రహస్యానుసారం శక్తి తంత్రమందు వివరించిన రోహిణీ విద్యుత్ (ప్రత్యేకమైన విశిష్టతగల విద్యుత్తు)ను వ్యాప్తి చేయుటచేత విమానమునకు ఎదురుగా వచ్చునటువంటి వస్తువులను ప్రత్యక్షముగా చూడగలుగతాము.

"సర్పగమన"మను 22వ రహస్యానుసారము, దండ, వక్ర మొదలైన ఏడు రకాలైన వాయు కిరణాల శక్తుల నాకర్షించి విమానమందలి ముఖమునందుగల వంకర కలిగిన విసరివేయబడే కేంద్రమును దాని ముఖమందు నింపి, ఆ తరువాత లాగుటచేత ఉత్పత్తి అయ్యే శక్తి గల నాళమందు ప్రవేశపెట్టి 'మీట'ను గట్టిగా అదిమిన విమానమార్గము సర్పముతో సమానముగా వంకర టింకరగా సాగును.

"పరశబ్దగ్రాహక్" అను 25వ రహస్యానుసారము, 'సౌదామినీకళ' యందు తెలుపబడిన నియమానుసారము, విమానమందుగల శబ్దగ్రహణ యంత్రముద్వారా ఇతర విమానమందలి యాత్రికుల సంభాషణను, మరియు ఇతర శబ్దాలను మనము ఆకర్షించవచ్చు.

ప్రేమలేని బ్రతుకు ఎడారి

విశ్వప్రేమకు బాహ్యరూపం అహింస. తోడి మానవులనే కాదు పశుపక్ష్యాదులను కూడా మనం ప్రేమించాలి. ప్రేమలేని బ్రతుకు ఎడారివంటిది.

హిందూ వివాహం

అవివాహిత అయిన కన్య ఈశ్వరుణ్ణే భర్తగానూ, వివాహిత అయిన పిమ్మట భర్తనే ఈశ్వరుడుగాను ఎంచుకోవాలి అన్నారు. మన మతంలో వివాహం కేవలం ఒడంబడిక contract కాదు. ఆత్మోన్నతికి ఏర్పడిన సంస్కారం.

--కంచిపరమాచార్య శ్రీశ్రీశ్రీ చంద్రశేఖరేంద్రసరస్వతీస్వామి

సేకరణ : శ్రీ నీలంరాజు వెంకటశేషయ్యగారి "నడిచేదేవుడు" గ్రంథం నుండి.

"రూపాకర్షణము" అను రహస్యము ద్వారా రూపాకర్షణ యంత్రముచేత ఇతర విమానమందలి వస్తువులను మనము చూడవచ్చు.

"దిక్ ప్రదర్శనమను 2వ రహస్యానుసారము విమానముఖకేంద్రమునగల కీలు (బటన్)ను పనిచేయించుటచేత దిశాంపతి అను పేరుగల యంత్రమందలి నాళములోని సూరి (సూచిక) ద్వారా ఇతర విమానములు పయనించే దిశను తెలుసుకోవచ్చు."

"స్తబ్దకము" అను 31వ రహస్యానుసారం విమానమునకు కుడి పార్శ్వమునగల "సంధిముఖమను" నాలము ద్వారా అపస్మారమను ధూమమును స్థంబన యంత్రముద్వారా ఇతర విమానముపైకి వ్యాపింప చేయుటచే ఆ విమానమందలి సర్వజనులు మూర్ఛితులై పోతారు.

కర్షణమను 32వ రహస్యము చేత తన విమానమును నాశనము చెయ్యాలని వచ్చునట్టి శత్రువిమానమును, తన విమాన ముఖమందలి 'వైశ్వానర'మను నాలమందలి 'జ్వాలిని'ని (ఒకరకమైన వాయువు) రగిలింప చేసిన 87 లింగ ప్రమాణములు (లింగమనగా డిగ్రీలవలె కొలమాపకము) వేడితో తిరిగేటటువంటి రెండు 'బటన్స్'లను పని చేయించి శత్రువిమానముపై గోళాకారముగా ఆ శక్తిని వ్యాపింపచేయుట చేత శత్రువిమానము నాశనమైపోతుంది.

ఈ విమానప్రకరణమందు తెలిపిన గ్రంథములు, గ్రంథకర్తల నామములచేత మనకు తెలియవచ్చేదేమంటే-- మన పూర్వికులు విమానశాస్త్రమందు అత్యంత నైపుణ్యముగలవారని తేటతెల్లమౌతుంది. నేటి వర్తమానకాలమున వైజ్ఞానికులు ప్రయోగించే ప్రక్రియలన్నింటిని ప్రాచీనకాలమున మన పూర్వికులు చేసి చూపినవేనని గూడా తెలుస్తుంది. దుర్భిణీ వంటి దూరదర్శన యంత్రము ప్రాచీనులకున్నట్లు పైన తెలిపిన 9వ రహస్యముద్వారా అవగతమౌతూఉంది. 25వ రహస్యముద్వారా వైర్‌లెస్, రేడియో యంత్రాలు గూడా ఉన్నట్లు తెలుస్తూ ఉంది. నేటి వైజ్ఞానికులవలెనే దూరమునుండియే శత్రువులయొక్క విమానములను పసిగట్టవచ్చునని 28వ రహస్యము తెలియచేస్తూ ఉంది. వారు వాయు బాంబులద్వారా శత్రువుల సంహరించేవారని 32వ రహస్యము తెలియచేస్తుంది. నేడు టెలిఫోన్‌లో మాట్లాడేవారి రూపాన్ని చూడగలిగినట్లు ఆనాడు వారు ఇంతకంటే చక్కగా చూడగలిగేవారని 26వ రహస్యము ద్వారా తెలుసుకోవచ్చు.

దర్శించండి!

శ్రీ వేంకటేశ్వర మ్యూజియం ఆలయకళ తిరుపతి

SRI VENKATESWARA MUSEUM ON TEMPLE ART TIRUPATI

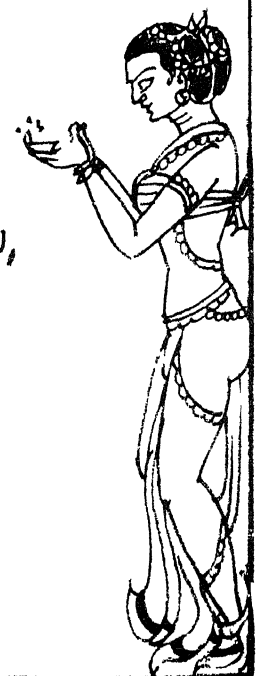
తరించండి!

కాలము:
ఉదయం 8గం.
నుండి రాత్రి 8గం.
వరకు

ప్రవేశ రుసుము:
పెద్దలకు రు.1.00
పిల్లలకు రు.0.50

చరిత్రకు మానవ సంస్కృతికి సాక్ష్యంగా నిలిచేవి శిల్పాలు, శాసనాలు, సాహిత్యం, కళలు మొదలైనవి. ఇవన్నీ ఒకే కప్పు క్రింద కనిపించే ప్రదేశం పురావస్తు ప్రదర్శన శాల

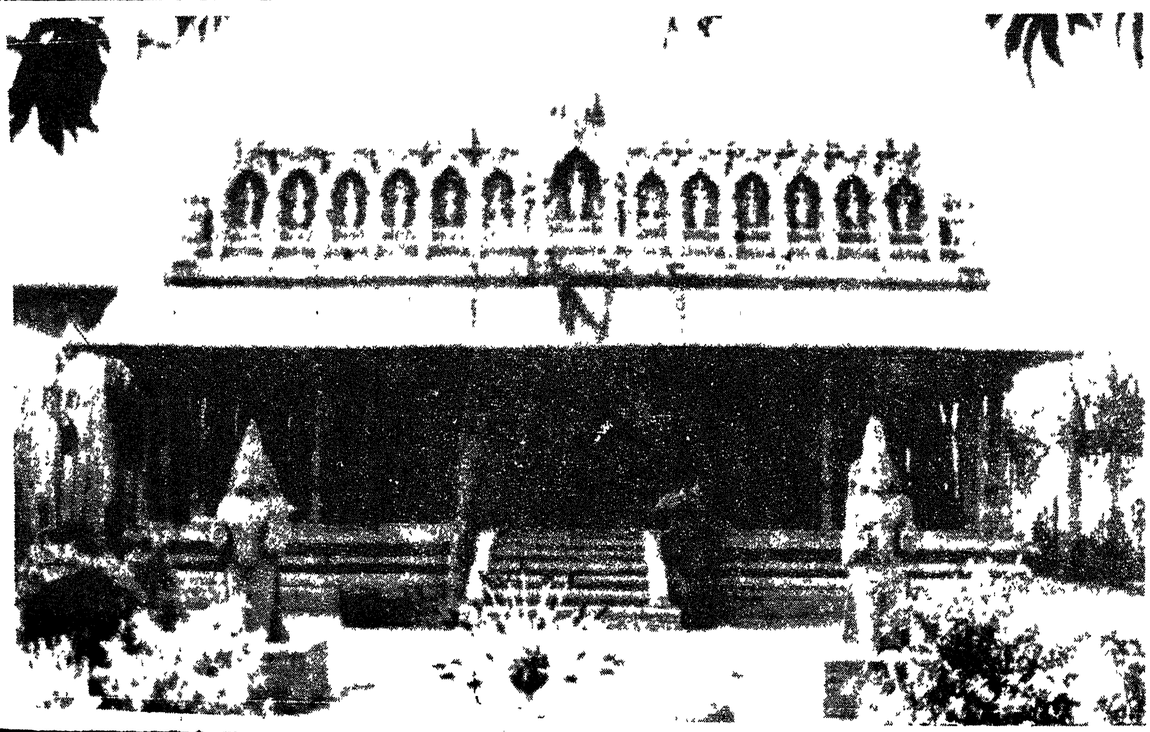

శ్రీ గోవిందరాజ స్వామి వారి ఆలయానికి ఉత్తరం వైపున తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారి పురావస్తు ప్రదర్శన శాల ఉంది.

ఇందులో వైష్ణవం యొక్క ఆవిర్భావము, అభివృద్ధి, వాస్తు శాస్త్రము, శిల్ప ప్రమాణ శాస్త్రము, శిల్ప శాస్త్రము, ఆళ్వారుల వివరాలు, వైష్ణవ ఆచారాలు, 108 దివ్యక్షేత్రాల ఫోటోలు, ఆయుధాలు, శాసనాలు, సంగీత సాధనాలు మొదలైన ఎన్నో విషయాలు చూడవచ్చు. 8వ. శతాబ్దం నుంచి నేటి వరకు లభించిన ఎన్నో అపూర్వ శిల్పాలు ఛాయాచిత్రాలు దారు మూర్తులు కూడ ఇందులో దర్శించవచ్చు.

దర్శించండి!

శ్రీ వేంకటేశ్వర మ్యూజియం
ఆలయకళ
తిరుపతి
SRI VENKATESWARA MUSEUM ON TEMPLE ART
TIRUPATI

తిలకించండి!

కాలము:
ఉదయం 8గం.
నుండి రాత్రి 8గం.
వరకు

ప్రవేశ రుసుము
పెద్దలకు రు.1.00
పిల్లలకు రు.0.50

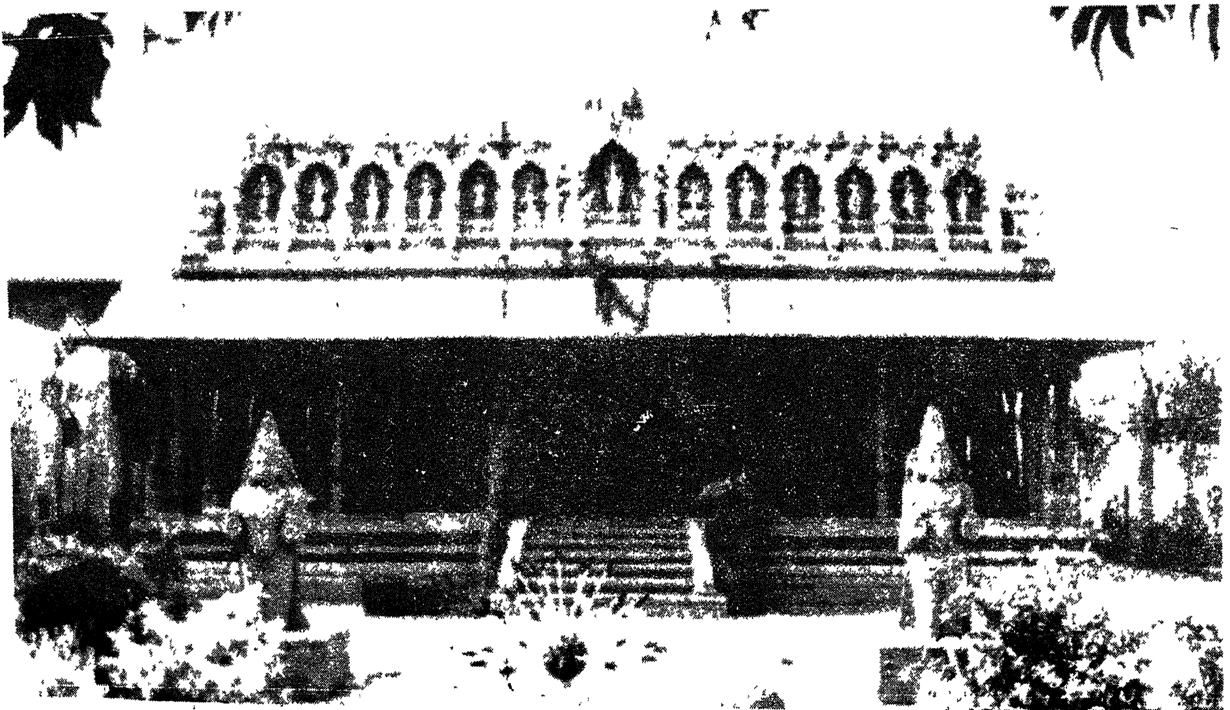

చరిత్రకు మానవ సంస్కృతికి సాక్ష్యంగా నిలిచేవి శిల్పాలు, శాసనాలు, సాహిత్యం, కళలు మొదలైనవి. ఇవన్నీ ఒకే కప్పు క్రింద కనిపించే ప్రదేశం పురావస్తు ప్రదర్శన శాల

శ్రీ గోవిందరాజ స్వామి వారి ఆలయానికి ఉత్తరం వైపున తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారి పురావస్తు ప్రదర్శన శాల ఉంది.

ఇందులో వైష్ణవం యొక్క ఆవిర్భావము, అభివృద్ధి, వాస్తు శాస్త్రము, శిల్ప ప్రమాణ శాస్త్రము, శిల్ప శాస్త్రము, ఆళ్వారుల వివరాలు, వైష్ణవ ఆచారాలు, 108 దివ్యక్షేత్రాల ఫోటోలు, ఆయుధాలు, శాసనాలు, సంగీత సాధనాలు మొదలైన ఎన్నో విషయాలు చూడవచ్చు. 8వ. శతాబ్దం నుంచి నేటి వరకు లభించిన ఎన్నో అపూర్వ శిల్పాలు ఛాయాచిత్రాలు దారు మూర్తులు కూడ ఇందులో దర్శించవచ్చు.

(16 వ పేజీ తరువాయి)

సూర్యుని (భర్తను) గుర్తించినది. వీరి కల యిక వలననే అశ్వినులు బుట్టిరి.

మిత్రా వరుణులు

వీరిరువురు ఆదిత్య పుత్రులుగను (3-33) చిరజీవనానికై జ్ఞాన జ్యోతినిచ్చే వారుగాన (3-33), ఈతి బాధల, భయం లేకుండా ప్రజలను పాలించే వాళ్ళుగాను (3-31) శుక్ల యజుస్సంహిత - పు. 249 - ఆర్ష విజ్ఞాన సర్వస్వము ఒలో వర్ణింపబడ్డారు.

సూర్యుని మహిమలు

సూర్య భగవానునికి సహస్ర కిరణములు గలవని వేద శాస్త్రమేలలో ఒక వర్ణన గలదు.

సుషుమ్నో హరికేశశ్చ
విశ్వకర్మా తథైవ చ
విశ్వవ్యచాః పునశ్చాన్యః
సంపద్వసు రతః పరః
స్వరాడన్యః ప్రకీర్తితః.

--కూర్మ పురాణము

సూర్య రశ్మి మహిమను, దాని ప్రభావ మును గూర్చినది పై శ్లోకము.

'ఆరోగ్యం భాస్కరాధీనం' అని ఆర్యోక్తి. ప్రాణికోటికి ప్రధానమైన ఆహారం కూడా భాస్కరాధీనమే. అందుకే ప్రభాకరుణ్ణి 'ప్రాణదాత'యని ప్రజలు ఆయన మహిమను ఘనపరిచిరి.

అరణ్యవాస సమయమున ధర్మజుడు సూర్యునారాధించగా ప్రత్యక్షమై నొక స్థాలి (అక్షయపాత్ర) నిచ్చెను. ఈ పాత్రలో వండిన సర్వవిధ పదార్థములును ఎంతమంది కయినా సరిపోవడం దీని ప్రత్యేకత.

--మహాభారతం

సత్రాజిత్తు తపమునకు ఆనందించి సూర్యభగవానుడు 'శ్యమంతకమణి'ని ప్రసా దించాడు. దీనిని ధరించిన సత్రాజిత్తును దూరంనుంచి దర్శించి సూర్యుడే వస్తున్నాడని ద్వారకావాసులంతా భ్రమపడిరి. శ్రీకృష్ణుడు ఈ మణి విషయార్థమై నీలాపనిందలకు గురి యైనాడు. ఈ మణిని పూజించేవారికి రోజుకి ఎనిమిది బారువుల బంగారాన్ని ఇస్తూఉండేది.

శ్రీరాముడు సూర్యమంత్రోపాసన మొనర్చి రావణుని సంహరించుట సూర్యభగ వానుని మహిమయే. సూర్యనారాయణుడు శ్రీమన్నారాయణుడే.

సూర్యభగవానుణ్ణి ఆరాధించి శారీరక స్వస్థత బొందిన కవివర్యులెందరో నున్నారు. 'సూర్యశతకము'ను రచించి సూర్యారాధన చేసిన మయూరకవికి 'కుష్ఠువ్యాధి' నయ మైంది.

సూర్యస్తుతి

అరణ్యవాస సందర్భమున రఘురాము నకు అగస్త్యమహర్షి ఉపదేశించిన సూర్యస్తో త్రమే 'ఆదిత్య హృదయం' ఈ మంత్రాన్ని రాముడు స్తుతించాడు. ఈ మంత్ర ప్రభావం సూర్యదేవతల్ని స్తుతించినట్టే. మనవేదాల్లో ప్రతివేయి మంత్రాల్లోను 3/4 వంతు భాగం భాస్కరునికి అంకితమైనవే. మనవి వ్యావసాయిక దేశం. కనుక దైవ సహాయం అవసరం. కాబట్టి రైతుబిడ్డ పగటి ప్రత్యక్ష దైవమైన బాలభానుణ్ణి ప్రస్తుతిస్తాడు.

వేదాలలో

సూర్యునివలన మనకు తొలి, మలి సంధ్యలు ఏర్పడుతున్నాయి. ఈ సమయాన్నే 'సంధ్యా సమయం' అంటారు. ఈ సమ యంలో ప్రకృతి తన అంద చందాలను ద్విగుణీకృతం చేస్తుంది. ఈ విషయాన్ని గూర్చి 'షడ్వింశ బ్రాహ్మణం' లో తెలియప రచ బడింది. పగటికిని, రాత్రికిని సంధికాలం కనుక సంధ్యాకాలమని పేరు.

1. ఉషస్సు ననుసరించి ఉదయించే సూర్యుడు ఋగ్వేదంలోని పది సూక్తాల్లో వర్ణింపబడ్డాడు.

2. కృష్ణయజుర్వేదంలో 15 అధ్యాయా లలో చెప్పబడ్డ దేవత సూర్యుడు.

3. సామ వేద సంహితలో 'విభ్రాట్' అనే ఋషి సూర్యుని ప్రార్థించిన విధానంలో ముఖ్యమైనది "అందమైన ఏడు గుర్రాలు లాగే రథం మీద కూర్చుని సూర్యుడు యజ్ఞ గృహానికి వస్తాడు. అందరు అతనికి హవిస్సు లను అందియ్యాలి."

4. సూర్యుణ్ణి పూషగా, ఆదిత్యుడుగా అధర్వణవేదంలో అభివర్ణిస్తూ, ఇంద్రాది దేవ తలలాగా, ఈయన ధనాన్ని ఇచ్చే దేవతగా వర్ణింపబడ్డాడు. (1-2-4)

భగవద్గీతలో

ఉపనిషత్తుల సారాంశమైన భగవద్గీత యందు సూర్య ప్రకాశస్తుతి యుండుట గమనార్హము.

యథా ప్రకాశయ త్యేకః
కృత్స్నం లోక మిమం రవిః,
క్షేత్రం క్షేత్రీ తథా కృత్స్నం
ప్రకాశయతి భారత.

--భగవద్గీత (13-34)

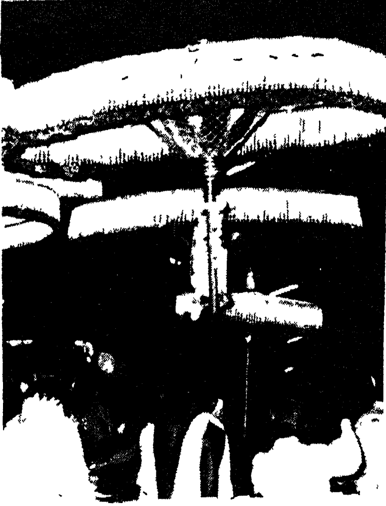
పరికొండ లక్ష్మీ నరసింహరాజు రచిం చిన 'గృహరాజ శతకము'న సూర్యస్తుతి అత్యంత ప్రాధాన్యత వహించినది. సూర్యుడు జగద్రక్షణ కర్తయై ద్వాదశరూపముల జగత్పా లనాసక్తుడై యుండునని కీర్తించెను.

సూర్యోపాసన

ప్రాచీన మంత్ర ద్రష్టలగు కొందరు మహర్షులు ఋగ్వేద సంహితలో సూర్య పరములయిన 60 1/2 ఋక్కులను "మహా సారము" అను పేర సేకరించిరి. వారు ఆరోగ్యము కొరకై సూర్యుని జపించి నమ స్కరించు చుండిరి. 'సూర్యారాధన - వ్యాధి నివారణ'కు మార్గమని వారుపదేశించిరి. ఈ ఉపవాసనా విధానము మంత్రాలద్వారా వ్రతా లద్వారా సిద్ధించునని ఆర్యులు వ్యక్తపరచిరి.

మంత్రాలు

సర్వదేవతా మంత్రాలలో సూర్యదేవు నిదే అగ్రతాంబూలం. ఏ దేవతను ప్రార్థిం చినా ఆద్యుడు సూర్యనారాయణుడు కనుక ఆ మంత్రశక్తి సూర్యునికి చేరునన్న విష యాన్ని ఆర్యులు వక్కాణించియే యున్నారు. ముఖ్యంగా నవగ్రహాలలో సూర్యుని ప్రప్రథ మంగా స్తుతించారు.

ప్రకటన

గొడుగుల పంపిణీ

మైకుసెట్లవలెనే ఏభైశాతం సబ్సిడీతో గొడుగుల జతను కూడా ఆలయాలకు విరాళంగా ఇవ్వాలని తేది 6-3-82న తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన నిర్వాహక మండలిలో తీర్మానించటం జరిగింది. కనుక గొడుగులు అవసరమైన ఆలయాల అధికారులు తమ అభ్యర్థనలు పంపుకొనవలసిందిగా కోరటమైనది. గొడుగుల జత సగం వెల: రూ. 900 అవుతుంది. కనుక తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం కార్యనిర్వహణాధికారి పేరిట ఆ మొత్తానికి డిమాండ్ డ్రాఫ్టు తీసుకొని ఆయా జిల్లాల అసిస్టెంట్ దేవాదాయ కమీషనర్‌ల ద్వారా తమ దరఖాస్తులను పంపిన షక్షంలో, అలాంటి వారికి గొడుగులు మంజూరు చేయబడుతవి.

కార్యనిర్వహణాధికారి,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు,
తిరుపతి.

ఓం ఆదిత్యాయ చ సోమాయ
మంగళాయ బుధాయ చ,
గురు శుక్ర శనిభ్య శ్చ
రాహవే కేతవే నమః.

సూర్యుని స్తుతించునపుడు హరిహర బ్రహ్మ స్వరూపుడని నిర్ధారణ యైనది. అందులకు తగిన శ్లోకం స్తోత్రమై అలరారుచున్నది.

బ్రహ్మస్వరూప ఉదయే
మధ్యాహ్నే తు మహేశ్వరః,
అస్తమానే స్వయం విష్ణు
స్త్రయీమూర్తి ర్దివాకరః.

పరబ్రహ్మ స్వరూపుడై జగత్తును పాలించు జగచ్చక్షువు, జగద్రక్షకుడు, ప్రత్యక్ష బ్రహ్మ, బ్రహ్మాండమునంతటిని ప్రకాశింపజేయు నీ సూర్య భగవానుడు దేవాది దేవుడు.

బ్రహ్మే విష్ణుశ్చ రుద్రశ్చ
ఈశ్వరశ్చ సదా శివః
పంచ బ్రహ్మమయాకారాః.

వ్రతాలు

భూమండలమున జనులు అనేక వ్రతాలు, పూజలు, నోములు సద్భక్తితో చేయుచుందురు. అసలు వ్రతమనగా ఒక మండలము. అంటే 41 రోజుల కాలము. అతి నిష్ఠా గరిష్టులై, అత్యంత భక్తి భావములతో ఉపవాసముండి వ్రతదీక్షను ప్రారంభింతురు. ముఖ్యంగా సూర్యవ్రతం భయ, రోగ నివారణకై చేయుట లోకవిదితమే.

వ్రత ధ్యానమ్

ధ్యాయే త్సూర్య మనంత కోటికిరణం
తేజోమయం భాస్కరమ్
భక్తానా మభయప్రదం దినకరం
జ్యోతిర్మయం శంకరమ్.

ఆదిత్యం జగదీశ మచ్యుత
మజం త్రైలోక్య చూడామణిమ్,
భక్తాభీష్టవరప్రదం దినమణిం
మార్తాండ మాద్యం శుభమ్.

ఉత్తరాయణ ప్రాశస్త్యం

అయనములు రెండు రకాలున్నాయి. ఆంధ్ర దేశానికి చాంద్రమానం, తమిళ దేశానికి సౌరమానం వ్యవహార సిద్ధంగా వర్తిల్లుచున్నవి. సూర్యుడు ఏ రాశిలో ప్రవేశిస్తే ఆ రాశితో ఆ నెల ప్రారంభమవుతుంది. మకర రాశికి ప్రవేశించినప్పటినుండి కర్కాటకరాశికి వచ్చేంతవరకు అంటే, సూర్యుడు భూగోళానికి ఉత్తర దిక్కున సంచరించే కాలం ఉత్తరాయణం, అప్పటినుండి మరల తిరిగి మకర ప్రవేశం అయ్యేవరకు దక్షిణాయనకాలం అంటారు. ఆ రోజే మకర సంక్రాంతి. దీనికి మరొక పేరు పెద్ద పండుగ, పెద్దల పండుగ యని నామధేయములు గలవు.

కురుపితామహులైన భీష్మాచార్యుల వారు తన తండ్రియగు శంతనుని వద్ద 'స్వచ్ఛందమరణం' నొందేటట్లు వరమును పొందినాడు. మహాభారత సంగ్రామ సమయంలో భీష్ముడు శరతల్పగతుడై ఉత్తరాయణ సామీప్యమందు అర్జునునితో దెల్పిన మాటలు--

రవి గ్రొల్చి యుత్తరాయణ
మవు నంతకు నంప పాన్పు నందిట్లు
మహోత్సవ లీల నిలుత నాకీ
దివసంబుల జేయవలయు
దృఢతరరక్షన్.

అనుటలో ఉత్తరాయణానికెంతటి ప్రాధాన్యత నిచ్చిరో తెలియుచున్నది. వైకుంఠ ఏకాదశినాడు వైకుంఠంలో ఉత్తరద్వారం తెరుస్తారు. ఒక్కమాటలో చెప్పవలయునన్న "ఉత్తరాయణం విష్ణుగతి".

ఉత్తరాయణ పుణ్యకాల కర్త, మహాపురుషుడును అయిన సూర్యభగవానుడు పుష్యమాసమున 'భగుడు' అనే పేరుతో పిలువబడుతున్నాడు. స్ఫూర్జుడు, అరిష్టనేమి, ఊర్ణుడు, ఆయువు, కర్కోటకుడు, పూర్వజిత్తి అను పరివారమునగు నామ ధేయములతో విలసిల్లు శ్రీ సూర్యభగవానుడు లోకమునందెల్ల వారికిని చిత్కళారూపమున నానందింపజేస్తూ జ్యోతిర్ధాముడై వెలుగొందుచు, తన కిరణాళినే ఆశీస్సులుగా కురిపించుచున్నాడు.

❀❀❀

శ్రీ లక్ష్మీ భూ చెన్నకేశవస్వామి దేవాలయం, అవుకు

శ్రీ నివర్తి వెంకటసుబ్బయ్య

కర్నూలు జిల్లాలోని ప్రసిద్ధిగాంచిన వైష్ణవాలయాల్లో అవుకు గ్రామంలోని భూలక్ష్మి చెన్నకేశవాలయం ఒకటి. వైష్ణవ సాంప్రదాయంతో వెలసిన ఈ దేవాలయం ఊరికి పశ్చిమాన సువిశాలంగా వున్న ఎత్తైన ప్రాకారాలతో ప్రకృతి రామణీయకశోభతో విరాజిల్లుతోంది.

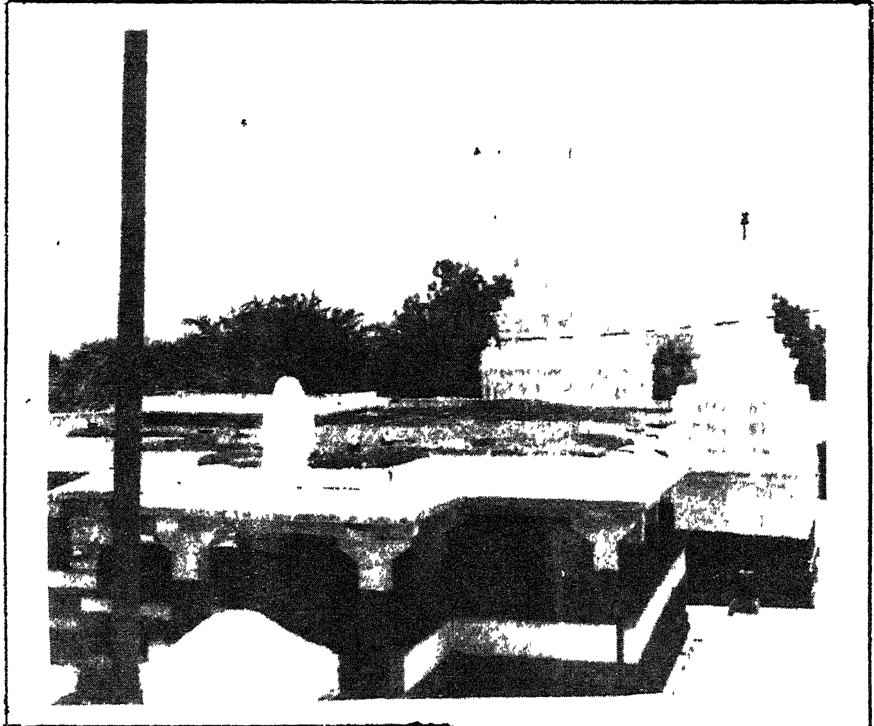
పూర్వము కళాపూర్ణోదయ గ్రంథంలో వివరించబడిన రీతిగా, నంద్యాల తిమ్మ రాజు గారి పాలనలో (1666-1673) అవుకు గ్రామమున తిమ్మరాజు చెరువు నిర్మించిరి. ఇది గ్రామానికి 5 కిలోమీటర్ల దూరమున దక్షిణాన గలదు. ఈ చెరువు నిండినచో 3 సంవత్సరములు వర్షాభావము అయిననూ వరిపంటపండునని ప్రతీతి.

ఈ చెరువు నిర్మాణము పరిశీలించిన ఆ నాటి రాజుల కళావైభవము వారి పనితీరుపట్ల శ్రద్ధ, రాజ్య నిర్వహణ ధర్మమునందాసక్తి వెల్లడియగును. ఈ చెరువులోని జల పుష్పముల ఫలితములనుభవించి స్వామివారి పల్లకి మోయుట బోయీలకు ఆచారం.

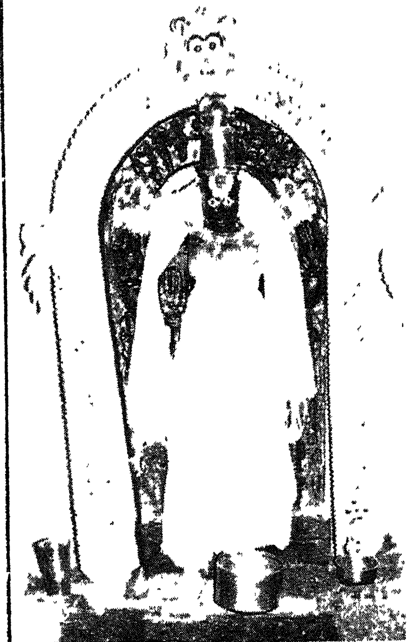
ఈ స్వామి మూలవిరాట్ రాజుగారికి కలలో కనబడి దేవాలయం నిర్మించమని తెలుపగా (నంద్యాల చిన కృష్ణమరాజు గార్కి 1511-1540) కడపజిల్లాలోని తల మంచి పట్నంనుండి రాతిని తెప్పించి నిర్మించిరట.

కాసుల రంగమ్మ కుమార్తె మహానంద సాని ఎకరము 96 సెంట్ల పొలములో పండే వరిధాన్యము తిరుణాల సందర్భములో సంతర్పణ మరియు పేదలకు అన్నదానమునకై స్వామిపేర పెట్టింది. (1909 జూలై 15 తేది నుండి అమలు) అది ఈ నాటి వరక కొనసాగుచున్నది.

లక్ష్మీ భూ చెన్నకేశవస్వామి తిరుణాల

ప్రతి ఏడు వైశాఖ మాసమున 9 దినములు వాహనములు రథోత్సవముతో సహా కన్నుల పండువగా జరుగును. ఎడ్లపందెములు వీనిలో భాగముగా నిర్వహించుట నేటికిని జరుగుచున్నది. గ్రామీణ ప్రాంతములో భక్తి శ్రద్ధలు ఉట్టి పడే విధంగా జరుగుచున్నది. వసంతోత్సవము పారువేట ధనుర్మాసము, సంక్రాంతి పర్వ పూజలయందు ప్రజలు భక్తి శ్రద్ధతో పాల్గొంటారు. శ్రీవారి అమ్మవారి విగ్రహములు పంచలోహ విగ్రహములు చూపురులకు ఆనందాన్ని కలిగిస్తున్నాయి (దాదాపు 50, 60 కేజీల బరువు) శ్రీవారి ఆలయము గోపురము శిథిలావస్థలో నున్నాయి. అక్కడ ఉన్న మండపములు ప్రాచీనకట్టడములు పాలకవర్గము శ్రద్ధవహించి పునర్నిర్మాణమొనరించిన శ్రీవారికి ఎనలేని శోభ చేకూరును. అర్చనలు నిత్యపూజా కైంకర్యములు విశేష ఉత్సవాలు గ్రామప్రజల ఆదరాభిమానములలో జరుగుచున్నవి.

సత్సంగ మహిమ

శ్రీ శంకర ప్రియ

సత్సంగ మనగా సజ్జన సాంగత్యము! అది సంసార సాగరమును దాటించే నౌక! భవ రోగమును పోగొట్టే ఔషధము.

ఒక్క ఘడియ (60 విఘడియలు, 24 నిమిషములు) సత్సంగ మహిమకు, పలు సంవత్సరముల తపో మహిమ సమానము కాదంటారు. ఈ సందర్భముగా ఒక ఇతిహాసమును పేర్కొనవచ్చును.

ఒకసారి రాజర్షి విశ్వామిత్రుడు - ఒక యజ్ఞమును నిర్వహించెను. అప్పుడు బ్రాహ్మణులకు, సాధువులకు దానము చేసెను. వారిలో వసిష్ఠ మహర్షికి - ద్వాదశ (12) సంవత్సరముల తపఃఫలమును ధారపోసెను.

మరియొకసారి, బ్రహ్మర్షి వసిష్ఠుడు ఒక యజ్ఞమును నిర్వహించెను. అప్పుడు విశ్వామిత్ర మహర్షికి తగిన దానమును ఇవ్వవలెనని సంకల్పించెను. తదనుగుణముగా ఒక్క ఘడియ సజ్జన సాంగత్యములో పావు ఘడియ (15 విఘడియలు, 6 నిమిషములు) సత్సంగ ఫలమును ధారపోసెను. అందుకు, విశ్వామిత్రుడు అవమానముగా భావించి, కోపోద్రిక్తుడయ్యెను.

అంత వసిష్ఠుడు "రాజర్షీ! మీరు నా కొసగిన తపః ఫలమును మరచిపోలేదు. అద్దానికన్న నేనొసగిన సత్సంగ ఫలము కోటిరెట్లు అధిక ఫలమున కల్గియున్నది" అనగా, విశ్వామిత్రుడు "బ్రహ్మర్షీ! నా యొక్క ద్వాదశ సంవత్సర తపః ఫలముతో, మీ యొక్క పావు ఘడియ సత్సంగ ఫలము సమానమౌనా!" అంటూ, వసిష్ఠుడు గాని, ఋషి బృందము గాని, ఏమి చెప్పినను వినలేదు.

మహర్షులప్పుడు ధర్మ నిర్ణేతలుగా సూర్యుడు, వాయువు, ఆదిశేషుడు, అగస్త్యుడు... మున్నగు వారిని నియమించిరి. వారిని ఆహ్వానించుటకు విశ్వామిత్రుడు వెళ్ళడం సముచితమని చెప్పిరి.

విశ్వామిత్రుడు -- ధర్మనిర్ణేతలను పిలుచుటకు బయల్దేరెను. వారికి జరిగిన వృత్తాంతమును విన్నవించి, దయచేయవలసిందిగా కోరెను.

అంత వారు - తమ విధ్యుక్త ధర్మము నుండి వచ్చుటకు ఏదైన ఉపాయమును చెప్పమనిరి. అప్పుడు, వారికి ఏమి చెప్పలేక విశ్వామిత్రుడు తిరిగి వచ్చెను. తదుపరి, ధర్మ నిర్ణేతలను తీసుకొని వచ్చుటకు వసిష్ఠుని పంపిరి.

వసిష్ఠుడు - ధర్మనిర్ణేతలను పిలుచుకకు వచ్చుటకు బయల్దేరెను.

సూర్యుని వద్దకు వసిష్ఠుడు వెళ్ళి చెప్పగా, "బ్రహ్మర్షీ! నేను జ్యోతిశ్చక్రరాశిలో సంచరించుచున్నాను. అందువలన నేను వచ్చినచో, లోకమునకు వెలుగు లేకుండా పోవును. కావున దీనికి ఏదైన ఉపాయమును మీరే చెప్పండి!" అనెను. అంత వసిష్ఠుడు - పావు ఘడియ సత్సాంగత్య ఫలమును అభిమంత్రించి, 'జపమాల'ను సమర్పించెను. అది సూర్యునివలె ప్రకాశించుచుండెను.

వాయువువద్దకు వసిష్ఠుడు వెళ్ళి చెప్పగా, "బ్రహ్మర్షీ! నేను జీవులకు ప్రాణప్రదముగా నున్నాను అందువలన, నేను వచ్చినచో లోకము నశించి పోవును. కనుక, దీనికి ఏదైన ఉపాయమును మీరే చెప్పండి!" అనెను. అంత, వసిష్ఠుడు - పావు ఘడియ సత్సాంగత్య ఫలమును అభిమంత్రించి, 'విసనకర్ర'ను సమర్పించెను. అది వాయువువలె వీచుచుండెను.

ఆదిశేషుని వద్దకు వసిష్ఠుడు వెళ్ళి, చెప్పగా "బ్రహ్మర్షీ! నేను భూమిని శిరస్సుపై ధరించి యున్నాను. అందువలన నేను వచ్చినచో భూతలము తలక్రిందగును. కావున దీనికి ఏదైన ఉపాయమును మీరే చెప్పండి!" అనెను. అంత, వసిష్ఠుడు - పావు ఘడియ సత్సాంగత్య ఫలమును అభిమంత్రించి, 'యోగ దండము'ను సమర్పించెను. అది ఆదిశేషుని వలె భూమిని ధరించి యుండెను.

అగస్త్యుని వద్దకు వసిష్ఠుడు వెళ్ళి చెప్పగా, "బ్రహ్మర్షీ! నేను శివుని ఆజ్ఞను శిరసావహించి, దక్షిణ భూభాగము నందున్నాను. అందువలన నేను వచ్చినచో, ఉత్తరమువైపునకు భూమి వంగిపోవును. కావున, దీనికి ఏదైన ఉపాయమును మీరే చెప్పండి!" అనెను. అంత వసిష్ఠుడు పావు ఘడియ సత్సాంగత్య ఫలమును అభిమంత్రించి, 'కమండలము'ను సమర్పించెను. అది అగస్త్యునివలె భూమిని యథాస్థితిగా నుంచెను.

వసిష్ఠమహర్షి-- సూర్యుడు, వాయువు, ఆది శేషుడు, అగస్త్యుడు మున్నగువారిని వెంటబెట్టుకొని వచ్చుచుండెను.

విశ్వామిత్ర మహర్షి వారిని చూచి, దిగ్భ్రాంతి చెందెను. అప్పుడు సజ్జన సాంగత్యము యొక్క గొప్పతనమును గుర్తింపగలిగెను.

సత్సంగ మహిమను-- ధర్మనిర్ణేతలు, ఋషి బృందము కొనియాడిరి.

సత్యసూక్తి ఘటించు, ధీ జడిమ మాన్చు
గౌరవ మొసంగు జనులకు, కలుష మడచు
కీర్తి ప్రకటించు, చిత్త విస్ఫూర్తి చేయు
సాధు సంగంబు సకలార్థ సాధనంబు.

--శ్రీ భర్తృహరి సుభాషితమ్.

కాకతీయ రాజులనాటి శాసన విశేషాలు

మూలం : డా॥ ఎ.కె.వి.ఎస్. రెడ్డి

అనువాదం : జి. శ్రీమతి

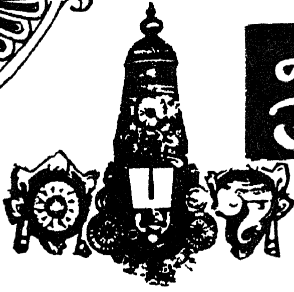
కాకతీయరాజులు ప్రథమదశలో కల్యాణ చాళుక్యులకు సామంతరాజులుగా సేవచేశారు. మొదటి కాకతీయరాజులలో బేత I (క్రీ.శ. 999-1052), ప్రోల I (క్రీ.శ. 1053-1075) శక్తిమంతులైనవారు. ప్రోల I త్రైలోక్యమల్లదేవనుంచి శాశ్వత కట్టుబడి ఇనాముగా 'అనుమకొండ' విషయను సంపాదించాడు. బేత II (క్రీ.శ. 1075-1108), ప్రోల I తర్వాత రాజై 'సబ్బిమండలం' ప్రాంతాన్ని పొందాడు. ప్రోల II క్రీ.శ. 1117 నుంచి క్రీ.శ. 1157 వరకు పరిపాలించి గొప్ప రాజుగా పేరు పొందాడు. ఈ వంశంలో రుద్రదేవ (క్రీ.శ. 1156-1195) మొదటి సార్వభౌముడు. ఇతడు మొత్తం తెలంగాణా ప్రాంతాన్ని తనపాలనలోకి తెచ్చాడు. ఇతని కాలంలోనే మొట్టమొదటిసారిగా 'ఓరుగల్లు' (వరంగల్) రాజధాని అయింది ఇతడు, కొంతకాలం మాత్రమే పరిపాలించిన మహాదేవ (క్రీ.శ.1195-99) తర్వాత అధికారంలోకి వచ్చాడు. ఇతని తదనంతరం ఇతని కుమారుడు 'గణపతి' (1199-1262) అధికారంలోకి వచ్చాడు. పలువిధాల పరిశీలించిన, కాకతీయ గణపతి యొక్క పరిపాలన చాలా కాలం కొనసాగడమే గాక, ఈ కాలంలోనే అనేక ముఖ్య సంఘటనలు సంభవించడం కూడ చెప్పకోదగ్గ అంశం. వెలనాడు, కర్మరాష్ట్రాన్ని కలిగివుండే తీరాంధ్ర ప్రాంతాన్ని క్రీ.శ. 1209లో జయించడమే గాకుండా, చోళ, కళింగ రాజ్యాలపై జరిగిన దండయాత్రలు కాకతీయులను గొప్పవారిగా నిలబెడతాయి. ఇతనియొక్క దండయాత్రలు రాయలసీమకు చెందిన తెలుగు చోళరాజులమీద మరియు వైదుంబులమీద విజయవంతమవడమే గాకుండా, గణపతి యొక్క సేనాని అయిన 'గంగయసాహిని' అధీనంలో 'మార్జవాది' ప్రాంతాన్ని కడప, చిత్తూరు జిల్లాలలోని కొన్ని భాగాలను వుంచడమైనది.

రుద్రమదేవి తన తండ్రి అయిన గణపతి దేవుని తర్వాత క్రీ.శ 1262లో కాకతీయ సింహాసనాన్ని అధిష్ఠించింది. ఈమె తన పాలనా కాలంలో రాజ్యంలోనేగాక, బయట నుంచి కూడ ఇబ్బందులను ఎదుర్కోవలసి వచ్చింది. ఈమె పాలనలో గోదావరి నది, తూర్పు గంగ కాకతీయ రాజ్యానికి సరిహద్దుగా నిలిచింది. తెలంగాణాలోని ఉత్తరభాగాలు యాదవరాజుల పాలనలోకి వచ్చాయి. రుద్రమదేవి జీవితం, కాయస్త రాజైన అంబదేవునితో పోరాడే సమయంలో ముగిసింది. అంబదేవుడు ఒకప్పుడు కాకతీయులకు నమ్మకమైన రాజు, ముస్లింల దండయాత్రలు ఉలుఘ్‌ఖాన్‌తో మొదలై కాకతీయుల రాజ్యం అంతమైంది. ముస్లింల దండయాత్రలలో ప్రతాపరుద్రుడు బందీయై, ఢిల్లీకి తీసుకొని వెళ్ళే మార్గంలో తనువు చాలించాడు.

ఆంధ్రదేశ పరిస్థితులను క్రీ.శ. 1000 నుంచి పదునాలుగవ శతాబ్దం మధ్యకాలం వరకు పరిశీలించిన కాకతీయరాజులు మత సంబంధ విషయాలకు అధిక ప్రాధాన్యతనిచ్చి తమదంటూ ఒక గొప్పపేరు తెచ్చుకున్న వారుగా కనబడుతున్నారు. వీరు పలు కళాముఖ కేంద్రాలను వివిధ ప్రాంతాల్లో స్థాపించారు. ద్రాక్షారామం, అమరావతి, విజయవాడ, నాదెండ్ల, మల్లేశ్వరం, ఆలంపురం, శ్రీశైలం, ఓరుగల్లు ముఖ్యమైన ప్రాంతాలు. వీరశైవమతం కర్నాటక రాజ్యంలో విజయవంతమైనప్పటికీ అది అప్పట్లో ప్రబలమైనటువంటి కళాముఖ దేవాలయాల పరిధిలోనికి చోటుచేసుకోలేదు.

ఏది ఏమైనప్పటికీ, బసవబోధలు ప్రజా

శ్రీ వేంకటేశ్వర నిత్య అన్నదాన పథకం

శ్రీనివాసుని దర్శించ కాంక్షించి వుండే భక్తులకు ఉచిత భోజన సదుపాయాన్ని కల్పించే ఈ పథకంలో పాల్గొనే వారందరికీ జనరూప జనార్దన పూజాఫలం దక్కుతుంది.

భక్తులకు వినతి

అన్నదానం కంటే మించిన దానం మరొకటి లేదు. అందుకే అన్నదాతా సుఖీభవ! అని అన్నారు. మన దేశంలో ఆకలిగొన్న వారికి పేదవారికి అన్నదానం చెయ్యటమన్నది కేవలం సేవ మాత్రమే కాదు. వేద కాలం నుండి వస్తున్న పవిత్ర సంప్రదాయం. అన్నదానం చేసిన వారికి దివిజుల సరసన చోటు లభిస్తుందని పెద్దలంటారు. అన్నం పరబ్రహ్మస్వరూపం అన్నారందుకే.

శ్రీ వేంకటేశ్వర నిత్య అన్నదాన పథకం ద్వారా తిరుమలకు వచ్చే భక్తులకు ఉచితంగా చక్కని భోజనాన్ని అందించాలన్నది దేవస్థాన ఆశయం. ఈ పథకం 1985 లో ప్రారంభమైనప్పటి నుండి దేశం మొత్తం అపూర్వాదరణ లభించింది. ఎందరో దాతలు తమ సహాయాన్ని ఈ పథకానికి అందించారు.

ఈ పథకం క్రింద అందిస్తున్న భోజనం ఎంతో బావుందని కూడా ప్రజలు మెచ్చుకుంటున్నారు ఎందరో భక్తులు ఈ అన్నదాన సౌకర్యాన్ని వినియోగించుకుంటున్నారు. సాధారణ భక్తులు కూడ ఈ పథకంలో పాలుపంచుకోవాలని, తమ సహాయాన్ని అందించాలనే ఉద్దేశంతో దేవస్థానం విరాళాల పరిధిని గణనీయంగా విస్తరించింది. భక్తులు రు.1000/- నుంచి రెట్టింపు సంఖ్యలో ఎంత మొత్తాన్నయినా అన్నదాన పథకానికి ఇచ్చి, ఇది కలకాలం నిర్వహించడానికి దోహదం చేయవచ్చు.

ఎంతో దూరం నుంచి ఎన్నో కష్టాల కోర్చి తిరుమలకు వస్తున్న భక్తుల పట్ల ఆర్ద్ర భావంతో ఈ నిత్యాన్నదాన పథకంలో మీరూ భాగస్వాములై అన్నదానం చేసి ఆదుకున్నామన్న పవిత్ర తృప్తి మీ మనసుకు మిగలనివ్వండి.

అన్నే శ్రితాని భూతాని అన్నం ప్రాణ మితి శ్రుతిః ।
తస్మాదన్నం ప్రదాతవ్యం అన్నం హి పరమం హవిః ।

— బోధాయన ధర్మసూత్రం

ఆహారం జీవ శక్తి అని, అంతర్గత శక్తి అని వేదాలు ప్రవచిస్తున్నాయి. భౌతిక సుఖాతీత మైనదీ వెలలేని కొలమానం అన్నదానం. అందుకే అన్నదానం చేయాలి

— బోధాయన ధర్మసూత్రం

వందనములతో........

మీ

అన్నదానంతో ఆదుకోండి
ఆత్మతృప్తిని అందుకోండి!

డి.వి.ఎల్.ఎన్. మూర్తి,
కార్యనిర్వహణాధికారి
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు.

'చంద్రశేఖర'

మోదం పొంది, శ్రీశైలం కర్నాటకలోని వీరశైవులకు ప్రధానకేంద్రమైంది. పలు శాసనాలు, వివిధ గ్రంథాలు పరమభక్తులైన, వీరభద్రులైన మైలార భటులను, వీరముష్టిలను గూర్చి తెలియచెప్తుతున్నాయి. వీరు శివ సాయుజ్యం కొరకై తమ తలలను కూడ అర్పించేవారు. ఆంధ్రదేశమంతటా మిక్కిలి సంఖ్యలో ఆక్రమించివున్న వీరగల్లులు శివభక్తుల త్యాగాలను గురించి వివరిస్తున్నాయి. "కాపాలిక" తెగలకు శ్రీశైలం ప్రధానకేంద్రం. వీరు పూజించే దైవం "భైరవుడు". మైలార భటులు, వీరముష్టిల యొక్క అలవాట్లు, భైరవుణ్ణి కొలిచే కాపాలికలతో సంబంధం కలిగి, మంచి గుర్తింపు పొందారు. ఈ కాలంలో ఎక్కువగా దేవాలయాలు వీరభద్ర, భైరవులకు సంబంధించినవే మనము చూడవచ్చును.

వైష్ణవమతం క్రమంగా క్రీ.శ. 1000 నుంచి శ్రీకాకుళం, సింహాచలం, బాపట్ల, తిరుపతి, నందలూరు మొదలగు ప్రదేశాలలో అభివృద్ధి చెంది, అవి ముఖ్య కేంద్రాలైనాయి. ముఖ్యమైన శక్తిపీఠాలు గల ప్రదేశాలుగా శ్రీశైలం, అలంపురం, త్రిపురాంతకం, పిఠాపురం అభివృద్ధి చెందాయి. గ్రామదేవతలైన గంగమ్మ, ఎరుకలమ్మ, ఎల్లమ్మ అచ్చట పూజింపబడేవారనడానికి నిదర్శనముగా, శాసనాధారాలు సైతం కనబడుతున్నాయి.

కాకతీయరాజులు ముఖ్యంగా ప్రతాపరుద్ర II కాలంలో, గ్రామదేవతలైన ఏకవీర, మహురమ్మ, కాకతియలను పూజించేవారని తెలుగులో వ్రాయబడిన 'క్రీడాభిరామం' చెప్తుతోంది. జైనమతం కూడ విశిష్టారాధనలు అందుకునేది. తెలంగాణకు మరియు రాయలసీమకు చెందిన ముఖ్యవిశేషాలు కూడ కొన్ని తెలుస్తున్నాయి. వర్తకసంఘాలు అనగా 'నకరం' ప్రత్యేకంగా దైవారాధనలు గావించేవారు. నగరేశ్వర, నకరేశ్వరాలకు దేవాలయాలు సైతం నిర్మించారని తెలుస్తోంది.

ఆ కాలంలోని సాంఘిక, ఆర్థిక అంశాలను పరిశీలిస్తే, కాకతీయరాజులు ముఖ్యంగా భవననిర్మాణాలను ఎక్కువగా గావించేవారనడంలో ఏమాత్రం ఆశ్చర్యం లేదు. ముస్లింల దండయాత్రలవల్ల పలు కట్టడాలు నాశనమవడమే గాకుండా కాకతీయ సామ్రాజ్యమే పతనమైంది. కాకతీయుల కాలంనాటి శాసనాలను వారు నిర్మించిన వాస్తు నిర్మాణాల ద్వారా పరిశీలిద్దాం.

కాకతీయరాజులు ప్రథమదశలో జైనమతాన్ని ఆదరించారు. కరీంనగర్ జిల్లా 'శనిగరం'లో లభించిన క్రీ.శ. 1051 కాలంనాటి శాసనం బట్టి, కాకతీయ బేత I యొక్క ప్రెగ్గడ (మంత్రి) శనిగరంలోని "దుద్దమల్ల జనాలయా' 'న్ని మరామత్తు గావించినట్లు తెలుస్తోంది. ఈ శాసనం భీమేశ్వరాలయం సమీపంలోని రాతిమీద చెక్కబడి ఉంది. "దుద్దమల్ల జనాలయం" వేములవాడ చాళుక్యరాజైన "యుద్ధమల్ల" కాలంలో నిర్మించబడి ఆయన పేరు మీదుగా వెలుగులోనికి వచ్చింది.

మరియొక శాసనం క్రీ.శ. 1082కు వరంగల్ జిల్లా బానాజీ పేటకు చెందింది. విక్రమల్ల జనాలయానికి స్థలం బేత II చేత ఇవ్వబడినట్లు, ఉగ్రవాదికి చెందిన రాజుచేత ఆలయం నిర్మించబడినట్లు చెప్తుతోంది. ఈ శాసనం కలిగివున్న స్తంభాన్నొక దానిని ఆ గ్రామంలో మనము చూడవచ్చును.

వరంగల్ జిల్లాలోని శనిగరం గ్రామంలో క్రీ.శ. 1053కి చెందిన శాసనం, శివునికై ఆలయమొకటి నిర్మించబడినట్లుగా చెప్తుతోంది. ఆ ఆలయం పేరు 'మధుపేశ్వర'. ఈ ఆలయం నిర్మించిన స్థలంపేరు ఖండి శనిగరం. ఈ ఆలయాన్ని నిర్మించిన ప్రెగ్గడ మధుపయ్య పేరు మీదుగా "మధుపేశ్వర" అనే పేరు స్థిరపడింది. కాకతీయ ప్రతాపరుద్ర కొంతభూమిని ఈ దేవాలయ నిర్వహణకై దానంగా ఇచ్చాడు. ఇందుకు సంబంధించిన శాసనం మనమీ గ్రామంలోని స్తంభంమీద చూడవచ్చును. మరియొక ముఖ్యాంశ మేమనగా, జైనాలయాలు ఆ శాసనంలో చెప్పబడినవి ప్రస్తుతం కూడ మనము చూడవచ్చును. వరంగల్ జిల్లాలోని కుమారపల్లెకు చెందిన క్రీ.శ. 1079 నాటి శాసనం, కాకతీయ బేత II చేత బేలేశ్వర, ప్రోలేశ్వర దేవుళ్లకు ఇవ్వబడిన దానం గురించి తెలియచెప్తుతోంది. బహుశా బేలేశ్వర, బేత I లేక బేత II తర్వాత నిర్మించబడివుండవచ్చును. అలాగే ప్రోలేశ్వర, ప్రోల I తర్వాత నిర్మించబడి వుండవచ్చును. వీరందరూ కూడ కాకతీయ వంశానికి చెందినవారే. ఈ శాసనం ఆ గ్రామంలోని 'మాల పోచమ్మ' దేవత ఆలయం సమీపంలో వుంది.

అదే రాజు కాలంలోని మరియొక శాసనం క్రీ.శ. 1090 నాటికి చెందింది, అనుమకొండలోని 'ఉమాబేలేశ్వర' ఆలయం గూర్చి తెలియచేస్తోంది. ఈ పేరు కూడ ఆ ఆలయానికి బేత I లేక బేత II తర్వాత వచ్చి వుండవచ్చును. ఈ శాసనం చెక్కబడిన స్తంభాన్ని వరంగల్ జిల్లాలోని ఖాజీపేటలోని దర్గాలో చూడవచ్చును.

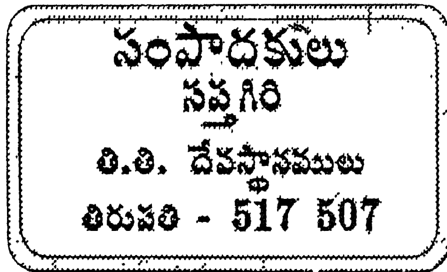
ఏకాలంనాటిదో తెలియని ఒక శాసనాన్ని మనము హనుమకొండ రికార్డులలో చూడవచ్చును. ఈ రికార్డులను బట్టి వరుణ విగ్రహం, బేత II చేత ఆ గ్రామంలోని చెరువు ఒడ్డున నిర్మించబడినట్లు తెలుస్తోంది. ఇక్కడ గమనించాల్సిన విషయమేమనగా చెరువు ఒడ్డున 'వరుణ' లేక 'గంగ' విగ్రహాలు ప్రతిష్ఠించుటవల్ల ఆ దేవతలు అధికంగా నీటిని ఇస్తారని తెలుస్తోంది.

బేత II తర్వాత దుర్గరాజ సింహాసనాన్ని అధిష్ఠించి బహుకొద్దికాలం అనగా ఎనిమిదేళ్లు మాత్రం పరిపాలించాడు. (క్రీ.శ 1108-16) అతని తర్వాత అతని చిన్న సోదరుడు ప్రోల II నలభై ఒక్క సంవత్సరాలు పరిపాలించాడు (క్రీ.శ. 1116-57). ఇతని పాలనలో పలు దేవాలయాల నిర్మాణం జరిగింది. జైనమతం రుద్రకాలంలో కూడ పోషించబడింది. వరంగల్ జిల్లాలోని 'మటేడు'కు చెందిన క్రీ.శ. 1120 కాలంనాటి శాసనం ఆ గ్రామంలో 'మల్లేశ్వరాలయం' నిర్మించబడినట్లుగా చెప్తుతోంది. ఇదే శాసనం కేశవ, వినాయక ఆలయాలు కూడ వుండేవని చెప్తుతోంది. ఈ శాసనాన్ని కలిగివున్న రాతి పలక విష్ణుదేవాలయానికి ముందు దొరికింది. బహుశా రికార్డులలో తెలిపిన 'కేశవ' ఇదే అయివుండవచ్చును. మరియొక శాసనం వరంగల్ జిల్లాలోని గోవిందపురానికి చెందిన

రచయిత(త్రు)లకు విజ్ఞప్తి

సప్తగిరి మాసపత్రికకు తమ రచనలు పంపే రచయిత(త్రు)లు ఈ క్రింది నియమాలు పాటించ వలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాం!!

- ❋ రచనలు కాగితానికి ఒక వైపునే వ్రాయాలి
- ❋ సాధ్యమైనంత వరకు స్పష్టంగా అర్థమయ్యేలా వ్రాయాలి.
- ❋ రచనతో పాటు ఆ రచన తమ స్వంతమే అనీ మరే పత్రికకు పంపలేదనీ హామీపత్రం జతపరచాలి.
- ❋ కలంపేరు వాడినప్పటికి రచయిత(త్రు)లు విధిగా తమ అసలు పేరు అడ్రసు తెలియపరచాలి.
- ❋ రచనలను తాము ఏ శీర్షికకు పంపుతున్నారో ఆ శీర్షికపేరు రచన మీద కవరు మీద వ్రాయాలి.
- ❋ రచనల పరిశీలనకు రెండు మూడు మాసాలు పట్టవచ్చు– ఈ లోపల ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు వ్రాయటం వలన ఉపయోగం వుండదు.
- ❋ రచన ప్రచురణకు అంగీకరిస్తే ఆ విషయం మేమే తెలియజేస్తాము.
- ❋ మన దేవాలయాలు శీర్షికకు రచనలు పంపేవారు తప్పని సరిగా నలుపు, తెలుపు ఫొటోలు జత చేయవలసి ఉంటుంది. ఈ శీర్షికలో ఫొటోలు లేని రచనలను ప్రచురించటానికి సాధ్యపడదు.
- ❋ సంక్రాంతి, దీపావళి లాంటి పండగల సంచికలకు రచనలు పంపేవారు. కనీసం రెండు నెలలకు ముందుగా వారి రచనలు పంపవలసి ఉంటుంది.
- ❋ ప్రచురణార్థం కాని రచనలు త్రిప్పిపంపుటకు వారే తగిన స్టాంపులు అంటించిన స్వంత చిరునామాగల కవరు జత చేయవలసి ఉంటుంది.
- ❋ ప్రచురణకు చిత్రాలు, స్కెచ్‌లు పంపేవారు డ్రాయింగు, పేపరు మీద, ఇండియన్ ఇంక్‌తో వేసి పంపాలి.

రచయితలకు గమనిక

'సప్తగిరి'లో సమీక్ష చేయుటకు రచయితలు తమ గ్రంథాల్ని రెండు ప్రతులుగా పంపవలెను. లేనిచో సమీక్ష చేయబడవు

'సంపాదకులు'

క్రీ.శ. 1122 నాటి శాసనం, నాగదేవ 'పర్శ్వజినేశ్వర' విగ్రహాన్ని ప్రతిష్ఠించినట్లు, ఆ విగ్రహం కొరకై ఆలయాన్ని నిర్మించి నట్లుగా కూడ తెలుస్తోంది. ఈ శాసనాన్ని రాతి స్తంభంమీద అదే గ్రామంలోని చెరువు ఒడ్డున చూడవచ్చును.

మరియొక శాసనం వరంగల్ జిల్లా గూడురుకు చెందిన క్రీ.శ. 1124కు సంబంధించినది తెలియచేస్తున్న విషయమేమనగా, మిరియాల కుటుంబానికి చెందిన మల్ల అనే సామంతరాజుచేత, మల్లేశ్వరాలయం 'గుముదూరు' గ్రామంలో నిర్మించబడింది. 'మల్ల' తదనంతరం ఆ స్వామికి 'మల్లేశ్వర' అనే పేరు స్థిరపడినట్లు స్పష్టంగా తెలుస్తోంది.

ప్రసిద్ధికెక్కిన వేయిస్తంభాల ఆలయ శాసనం క్రీ.శ. 1163 కాకతీయ రుద్రకు చెందినది తెలియచెపుతున్న విషయమేమనగా, రుద్రేశ్వరాలయం రుద్ర చేత నిర్మించబడినట్లు, తర్వాత ఆ స్వామికి రుద్రేశ్వర పేరు ధృవపడినట్లు, ఈ దేవాలయం 'అనుమకొండ'లో నిర్మించబడినట్లు తెలుస్తోంది. మరియు ఈ శాసనంద్వారా తెలుస్తున్న విషయాలేమనగా, అదే దేవాలయంలో వాసుదేవ, సూర్యవిగ్రహాలు ప్రతిష్ఠించబడినాయి. శాసనంలో తెలుపబడిన 'రుద్రేశ్వరాలయం' నేడు 'వేయిస్తంభాలగుడి'గా ప్రసిద్ధికెక్కింది. ఈ దేవాలయానికి దక్షిణంగా వున్న మండపం మూడువందల స్తంభాలను కలిగివుంది, అవి కూడ జీర్ణావస్థలో ఉన్నాయి. ఈ దేవాలయం 'త్రికూట' వర్గానికి చెందింది. కాకతీయుల కాలానికి చెందిన దేవాలయాలు మూడు గర్భగుళ్లను కలిగి, ఒక్కొక్కటి ప్రత్యేకంగా అంతరాళను కలిగివుండి, గర్భగృహం సాధారణంగా రంగమండపాన్ని కలిగి ఉంటుంది. 'త్రికూట'కు చెందిన ఆలయాలలో మూడు రకాల దేవుళ్లుగాని, లేక ఒకే స్వామికి చెందిన మూడు రూపాలుగాని ఉంటాయి. అనగా ఒక గర్భగుడిలో శివుడు, మరియొక దాంట్లో, విష్ణువు, వేరొక దాంట్లో సూర్యభగవానుడు నెలవై ఉంటారు. (బ్రహ్మను సూర్యునిగా భావించారు.

(సశేషం)

చిత్రకూటం

మేజర్ షేక్ మౌలాలీ

విశ్వసాహిత్యంలో శ్రీమద్రామాయణం విశిష్టమైనది, మహత్త్వపూర్వమైనది. రామాయణంలో చిత్రకూటానికి విశేషప్రాతినిధ్యం ఉంది. ఈ పుణ్యస్థలిని "బ్రహ్మపురి, సీతాపురి" అని కూడా అంటారు.

రామలక్ష్మణులు శృంగిబేరపురం వద్ద ఒక వటవృక్షం క్రింద జటామంగలధారులయి తాపసరూపం ధరించారు. తదనంతరం శ్రీరాముడు సీతాలక్ష్మణ సహితంగ గుహుని సహాయంతో గంగను దాటి వత్సదేశంలో ప్రవేశించి, తీర్థరాజమైన ప్రయాగన సేవించి, ప్రక్కనేగల భరద్వాజమహర్షి ఆశ్రమాన్ని దర్శించుకున్నాడు. శ్రీరాముని, సీతను, లక్ష్మణుని ఆదరించిన భరద్వాజుడు "రామచంద్రా! సతతం మధుర పుష్ప ఫలములతో అలరారే రమణీయ ప్రదేశమైన చిత్రకూటంలో మీరు వసించండి. అక్కడ సీతాసహితంగ నీవు విహరించు. మీకు మహదానందం కలుగుతుంది!" అన్నాడు.

మధు మూలఫలోపేతం
చిత్రకూటం వ్రజేతి హ
నానా నగ గణోపేతః
కిన్నరోరగ సేవితః.

"పుణ్యశ్చ రమణీయశ్చ
బహుమూల ఫలాయుతః,
చరతః సీతయా సార్ధం
నన్దిష్యతి మనస్తవ.

మహర్షి ఆజ్ఞానుసారం శ్రీరాముడు సీతాలక్ష్మణులతో కలిసి చిత్రకూటానికి తూర్పునగల వాల్మీకిమహర్షిని దర్శించుకొని, ఆ తదుపరి పశ్చిమంగా ప్రయాణం సాగించి పావన మందాకినీనదీ తీరాన ఆశ్రమం నిర్మించుకొని వసిస్తుంటారు. శ్రీరాముని అనుజ్ఞ ప్రకారం లక్ష్మణస్వామి పర్ణకుటి, యజ్ఞవేదితో సహా నిర్మిస్తాడు.

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
సౌమిత్రి ర్వివిధాన్ ద్రుమాన్,
ఆజహార తతశ్చక్రే
పర్ణశాలా మరిందమః.

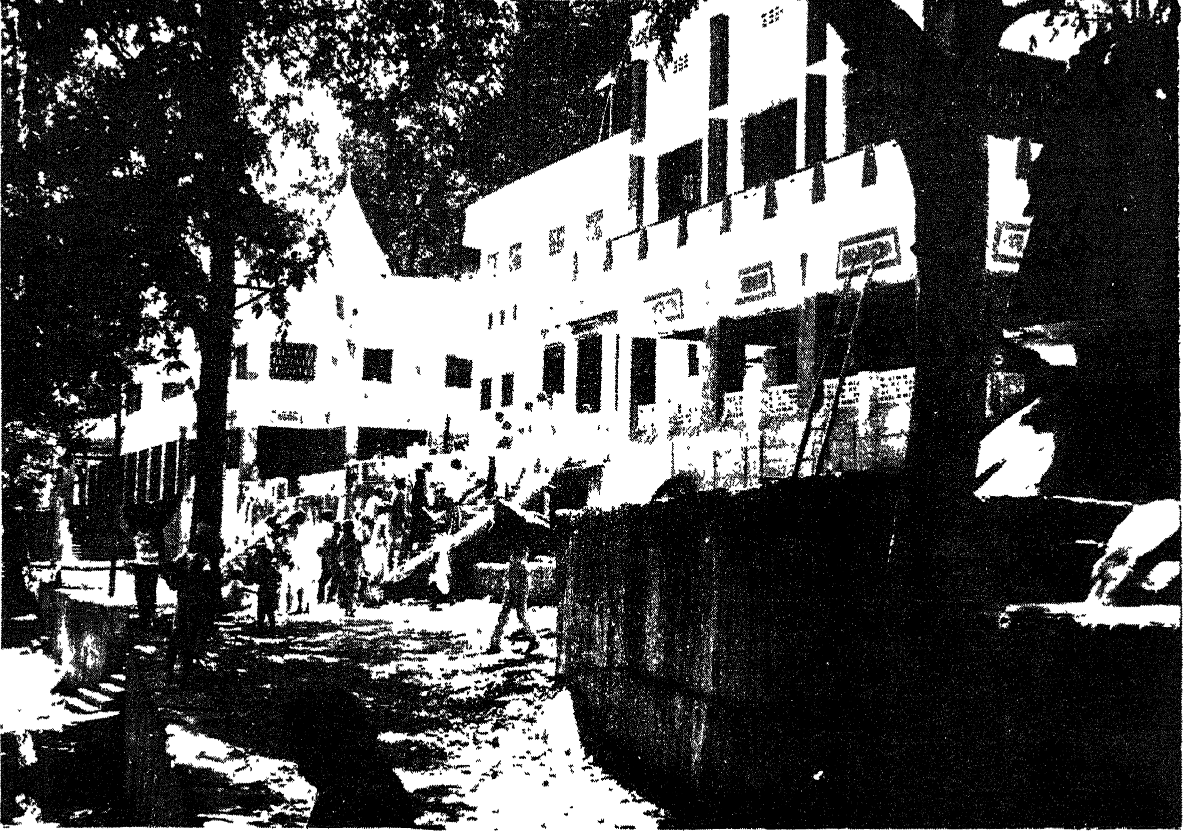
నలువైపుల గగనచుంబిత పర్వత శ్రేణులతో, సతత హరిత వృక్షజాలంతో, కలకల నాదంతో ప్రవహించే సెలయేళ్ళతో, కోకిలమ్మ మధర కంఠలహరులతో, మయూరాల నాట్య భంగిమలతో, చెంగు చెంగున పరుగులిడే అమాయక హరిణ సమూహములతో, పలువిధముల వానరయూథముల కిచకిచలతో చిత్రకూటం నిత్యశోభలీనుతూ దేశదేశాల నుండి యాత్రికులను ఆకర్షిస్తుంటుంది. ఇక్కడి రమణీయ ప్రకృతి, తాపసిక వాతావరణం ఆనందమయకోశం వైపు జీవులను నడిపిస్తుంది.

శ్రీరామ ఘాట్

దశరథుని దహన సంస్కారములనంతరం భరతుడు పట్టాభిషేక సామగ్రికి ప్రదక్షిణచేసి, శ్రీరామునకు రాజ్యం అప్పగించే కోరికతో చిత్రకూటం వచ్చి, శ్రీరాముని పాదములాశ్రయించాడు. శ్రీరాముని తిరిగి

శ్రీరామఘాట్

అనసూయాశ్రమము.

వచ్చి రాజ్యభారం వహించవలసినదిగా భర తుడు వేడుకున్నాడు. తండ్రి మరణవార్త వినిన రాముడు దుఃఖించి, తమ్ములతో కలిసి ఇక్కడ మందాకిని, పయస్విని నదుల సంగ మంలో తండ్రికి జలాంజలిదానం, పిండదానం వదలి తండ్రి అస్తికలను నిమజ్జనం చేశాడు.

తతో మందాకినీ తీరం
ప్రత్యుత్తీర్య స రాఘవః,

పితుశ్చకార తేజస్వీ
నిర్వాపం భ్రాతృభిస్సహ.

ఈ సంగమస్థలిని శ్రీరామఘాట్ లేక శ్రీరాఘవ ఘాట్ అంటారు. యాత్రికులం దరు ఈ ఘాట్‌లో స్నానంచేసి, యజ్ఞవేది తదితర ఆలయాలను దర్శిస్తారు.

శ్రీరామ ఘాట్ ఒడ్డున మందాకినికి పశ్చిమంగ ఒక శివాలయం ఉంది. దానికి పశ్చిమంగ 'యజ్ఞవేది' ఉంది. ఇక్కడ బ్రహ్మ యజ్ఞం చేసినట్లు చెప్పబడుతుంది. మహర్షి వాల్మీకి, శ్రీరాముడు వసించిన కటీరమునకు అనురూపంగ వేదిస్థలి, చైత్యముల, ఆయతన ములు నిర్మించుకున్నట్లు వర్ణించాడు--

వేదిస్థల విధానాని
చైత్యా న్యాయతనాని చ,
ఆశ్రమస్యానురూపాణి
స్థాపయామాస రాఘవః.

యజ్ఞవేదికి ప్రక్కనే సీతారాముల పర్ణ కుటి ఉంది. ఆ కుటీరం స్థానంలో ప్రస్తుతం సీతారాముల ఆలయం వెలసింది. ఈ ఆలయ దక్షిణభాగంలో లక్ష్మణస్వామి ఆలయం నిర్మించబడింది. దానికి దక్షిణంగ భరతునకు, శ్రీరాముడు పాదుకలు ప్రదానం చేసిన ప్రదేశంలో భరతుని కోవెల నిర్మించ బడింది. ఇక్కడే సీతమ్మ, లక్ష్మణస్వామి తులసివనం పెంచినట్ల చెప్పబడుతుంది. మహాకవి తులసీదాసుకు ఆంజనేయుని ప్రేర ణవలన సీతారామలక్ష్మణుల దర్శనం ఇక్కడ అయిందని ప్రతీతి. అప్పుడు తులసీదాసు చందనం తీసి స్వయంగ శ్రీరామునకు సమ ర్పించుకున్నట్ల తానుగా చెప్పుకున్నాడు.

చిత్రకూట కే ఘాట్ పర్
భయీ సంతన కే భీర్
తులసీదాస చందన ఘిసై
తిలక్ దేత రఘువీర్.

సీతారామలక్ష్మణుల దర్శనం కలిగిన చోట తులసీదాసు దేవాలయం నిర్మించబ డింది.

స్ఫటిక శిల

శ్రీరామఘాట్‌కు నైరుతిదిశలో పావన మందాకిని తీరంలో అత్రి అనసూయల ఆశ్రమం ఉంది. అదే మార్గంలో జనక తనయ వైదేహి స్నానమాచరించిన 'జానకీ కుండ్' ఉంది. దాని సమీపంలో సీతా రాములు విశ్రమించిన స్ఫటికశిల ఉన్నది. ఈ శిలమీద కూర్చొని శ్రీరాముడు సీత మ్మను వివిధ పుష్పములతో అలంకరించినట్లు శ్రీరామ చరిత మానస్‌లో వర్ణించబడింది.

ఏక్ బార్ చున కుసుమ సుహాయే
నిజకర భూషణ రామ్ బనాయే,
సీత హి పహిరాయే ప్రభు సాదర్
బైఠే ఫటికశిలా పర్ సుందర్.

కాకాసురుడు సీతమ్మను ఇక్కడే గాయ పరిచాడని ప్రతీతి. సీతారాముల పదచిహ్నా ములుగా చెప్పబడుతున్న కొన్ని గుర్తులు స్థానికులు ఈ స్ఫటికశిలమీద చూపిస్తారు.

ప్రక్కనే శివ, ఆంజనేయమూర్తులు ప్రతిష్ఠింపబడి ఉన్నాయి.

కామదగిరి

శ్రీరామఘాట్‌కు పశ్చిమంగా రెండు కిలోమీటర్ల దూరంలో 'కామదగిరి' అనే కొండ ఉంది. ఇది చాల మహత్తుగలదిగా పేర్కొనబడింది. ఈ కొండమీద సీతారామలక్ష్మణులు కొంత కాలం విహరించారని ప్రతీతి. ఇప్పటికి కూడా సీతారామలక్ష్మణులు ఇక్కడ విహరిస్తుంటారని ధార్మికుల విశ్వాసం. ఈ కొండకు ప్రదక్షిణచేస్తే సీతారామలక్ష్మణులకు పరిక్రమచేసినట్లవుతుందని ఆస్తికజనుల ప్రగాఢ విశ్వాసం. ఈ పరిక్రమ కొలత ఐదుకిలోమీటర్లు ఉంటుంది. ప్రతియాత్రికుడు ఈ కొండకు ప్రదక్షిణం చేస్తాడు. కామదగిరి ప్రదక్షిణం చేస్తేనే చిత్రకూటం యాత్ర సఫలమవుతుంది. ఈ కొండమీదకి ఎవ్వరు ఎక్కరు. ప్రదక్షిణ చేసే సమయంలో ఎందరో యోగులు, మహర్షులు ధ్యానమగ్నులై దర్శనమిస్తారు.

కామదగిరి పరిక్రమ విశేషఫలదాయకమైనదిగా భావింపబడుతుంది. ఆశ్వయుజ పూర్ణిమనాడు ప్రదక్షిణం చేస్తే అత్యుత్తమ ఫలప్రదంగ పేర్కొనబడుతుంది.

హనుమాన్ ధారా

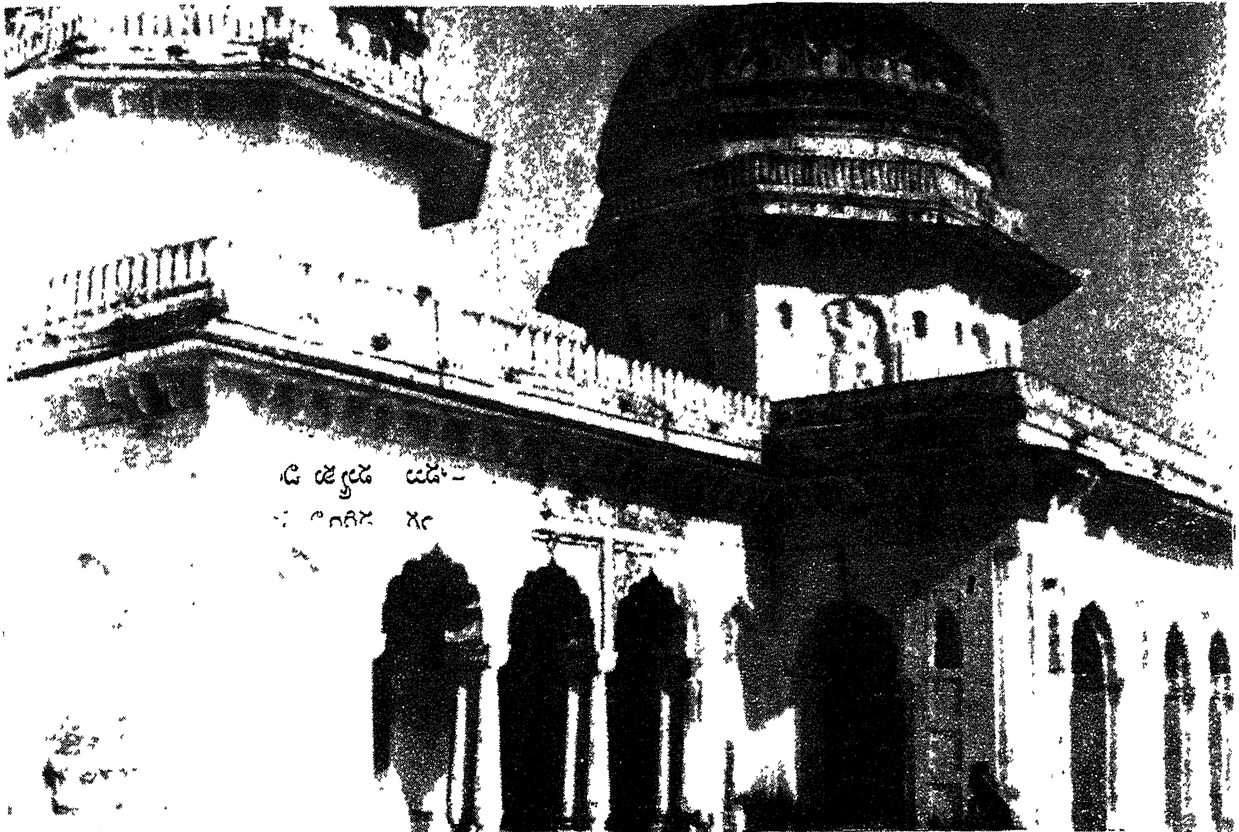
శ్రీరామఘాట్‌కు దక్షిణదిశలో ఐదు కిలోమీటర్ల దూరాన మందాకిని తూర్పు ఒడ్డున ఒక కొండ ఉంది. ఇక్కడ కొన్ని కోట్ల సంవత్సరాల నుండి ఒక జలధార ప్రవహిస్తోంది. ఇక్కడ విచిత్రమేమంటే 25 సెం.మీ. పరిధితో (లావుగా) పైశిలలో నుండి క్రింది శిలలోనికి చాలా వేగంతో నీరు ప్రవహిస్తుంటుంది.

ఈ జలధార ఎక్కడనుండి ప్రవహిస్తుందో ఎన్ని శాస్త్రీయ ప్రయోగాలు చేసినప్పటికి ఆధారాలు లభ్యపడలేదు. ఈ ధారను 'హనుమాన్‌ధారా' అంటారు. ఈ కొండమీద సీతమ్మ మహర్షులను సేవించినట్లు చెప్పబడుతుంది. ఇక్కడ పంచముఖ ఆంజనేయ, కార్తికేయ, 29 కపాలములతో అలంకరించుకున్న శంకర, అత్రి, అగస్త్య, సుతీక్ష్ణ, శరభంగ, వాల్మీకి మూర్తులున్నాయి. చాలా తాపసిక గుహలు ఈ కొండచుట్టూ కానవస్తాయి.

అన్య దర్శనీయ క్షేత్రములు

గుప్త గోదావరి గుహలు చిత్రకూటంలో ఒక విశిష్ట రమణీయ ప్రదేశం. ఇక్కడి గుహలలో సీతారామలక్ష్మణులు విహరించారని ప్రతీతి. ఇక్కడి ప్రాకృతిక శోభ భారతదేశంలో అన్యత్ర దుర్లభం. కామదగిరికి పశ్చిమంగ 10 కి.మీ. దూరంలో భరతకూపం ఉంది. శ్రీరాముని అయోధ్యకు తీసుకొనిపోయి రాజ్యాభిషేకం చేయించాలనే కోరికతో భరతుడు అనేక తీర్థముల జలం తెప్పించాడు. వనవాసం గడువు పూర్తికానిదే తిరిగివచ్చేది లేదని రాముడు ధృవీకరించగా, భరతుడు తెప్పించిన తీర్థజలం ఈ బావిలో పోయించినాడని స్థానికుల కథనం. కనుకనే దీనిని 'భరతకూపం' అంటారు. దీని తీర్థం సేవిస్తే భారతదేశంలోని సకల తీర్థములను సేవించిన ఫలం ప్రాప్తిస్తుందని ఆస్తికజనుల నమ్మకం. గాయత్రి శక్తిపీఠం, తపోవనం, శబరి ఆశ్రమం మొదలైనవి తప్పక దర్శిం

శ్రీ సీతారామలక్ష్మణ ఆలయములు.

విజ్ఞప్తి

శ్రీవారి ఆలయం, తిరుమల.

తిరుమల శ్రీవారి ఆలయంలోని శ్రీవారి ప్రసాద పణ్యారములు, ఆర్జిత చేరుపులు, పడుల ధరలు 27-7-92 నుండి ఈ క్రింది విధంగా వుంటాయి.

భక్తులు ఈ విషయాన్ని గమనించి ఆ యా మొత్తాలు చెల్లించ వలసిందిగా విజ్ఞప్తి.

1.	పొంగలి	$\frac{1}{4}$ పోల	రు. 225-00లు
2.	చక్కెర పొంగలి	,,	రు. 250-00లు
3.	పులిహోర	,,	రు. 200-00లు
4.	దధ్యోదనం	,,	రు. 100-00లు
5.	శాకరి బాత్	,,	రు. 250-00లు
6.	సీరా	,,	రు. 450-00లు
7.	పాయసం	,,	రు. 225-00లు

చతగినవి. చిత్రకూటం సర్వత్ర రామనామ స్మరణ ధ్వనిస్తూ, స్పందిస్తూ ఉంటుంది.

ప్రశస్తి

వాల్మీకి మహర్షి శ్రీరాముని అప్రమేయ తత్త్వాన్ని మారీచునిచేత "రామో విగ్రహవాన్ ధర్మః" అని కీర్తింప చేస్తాడు. శ్రీ రామావతారం 'అనుష్ఠానావతారం'గ ప్రస్తుతింపబడుతుంది. ఆత్మధర్మ ప్రచారమే శ్రీరామావతార వైశిష్ట్యం, వల్కలములు, జడలు ధరించిన రాముడు వనవాస సమయంలో ఎందరో మహర్షులకు దర్శనమిచ్చి, వారిని సేవించి వారందరిని ఉద్ధరిస్తాడు. మహర్షులంతా శ్రీరాముని రాకను ఎదురుచూస్తుంటారు. శ్రీరామ దర్శనానంతరం చాలమంది మహర్షులు మోక్షప్రాప్తి నొందుతారు.

చిత్రకూటం ఆదినుండి తాపసిక కేంద్రం, మహర్షులకు నిలయం. పర్వతశ్రేణులను చీల్చుకుంటూ పావన మందాకిని స్వచ్ఛందగ ముందుకు సాగుతుంటుంది. ఇక్కడి రమణీయ ప్రకృతిని కవి వాల్మీకి--

నానామృగగణై ర్ద్వీపితరక్ష్వృక్షగణైర్వృతః
అదుష్టై ర్భాత్యయం శైలో
బహుపక్షి సమాకులః.

అని వర్ణించాడు.

ఇక్కడగల పలురకాల వానరములు యాత్రికులకు చాల సన్నిహితంగ వస్తాయి. వీటి ప్రవర్తన చాల సాత్త్వికంగ, సాధుయుక్తంగ ఉంటుంది. వీనిని చూడగనే, 'అంజనానందనం', 'ప్రసన్నాంజనేయం' సూక్తులు స్మృతికి వస్తాయి. చిత్రకూటమంతా 'సీతారామమయం'గ ధ్వనిస్తూ ఉంటుంది. ప్రతి ఇంట, ప్రతి నోట "సీతారామ్, సీతారామ్ సీతారామ్ జయ సీతారామ్!" మంత్రం పల్లవితమవుతూ ఉంటుంది. ఆనాడు శ్రీరామునితో ఇక్కడగల మహర్షులందరు ఏకకంఠంగ "నగరంలో కాని, అడవిలోకాని, నీవే మా సంరక్షకుడవు" అన్నారు.

నగరస్థో వనస్థో వా
త్వం నో రాజా జనేశ్వరః

మహర్షుల బాధలు విని రామచంద్రుడు రాక్షస సంహారం చేసి వారికి ఆనందం చేకూరుస్తానన్నాడు. "రామ ఏవ పరంబ్రహ్మా, రామ ఏవ పరంతపః!" అనే ఆనాటి మహర్షుల భావన ఇప్పటికి ఇక్కడ అణువణువున ప్రతిస్పందిస్తుంటుంది.

వసతులు

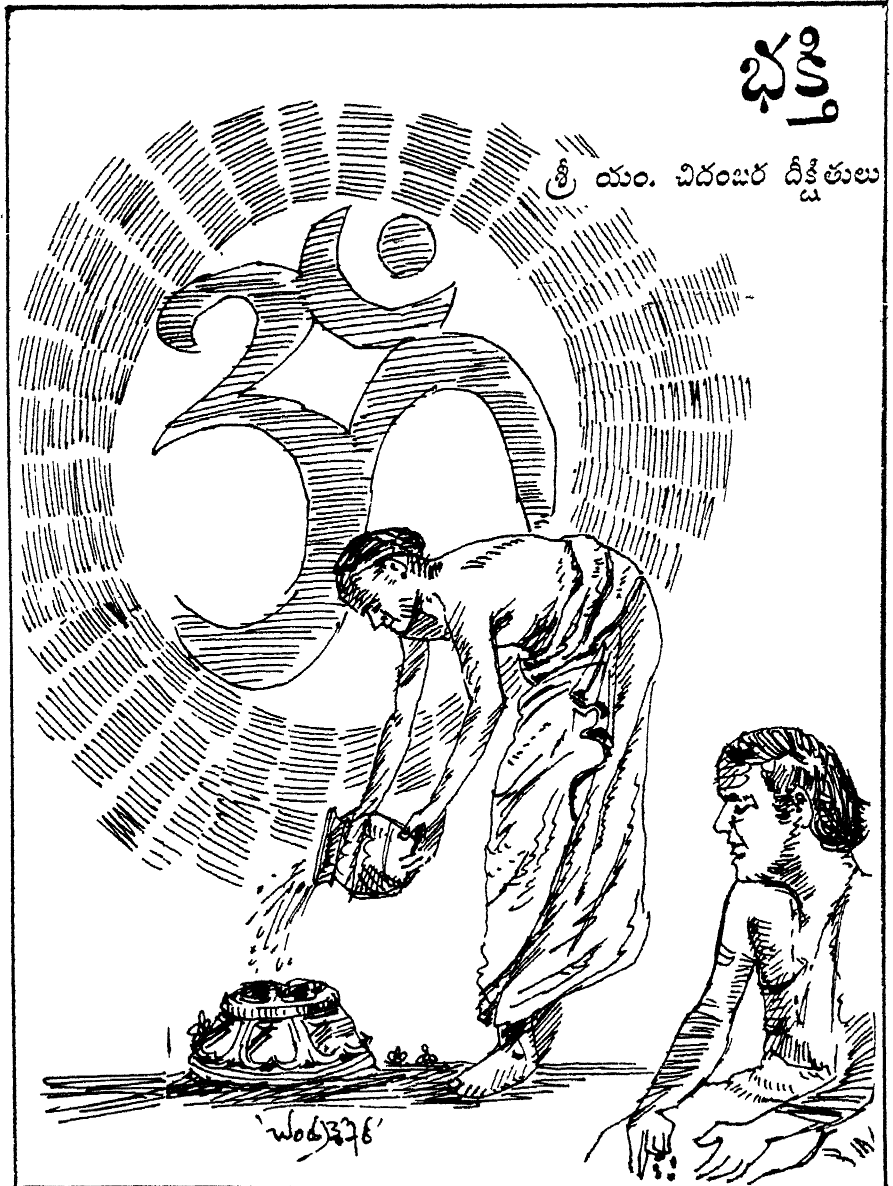
చిత్రకూటం అలహాబాదుకు నైరుతి దిశలో సాగర్‌రోడ్డుమీద 127 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉంది. రైలు లేక బస్సు ప్రయాణంలో 'కర్వీ' అనే గ్రామంలో దిగి దక్షిణంగ 10 కి.మీ. వెళితే చిత్రకూటం వస్తుంది. కర్వీనుండి ప్రతి అయిదు నిమిషములకు బస్సు లేక వ్యానులో చిత్రకూటం వెళ్ళవచ్చు.

'చిత్రకూటం'కు "చిత్ర విచిత్రముల కలయిక" అని అర్థం. రామాయణంలో చిత్రకూట కథా ఘట్టం చాల ముఖ్యమైనది. ప్రాదేశికంగ కూడ చిత్రకూటం ఉత్తరప్రదేశ్, మధ్యప్రదేశ్‌ల కూడలిలో ఉంది. సగం క్షేత్రం ఒక రాష్ట్ర పరిధిలో ఉంటే మిగతా సగభాగం మరో రాష్ట్రంలోకి వస్తుంది. ఇరు రాష్ట్రముల వసతి గృహాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి. చిత్రకూటం తిరిగి చూడటానికి కనీసం రెండు రోజులు పడుతుంది. యాత్రికుల సౌకర్యార్థం ఇక్కడ చాలా ధర్మశాలలున్నాయి. దసరా, దీపావళిలలో విశేష ఉత్సవాలు జరుగుతాయి. వసంత నవరాత్రులు ఎంతో ఘనంగ జరుపుకుంటారిక్కడ. శ్రీ మద్రామాయణంలో శ్రీరామ వనగమనం వసంత నవరాత్రులలోనే మొదలవుతుంది. కనుక చైత్రమాసంలో శ్రీరాముడు, సీతమ్మతల్లి, లక్ష్మణస్వామి చిత్రకూటానికి తరలి వస్తారని ఇక్కడ ఆబాల గోపాలం భావించి ఆనందోత్సవాలలో తన్మయులవుతారు.

వనవాస సమయంలో శ్రీరాముడు సీతమ్మకు చిత్రకూటం రమణీయ శోభను గూర్చి వర్ణించి చెపుతాడు. చిత్రకూటం ఇప్పటికి అలాగే ఉంది.

బహు పుష్పఫలే రమ్యే
నానా ద్విజగణాయుతే,
విచిత్ర శిఖరే హ్యస్మిన్
రతవా నస్మి భామిని.

భక్తి

శ్రీ యం. చిదంబర దీక్షితులు

దైవతత్త్వాన్ని దర్శించడానికి మన ప్రాచీన మహర్షులెందరో ఎన్నో మార్గాలు వేశారు. వాటిల్లో భక్తి, జ్ఞాన, వైరాగ్యములు తిన్నని మార్గాలు. వీటినుండి పయనించు పధికులు దారితప్పక నిరాటంకముగా యాత్ర కొనసాగించి ఆ దైవతత్త్వాన్ని దర్శిస్తారు. ఈ త్రివిధ మార్గాల్లో భక్తి మార్గం చాలా ప్రాశస్త్యం వహించింది. ఈ మార్గాన జ్ఞాని, అజ్ఞాని, భిక్షకుడు-- పుడమితేడువరకు కుల, మత, లింగ వయోభేదాలు లేకుండా యాత్రసాగించి తుదకు చిత్స్వరూపమైన దైవ తత్త్వాన్ని సందర్శించి జననమరణదారుణ కరాళ దంష్ట్రలనుండి తప్పించుకొని జన్మ రాహిత్యం పొందుతారు.

ఈ మార్గంలో జ్ఞాననౌకలు గాని, వైరాగ్య బృహత్పోతములు (పెద్ద ఓడలు) గాని సంసార సాగర సంతరణానికి అవసరం ఉండవు. కేవలం భక్తియే సంసారసాగర సముత్తరణైక నౌకగా వ్యవహృతమౌతుంది. ఆదిశంకరులవారు "భక్తిరేకా భవార్ణవనౌకా" అని వ్రాశారు. అనగా భక్తి ఒక్కటియే భవసాగర తరణంచేసే నౌకయని భావం. ఈ మార్గంలో పయనించు భక్తులకు ఎండమావు లకెరటాలగపడవు. అధవా దృగ్గోచరమైనను అవి మిథ్యయని గుర్తించబడి వారిని ఆశా పాశబద్ధుల జేయజాలవు.

భక్తి అంటే దైవతత్త్వంమీద దృఢమైన, నిశ్చలమైన నమ్మకభావం. ఈ సకల చరా చర సృష్టియంతయు సర్వేశ్వరుని లీలతో జరిగి, పెరిగి, విరిగిపోవుచున్నదని దృఢమైన నమ్మకభావానికే మారుపేరు భక్తి. వికసించే కుసుమాలను తిలకించినా, మనస్సుకు ఆనందాన్ని సమకూర్చే మకరంద సుగంధాన్ని ఆఘ్రాణించినా, తత్శిఖరాగ్రాలనుండి మహావేగంతో, కంకలధ్వనులతో ప్రవహించే నిర్ఝరుల నిరీక్షించినా, గంభీరంగా ప్రవహించే నదీమతల్లులను తిలకించినను, సుఖదుఃఖాల్లా నిరంతరం తరంగితమయ్యే సాగర తరంగాల నాలోకించినా, నిశీథ సమయంలో నిశ్చలస మాధిలోనున్న యోగి పుంగవుల హృదయ జ్యోతుల్లా ప్రకాశించే తారావళిని చూచినను, అంతా ... భక్తి.

అట్టి భక్తి నిండిన డెందాలకు అణువు మొదలు బ్రహ్మాండమువరకు సమస్త సృష్ట్యం తయు దైవమాయగా గోచరిస్తుంది. అపుడే అహంభావమంతరించి కర్తృత్వభావ మేఘాల నుండి ముక్తమై హృదయాకాశం సునిర్మలమై విరాజిల్లుతుంది. "నే"ననే భావం నశించిన భక్తులు పరమాత్మలో ఐక్యమై పోతారు. భక్తులెప్పుడు తమను నిమిత్త మాత్రులమని భావిస్తారు. అయినా తమకు భగవంతునిచే ఆదేశింపబడిన కార్యకలాపాలను నిర్విఘ్నంగా నెరవేర్చడానికెన్నడు వెనుదీయరు. మహావీరుల్లా సాహసంతో ముందుక అడుగిడి ఏత్త స్థైర్యంతో, ఉత్సాహంతో, ధైర్యంగా శక్తివంచన లేకుండా జీవితయాత్ర సాగిస్తూ ఉంటారు.

ఎన్ని అవాంతరాలొచ్చినా, ఎన్ని బాధల వాటి ... ఆపదలు ఎదురైనా వాటికి గురిగాక నిశ్చలంగా ... బింబాలు హృదయాకాశాల్లో దేదీప్యమానంగా ప్రకాశిస్తూనే ఉంటాయి. అటువంటి భక్తులు దుష్టులతో, దుర్మార్గులతో, అహంకారులతో, మూఢులతో, మూర్ఖులతో, నీతిబాహ్యులతో, వంచకులతో, తెలిసీ తెలియక సర్వజ్ఞుల మనుకొనే అజ్ఞానులతో అందరితో కలిసి మెలసి సంచరించినావారు మాయా వాగురి (వలలో) చేపల్లా చిక్కక నదీజలంలా తమ లక్ష్యస్థానమైన భగవత్సాగరంలో తాదాత్మ్యత చెంది తరించిపోతారు.

జీవిత మరుభూమి దిరుగు పాంధులకు భక్తి పీయూష వర్ష సదృశ్యమైనది. ప్రాపంచక విషయవాంఛా వాయుతరంగాలకు కలత

చెందని దివ్యజ్యోతియే భక్తి.

అంచేతనే భాగవతకారుడు "దైవత్త్వము చాలదు భక్తి చాలిన క్రియన్" అని వ్రాశాడు. భక్తి నిండిన డెందం నిర్మల సరోవరంలాంటిది. దాన్నుండి భావ ప్రవాహాలుద్భవిస్తాయి. అవి విశాల మానవ సమాజ హృదయ క్షేత్రాల్లో ప్రవహించి సారవంతం చేస్తూ నానానేక మనో శాకుంతసంతములకు ఆశా పిపాస దీర్చి అంతమున అనంత దైవ జలధిలో కలసిపోతాయి.

ఈ భక్తిమార్గం స్థూలంగా ద్వివిధాలు.

1. నిర్గుణ భక్తి, 2. సగుణ భక్తి

1. నిర్గుణ భక్తి : అణువు మొదలు బ్రహ్మాండము వరకు నామరూప రహితంగానూ, ఆదిమధ్యాంతశూన్యంగాను, సర్వవ్యాప్తి చెంది ఇందు గలడందులే దని సందేహం లేకుండా యెందెందు వెదకి చూచిన అందందే పరిశుద్ధమై, నిత్యమై, సత్యమై, అనంతమై, అమృతమై, అవ్యయమై, అనాదినిధనమై, బుద్ధమై, నిర్వికల్పమై, అర్థవంతమై, సమస్తమున కాలవాలమై సర్వచరాచర ప్రపంచానికి స్థానభూతమై సమస్తము తానెయైన అఖండశక్తి నారాధించు పద్ధతియె నిర్గుణభక్తి. ఏతద్భక్తి సంపన్నులు -- కొదమకోయిల కంఠకోమల నిస్వనంలో భగవతమృత గీతికల నాలపిస్తారు. ప్రకృతిని శోభిలజేయు పాదపములయందు పరమశాంతిని దర్శిస్తారు.

2. సగుణ భక్తి : ఇది నిరాకార నిఖిలేశుని నానా విధ నామరూపాలలో దర్శించి స్తుతించి తరించేది. చతుర్భుజుడనియు, చతుర్ముఖుడనియు, త్రిలోచనుడనియు, సహస్రాక్షుడనియు, గజచర్మాంబరధారియనియు, కనకాంబరధారియనియు, కైలాసవాసుడనియు, శేషాచలవాసుడనియు, వైకుంఠవాసియనియు విభిన్నరీతులుగా సగుణభక్తులు దైవాన్నారాధిస్తారు. కవులు ఈ సాకార పరమేశ్వరుని అనేక వర్ణనలతో వర్ణించి స్తుతిస్తారు. ఇన్ని భేదాలుగా వర్ణించినను భగవతత్త్వము ఒకటేనని గమనించాలి. నదీ జలాన్ని బంగారు ఓందెంతో ముంచుకొ

న్నను, స్టీలు కడవలతో నింపుకొన్నను, ప్లాస్టిక్ పాత్రలలో పట్టుకొన్నను, మృణ్మయ భాండ ములతో ముంచుకొన్నను, ఆందలి జలం ఆ యా పాత్రల పరిమాణంలో నుండినను అన్నిటియందున్న జలతత్త్వం ఒకటేగదా! సర్వ దేవనమస్కారాన్ కేశవంప్రతిగచ్ఛతి అను నట్లు విభిన్న నామరూపాలతో ప్రవహించిన నదులన్నీ సాగరంలో లీనమైనట్లు సమస్త దైవస్తుతులన్నీ సృష్టికర్తకే చెందుతాయట.

ఎవరే విధంగా భజిస్తే నేనావిధంగానే భజింపబడగలనని భగవంతుడే స్వయంగా చెప్పినాడని వేదవ్యాసుడు వ్రాశాడు.

"శ్రవణం కీర్తనం విష్ణోః
స్మరణం పాద సేవనం
అర్చనం వందనం దాస్యం
సఖ్యమాత్మ నివేదనం."

అను తొమ్మిది మార్గాలు కల్పించబడ్డాయి. భగవత్కథాశ్రవణమువలనగాని, విష్ణు స్తోత్రంతోగాని, భగవన్నామ సంస్మరణతో గాని, భగవత్పాద సేవనంతోగాని, పూజల తోగాని, నమస్కారములతోగాని లేక దాస్య పద్ధతితోగాని, స్నేహభావంతోగాని, ఆత్మ నివేదనతోగాని భగవంతుని ఆరాధించి తరించ గలరు. ఒక నిర్దిష్ట స్థలానికి రైలుమార్గంద్వారాను, బస్సుమార్గంద్వారాను, పడవ మార్గంగాను, విమానమార్గంగాను, కాలినడక ద్వారాను చేరగలుగునట్లు భక్తులు విభిన్న మార్గాలుగా భగవద్దర్శన లక్ష్యాన్ని సాధించ గల్గుతారు.

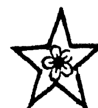
కుమ్మరివాడు తన ఇష్టమొచ్చిన రూపాన్నిచ్చి కుండలు వేయునట్లు భక్తులు తమతమ భావరూప కల్పనాభాండములతో భగవత్స్వరూపజలాన్ని గ్రహించి భగత్తృష్ణానివృత్తిచెంది ధన్యులౌతారు.

పాణిని మహాశయుడు వ్రాసిన ప్రకారం-- క్లేశ కర్మములనుండియు, కర్మ ఫలమునుండియు, ప్రాపంచిక విషయ వాసనాతతుల నుండియు ముక్తినిగా ఈశ్వరుని భావిస్తారు భక్తులు. వీరు భక్త్యౌషధసేవనా విశేషంతో దుశ్చరితవ్యాధులనుండి రక్షించబడి శాంతి స్వస్థతను పొందగల్గుతారు.

మానవుడు తన దుశ్చరిత్రనుండి తొంగనంతవరకు శాంతిని పొందజాలడు. దోష భూయిష్టమైన ప్రవర్తన - తృష్ణావశవర్తియై ప్రవర్ధమానమౌతుంది. కనుక "తాంతృష్ణాం పరిత్యజన్ ప్రాజ్ఞః సుఖేనైవోప భోగ్యతే" అనునట్లు ప్రాజ్ఞులు అట్టి తృష్ణను త్యజించి సుఖాన్నే పొందుతారు. అట్టి భక్తివలన ఆదర్శం ప్రకాశిస్తుంది. ఆడంబరం అంతరిస్తుంది. నిరాడంబరత వృద్ధి చెందుతుంది. ఆశాతంతువులు తెగిపోతాయి. అహంభావం అమానుషత్వం, అవినీతి, అలసత్వం, అక్రమప్రవర్తన, అసురభావం మొదలైన దుర్గుణాలన్ని నిర్మూలించబడతాయి. సహానుభూతి, సామనస్యం, సాదర్యభావం, సంఘీభావం, విశ్వాసం, వినయవిధేయతలు, కర్తవ్య భావం, ధర్మబద్ధత్వం, వంటి నిర్మల భావాలంకురిస్తాయి.

క్షీరనీర మిశ్రమమునుండి హంసరే విధంగా నీటిని వేరుచేసి క్షీరమును మాత్రమే గ్రహిస్తాయో అదే విధంగా భక్తులు కూడా చెడ్డనొదలి మంచినే స్వీకరిస్తారు. వారు స్వచ్ఛందపథంలో తమ జీవిత రథాలను నడుపుకో గల్గుతారు. ఇంద్రియాలనే గుర్రాలను మనస్సనే పగ్గాలతో బుద్ధిబలంతో ఓగియబట్టి సక్రమమార్గాలలో చక్కగా నడిపించుకోగల్గుతారు. పరోపకారార్థం వృక్షాలు ఫలించునట్లు మరియు నదులు ప్రవహించునట్లు లోకకళ్యాణార్థమే పంచభూతాలు తమ కర్తవ్యాలను నెరవేరుస్తు భగవదాజ్ఞకులోనై సంచరించునట్లు భక్తులు కూడా సత్ప్రవర్తనా కర్ణధారులై తమజీవితనౌకలను దరి జేర్చుకొనగల్గుతారు. నిజంగా భక్తి యమ, నియమములను తటద్వయ మధ్యమ్ముగా ప్రవహించు ఒక మహానది వంటిది. భక్తులు సర్వావస్థలయందును పరతత్త్వమహత్త్వ తత్త్వాన్ని ధ్యానించి తరిస్తారు.

భక్తులు భజనులతో, పుణ్యకథా శ్రవణముతో, పూజలతో, పుణ్యకార్యాచరణలతో, పులకితగాత్రులై ప్రతికార్యం భగవంతునిచే తనే చేయించబడుచున్నదని ఆతని ఆజ్ఞమేరకే చేస్తున్నానని తలంచి భగవద్రూప సందర్శనంచేస్తూ సాగర సంగమమయ్యే నదుల్లా ఆయిపోతారు. కీటకం భ్రమర ఝుంకారంతో భ్రమరమైనట్లు భక్తులు భగవన్నామ సంస్మరణతో జగన్నాథునిగానే మారిపోతారు. అపార పారావారం నుండి అసంఖ్యాకతరంగాలుద్భవించి దానియందే మరల లయమై పోవునట్లు భక్తులు భక్తిసాధనతో భగవంతునిలో ఐక్యమైపోతారు. ఇట్టి భక్తులకు ఉదాసీనతగాని, వ్యధలుగాని, సుఖదుఃఖాలుగాని, మానావమానాలుగాని, ఉచ్చనీచతలుగాని, శుభాశుభములుగాని, అడ్డు రావు. ఎన్ని వలలు పన్నినను, ఎన్ని ఆనకట్టలు కట్టినను నదుల జలం సముద్రాన్ని చేరినట్లు భక్తుల ఆత్మలు పరమాత్మను కలుసుకుంటాయి. కనుక భక్తి సంసారసాగర సముత్తరణైక నౌకయని చెప్పవచ్చు. భక్తి నిజంగా భవకాంతార దవానలం. దైవతత్త్వ సాధసోపానం.

ఆ తిరుమలేశుడే

కరుణ చిలికెడి వాడు
శరణు చూపెడి వాడు
జగము కాచెడి వాడు
అఘము బాపెడి వాడు
ఆ తిరుమలేశుడే!
ఆ శ్రీనివాసుడే!

మనల బ్రోచెడి వాడు
చెడును మాపెడి వాడు
వరము లొసగెడి వాడు
అభయ మిచ్చెడి వాడు
ఆ తిరుమలేశుడే!
ఆ శ్రీనివాసుడే!

శ్రీ కె. రఘుపతి

వార్తాలహరి

రావుల పదవీ విరమణ

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం పౌర సంబంధాధికారి డా॥ రావుల సూర్యనారాయణమూర్తి డిసెంబరు 31 శుక్రవారంనాడు పదవీవిరమణ చేశారు. శ్రీ రావుల 1964 జిల్లా పౌరసంబంధాల అధికారిగా నియమితులై అంచెలంచెలుగా రాష్ట్రసమాచారశాఖలో అదనపు సంచాలకులుగా నియమితులయ్యారు. అనంతరం తి.తి. దేవస్థానంలో పౌర సంబంధాధికారిగా దాదాపు 15 సంవత్సరాలపాటు పనిచేశారు.

పౌరసంబంధాధికారి పదవిలో వుంటూనే శ్రీరావుల అమెరికాలోని యూనివర్శిటినుంచి డాక్టరేటు పట్టం పొందారు. దాదాపు 15 గ్రంథాల్ని రచించారు. భగవద్గీతకు వ్యాఖ్యానం వ్రాశారు. సరళశైలిలో వారు వ్రాసిన రామాయణం సప్తగిరిలో సీరియల్‌గా ప్రచురితమవుతున్నది. మృదుభాషి, స్నేహశీలి అయిన రావులవారు తి.తి.దే.కు చేసిన సేవల్ని ఎందరో కొనియాడారు.

కొత్త ఛీఫ్ ఇంజనీర్

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంలో సూపరింటెండెంట్ ఇంజినీరుగా పని చేస్తున్న శ్రీ ఆంజనేయులునాయుడు తి.తి.దే. ఛీఫ్ ఇంజినీరుగా డిసెంబరు 30 గురువారంనాడు పదవీ బాధ్యతలు స్వీకరించారు. వీరు 1960లో తి.తి.దే.లో అసిస్టెంటు ఇంజినీరుగా ప్రవేశించారు. 1969లో డిప్యూటి ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగా, 1983లో ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగా, 1990లో సూపరింటెండెంట్ ఇంజినీరుగా ప్రమోషను పొందారు. ప్రభుత్వం నుంచి డెప్యుటేషన్‌మీద రావటం కాక తొలిసారిగా తి.తి.దేవస్థానంలో వీరు చీఫ్ ఇంజనీరు పదవి చేపట్టారు.

శ్రీవారికి 25 లక్షలు

తిరుమల శ్రీవారికి కానుకగా ఓ అజ్ఞాతభక్తుడు 25 లక్షల రూపాయలను డిసెంబరు 31 శుక్రవారం నాడు హుండీలో వేశాడు. శుక్రవారం మధ్యాహ్నం పరకామణి లెక్కింపులో ఈ విషయం తెలిసింది.

జనవరి 1న

1994 జనవరి 1 శనివారం నూతన సంవత్సరం సందర్భంగా తిరుమల భక్తులతో నిండిపోయింది. తిరుమలేశుని దర్శించటానికి వచ్చిన భక్తుల సౌకర్యార్థం తి.తి. దేవస్థానం అధికారులు విస్తృతమైన ఏర్పాట్లు చేశారు. శుక్రవారం అర్ధరాత్రినుంచీ శ్రీవారి దర్శనం ప్రారంభమైంది. జనవరి 1 సాయంత్రానికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా దాదాపు 25,000 మంది, సర్వదర్శనంద్వారా 40 వేల మంది శ్రీవారిని దర్శించుకున్నారు. శ్రీవారికి హుండీద్వారా 29 లక్షలు ఆదాయం వచ్చింది. గత సంవత్సరం జనవరి 1న శ్రీవారికి దాదాపు 22 లక్షలు ఆదాయం వచ్చింది.

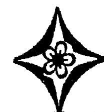
శ్రీవారికి స్వర్ణ ఖడ్గం

తిరుమల శ్రీవారికి మస్కట్‌లోని ఓమెన్‌లో స్థిరపడిన ప్రవాస భారతీయుడు కల్నల్ ఎస్.బి. నాయర్ 39.8 లక్షల విలువచేసే బంగారు ఖడ్గాన్ని (సూర్యకటారి) బహూకరించారు. జనవరి 5 బుధవారంనాడు తిరుమల శ్రీవారి రంగనాయకమండపంలో శ్రీనాయర్ ఈ ఖడ్గాన్ని తి.తి.దే. కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ డి.వి.ఎల్.ఎన్.మూర్తికి అందజేశారు. తన మనుమడు గౌతమ్‌సునీల్ పుట్టినరోజు సందర్భంగా ఈ ఖడ్గాన్ని ఆయన శ్రీవారికి సమర్పించారు.

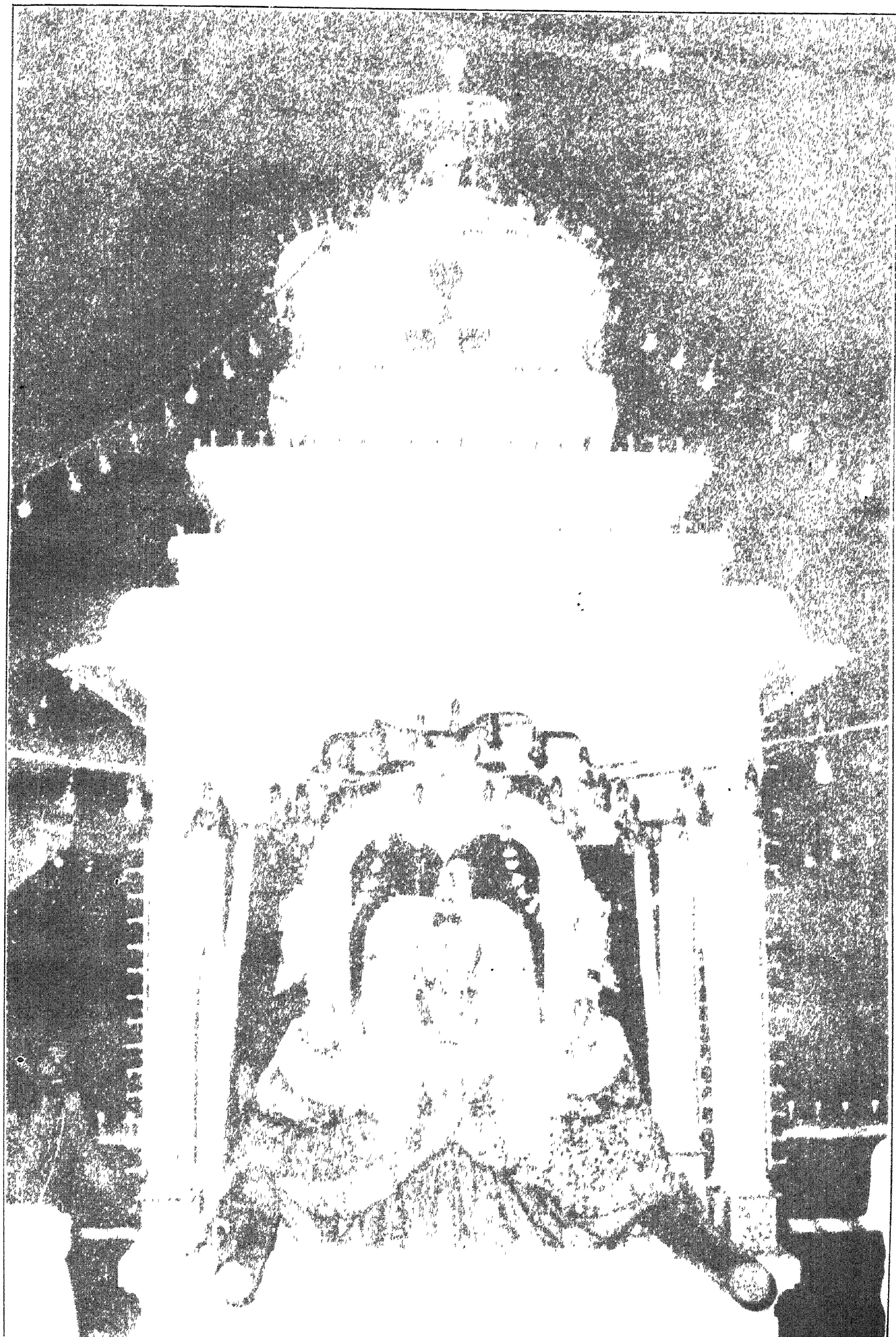
ఈ ఖడ్గం పూర్తిగా 22 క్యారెట్ల బంగారంతో తయారుచేశారు. ఇందులో 36.7 క్యారెట్ల వజ్రాలు, 52.7 క్యారెట్ల కెంపులు, 81.8 క్యారెట్ల పచ్చలు పొందు పరచబడ్డాయి. ఈ ఖడ్గం 3 అడుగుల పొడవు 24211 గ్రాముల బరువు వుంది. దీన్ని ప్రతి గురువారం శ్రీవారికి అలంకరిస్తారు.

శ్రీవారికి హారం

తిరుమల శ్రీవారికి మద్రాసు మైలాపూరుకు చెందిన శ్రీ హరిదాస్‌గిరి స్వామీజీ రు.29 లక్షల విలువైన సాలగ్రామ బంగారు హారాన్ని బహూకరించారు. జనవరి 6 గురువారంనాడు ఆ హారాన్ని తి.తి.దే. తర పున కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ డి.వి.ఎల్.ఎన్. మూర్తి స్వీకరించారు. అయిదు కిలోల బంగారంతో ఈ హారం రూపొందింది. అనంతరం ఈ హారాన్ని పళ్ళెంలో వుంచి నాలుగుమాడ వీధుల్లో ఊరేగించారు. శుక్రవారం అభిషేకానంతరం స్వామివారికి ఈ హారాన్ని అలంకరిస్తారు.

Edited and published on behalf of T.T. Devasthanams by K. Subba Rao, M.A., and Printed at T.T.D. Press
by M. Vijayakumar Reddy, Manager, T.T.D. Press, Tirupati - 517 507

[illegible] : 24-00

